

Univerzita Palackého v Olomouci

Filozofická fakulta

Katedra romanistiky

Magisterská diplomová práce

Diccionario de americanismos

Jergas latinoamericanas (México)

Dictionary of americanisms

Argot of Latin America (Mexico)

Studentka: Kristýna Matějková

Vedoucí práce: prof. PhDr. Jiří Černý, CSc.

Studijní obor: Španělská filologie

Studijní rok: 2011/2012

Prohlašuji, že jsem předloženou práci vypracovala samostatně a uvedla veškerou literaturu a jiné prameny, které jsem použila.

Podpis

Olomouc 3. 5. 2012

Ráda bych poděkovala všem, kteří mi pomáhali s řešením problémů, na něž jsem během psaní diplomové práce narazila. Mé poděkování patří především vedoucímu práce prof. PhDr. Jiřímu Černému, CSc., a to za četné konzultace, cenné rady a připomínky.

Podpis

Contenido:

1. Introducción	5
2. Lista de abreviaturas.....	7
3. Diccionario español-checo de jerga mexicana	8
4. Comentario	54
5. Metodología	60
6. Palabras dudosas	62
7. Conclusión.....	63
Anotace	65
Annotation.....	65
Bibliografía	66
Anexo	68

1. Introducción

El tema central de la presente investigación de tesis final se focaliza en la jerga coloquial hablada en México, entendida como vocablos utilizados por el hablante común en el país referido. En otras palabras, se trata del habla informal utilizada, principalmente, por jóvenes pertenecientes a distintos grupos sociales, entre los que destacan la población marginada que vive en la calle y las personas con bajos recursos económicos e intelectuales; sin embargo, este tipo de lenguaje también es utilizado entre amigos e, inclusive, al interior de las propias familias.

Cabe hacer mención que este trabajo tiene una orientación práctica, la cual le otorga cierta aportación si se considera que aún no ha sido publicado ningún diccionario español-checo centrado, exclusivamente, en coloquialismos mexicanos. De hecho, la tesis forma parte de un proyecto colectivo mayor, cuyo objetivo es la conformación de un primer diccionario sobre americanismos español-checo.

Resulta relevante señalar que la jerga mexicana se caracteriza por una amplia variabilidad que va desde aspectos geográficos, culturales, de escolaridad y de tiempo; aunque, preponderantemente, el diccionario abarca vocablos utilizados en la actualidad y que aún no son registrados en los diccionarios de mexicanismos ya publicados.

Para el logro del objetivo, el estudio contempló una metodología bifurcada para la recopilación de la información; donde, parte de ella, se obtuvo de diccionarios, monolingües explicativos, sobre mexicanismos ya divulgados, mientras que para la obtención de aquella no disponible en éstos se recurrió a la encuesta. Aunque, la aplicación de esta última sólo abarcó habitantes de Toluca de Lerdo, capital del Estado de México, fue suficiente para reflexionar sobre aquellos vocablos problemáticos utilizados por los nativos diferenciados por la edad y la educación. Obviamente, con la acotación geográfica y dimensión de la muestra, la tesis fortalece la particularidad de significados, aunque sacrifica generalidad en la riqueza de los mismos, a lo largo y ancho del país. La obtención de un diccionario con cobertura nacional implica no sólo un proyecto de largo plazo, sino una empresa que requiere de mayores recursos tanto humanos como monetarios. Cabe señalar que otra vía de información la constituye el internet, pero cuya fiabilidad puede ser puesta en entredicho.

Paralelamente a las dificultades anteriores, otra muy importante es la referente a la de la traducción del español mexicano a la lengua checa. A pesar de una ardua utilización de

diccionarios bilingües explicativos y de una fuerte interacción con hablantes nativos, no siempre ha sido posible encontrar una palabra única que sea equivalente al propio léxico checo. Debido a esto, ha sido necesario buscar significados cercanos en lugar de utilizar largas descripciones; aunque para ciertos vocablos inexistentes literalmente en checo y sin significado próximo alguno, resultó ineludible recurrir a tales descripciones para que el lector pueda entender mejor aquellas situaciones en que se usan dichos vocablos. Asimismo, aun cuando algunos diccionarios sobre mexicanismos ofrecen frases ejemplares de los vocablos, en esta aportación prevalecen sólo ejemplos de mayor representatividad, esperando con ello facilitar al usuario la comprensión del significado de cada vocablo y de su utilización en circunstancias concretas.

Por último, el trabajo contempla una lista de abreviaturas, empleadas en la siguiente página, para simplificar la orientación del lector en el uso del diccionario, además de mejorar su comprensión. Asimismo, la tesis incorpora un comentario, posterior a la parte práctica, en el que se destaca nuevamente la metodología llevada a cabo junto con las explicaciones de dudosas palabras, los obstáculos que se tuvieron durante el desarrollo del trabajo y una conclusión final.

2. Lista de abreviaturas

adj.	-	přídavné jméno
adj/susbt.	-	přídavné jméno i podstatné jméno
adv.	-	příslovce
AHM	-	Asi habla el Mexicano
apod.	-	a podobně
citosl.	-	citoslovce
DBM	-	Diccionario breve de mexicanismos
DEUM	-	Diccionario del español usual en México
eufem.	-	eufemismus
f.	-	femininum (ženský rod)
hanl.	-	hanlivě
hovor.	-	hovorový
INFO	-	informátoři
intr.	-	intransitivní
intr/zvrat.	-	intransitivní i zvrtné
lid.	-	lidově
m.	-	maskulinum (mužský rod)
Mex.	-	Mexiko
m/f.	-	maskulinum i femininum
pl.	-	plurál (množné číslo)
předl.	-	předložka
např.	-	například
num.	-	číslovka
MV	-	El habla del México Vivaracho
př.:	-	příklad
slang.	-	slangový výraz, žargon
tr.	-	transitivní
tr/intr.	-	transitivní i intransitivní
vyj.	-	vyjadřuje
viz	-	lze vidět
vulg.	-	vulgární
vulg/hanl.	-	vulgárně i hanlivě
Yuc.	-	Yucatán
zájm.	-	zájmeno
zvrat.	-	zvrtné
; ►	-	encyklopedické vysvětlení
; ■ Syn.	-	synonymum
← angl.	-	z angličtiny
← nah.	-	z indiánského jazyka náhuatl
← ital.	-	z italštiny

3. Diccionario español-checo de jerga mexicana

A

abogánster, m/f. (1) (Mex): právník; ► mex. argot *caliche*; (MV).

abrochar, tr., lid. (1) ~ **se a alguien** (Mex): pohlavně zneužívat, sexuálně obtěžovat; př.: *se abrochó a la vecina*; (2) ~ **se a alguien** (Mex): způsobit někomu škodu; porazit někoho v soutěži; př.: *nos abrocharon en el examen*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

abuelo, -la, m/f., lid. (1) **¡tu abuela!** (Mex): nech už toho! dej mi s tím pokoj!; př.: *¡tu abuela! ¡no me vengas otra vez con esos cuentos!*; (2) **no tener abuela, tener poca abuela o ¡qué poca abuela!** (Mex): nemít zábrany, nestydět se; nevážit si lidí, nemít k nim úctu; př.: *el alcalde no tiene abuela: se roba hasta los lápices, ¡qué poca abuela tienes!, me dejaste esperándote todo el día*; (3) **de poca abuela** (Mex): výborný; nádherný; veliký; př.: *construyeron un teatro de poca abuela*; (4) **¡abuelita!** (Mex): ano, jasně, samozřejmě; př.: *¿vas a ir al reventón? -¡abuelita!*; ■ Syn.: *¡me canso!, ¡clarín!, clarines, is, sábana, seguirolas, simón*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

abusado, -da, adj., hovor. (1) (Mex): šikovný, vychytralý, vyčůraný; př.: *el niño les salió muy abusado; es muy abusado para hacer crucigramas*; (2) **ponerse ~** (Mex): dávat pozor, být ostražitý; připravit se na něco; př.: *ponte abusado cuando repartan el dinero*; (3) interj. (Mex): poslouchej!, dávej pozor!; př.: *¡no te vayas a caer! ¡abusado!*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

acá, adj., lid. (1) (Mex): moderní, mladistvý; kvalitní; dávající na odiv; př.: *llegó en un coche muy acá, achaparrado, con quemacoros y todo; me compré unos pantalones bien acá, bien chidos*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

acelerada, f., hovor. (1) (Mex): zrychlení; př.: *no me gusta que maneje porque da unas aceleradas horribles*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

acelerado, -da, adj., hovor. (1) (Mex): nadšený, zběsilý, unáhlený, hyperaktivní; př.: *esos chavos son muy acelerados*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

acordeón, m., hovor. (1) (Mex): tahák; př.: *lo sacaron del examen de matemáticas porque le encontraron un acordeón en la pluma*; (2) ~ **de guarnelas, ~ de guarnetas** (Mex): hromada kukuřičných placek¹; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

achicalada, f., hovor. (1) (Mex): výprask, nakládačka; ■ Syn.: *madriza, putiza, sonaja, tranquiza, zacateada*; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

achichinle (achichintle), m. (1) (Mex): poskok; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

achicopalarsé, zvrát., hovor. (1) (Mex): ztratit odvahu nebo odhodlání; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

agachado, m., pl., hovor. (1) (Mex): chudí, ponížení lidé; ► kteří pracují či pomáhají u stánku s občerstvením, kde se konzumuje ve stoje; př.: *se fue a comer con los agachados*; (2) (Mex): chudí lidé; př.: *un barrio de agachados*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

agachar, tr., lid. (1) ~ **la cabecita** (Mex): zemřít, natáhnout bačkory; ■ Syn.: *irse al otro lado, estirar la pata, pelar, patatearse, quebrar, quedar, resbalar del patín, colgar los tenis*; (2) (Mex): fingovat nevýhodu za účelem toho pak následně využít; ► ve stolních hrách, převážně v dominu; (3) hovor. (Mex): s nechutí připustit něco nesprávného, nepatřičného; př.: *los líderes se agacharon ante los malos manejos del diputado, ese hombre no se agacha ante nadie*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

agarrado, -da, adj., hovor. (1) (Mex): lakomec, skrblik, drzgrešle; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

agarrar, tr., hovor. (1) ~ **en curva** (Mex): náhle překvapit, zaskočit, načapat; (2) ~ **la onda** (Mex): rozumět, chápat; (3) ~ **patín** (Mex): bavit se; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

agarrarse, intr., hovor. (1) ~ **del chongo** (Mex): rvát se, prát se; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

agasajar, tr., hovor. (1) (Mex): hladit, osahávat, muchlovat; ► mex. argot *caliche*; (MV).

agasajo, m., hovor. (1) (Mex): miliskování, muchlování; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

agua, f., hovor. (1) **pedir o dar para las ~s** (Mex): žádat nebo dát spropitné; př.: *patrona: ya le traje el bulto; deme para mis aguas*; (2) **¡~s!** (Mex): bacha!, dávej pozor!; př.: *¡aguas, ahí viene la policía!*; (3) **echar ~s** (Mex): varovat někoho před nebezpečím; př.: *échame aguas, para que no me vean salir*; (4) lid., **tomar una agüita** (Mex): pít alkoholický nápoj; (5) **darle a alguien su agüita** (Mex): zabít někoho; ■ Syn.: *arrancar el cuero, bailar, despachar, encabechar, darle a alguien su*

¹ Anexo: Obr. č. 1; <<http://bien-estar.com/uploads/tortillas.jpg>>, [consulta: 15/03/2012].

guardadito, quebrar, quemar, soñar; (6) **hacer ~s o de las ~s** (Mex): močit; (7) **cambiar el ~ a las aceitunas** (Mex): močit; ► u mužů; (8) slang *caló*, ~ **de calcetín** (Mex): vězeňská káva; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

agüitado, -da, adj., hovor. (1) (Mex): smutný, zkroušený, zkle slý; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

agüitarse, zvrat., hovor. (1) (Mex): zarmoutit, rozesmutnit; srazit na kolena; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

agüite, m., hovor. (1) (Mex): smutek; hanba; obtíž, nepříjemnost; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

ah, citosl., hovor. (1) ~, **jijo** (Mex): páni!; ► vyj. údiv; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

ahí, adv., hovor. (1) ~ **muere** (Mex): a tím to hasne, tím to končí; ► mex. argot *caliche*; (DBM). • (2) ~ **nomás** (Mex): normálně, průměrně, ujde to; (3) ~ **nos vidrios** (Mex): uvidíme se později, měj se; (4) ~ **se va** (Mex): co už, nedá se nic dělat; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

ahogado, -da, adj., hovor. (1) (Mex): opilý; př.: *llegó ahogado al trabajo*; ■ Syn.: *briago, -ga; fumigado, -da; grifo, -fa; en el estado inconveniente; jalado, -da; pedo, -da; tomado, -da; andar volado, -da*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

ahorita, adv., hovor. (1) (Mex): hned; př.: *ahorita los alcanzo, ahoritita regreso*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

albóndiga, f., hovor. (1) pl., ~s (Mex): varlata; ■ Syn.: *talegas*; ► mex. argot *caliche*; (MV).

alebrestado, -da, adj. (1) (Mex): nervózní, rozrušený; ■ Syn.: *ñervudo, -da*; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

alipús, m., hovor. (1) (Mex): alkoholický nápoj; ■ Syn.: *farolazo, pisto*; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

alivianar, tr., hovor. (1) (Mex): ubrat zátěž; př.: *joye Gómez!, dile a ese abogado que nos aliviane el trabajo*; (2) lid., ~ **con** (Mex): pomoci někomu; ulehčit mu práci; př.: *aliviáname con mil pesos, ¿no?*; (3) zvrat. (Mex): uvolnit se, uklidnit se, zlepšit si náladu; př.: *ya aliviánate y vente a bailar*; (4) zvrat. (Mex): být chápavý a vstřícný k někomu nebo v nějaké situaci; př.: *papá y mamá se alivianan con la juventud*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

almeja, f., hovor. (1) (Mex): ženský pohlavní orgán; ■ Syn.: *chocho, sartén*; ► mex. argot *caliche*; (MV).

aló, citosl., hovor. (1) (Mex): ahoj, nazdar; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

alucine, m., hovor. (1) (Mex): přelud, iluze; ► mex. argot *caliche*; (MV).

amá, f., lid. (1) (Mex): mamka, maminka; př.: *amá, ¿me das un taquito?*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

amanta, f., hovor. (1) (Mex): pasivní homosexuální milenec; ► mex. argot *caliche*; (MV).

andar, intr., hovor. (1) ~ **bruja** (Mex): být bez peněz; př.: *no te puedo prestar, ando muy bruja*; (2) ~ **de capa caída** (Mex): nacházet se ve špatné situaci; př.: *el comunismo anda de capa caída, el pobre de su novio anda de capa caída: nadie lo acepta*; (3) ~ **le a uno por algo** (Mex): mít potřebu či cítit nezbytnost něco udělat; př.: *ya le anda por irse, ya me anda por verlo*; (4) ~ **le a uno de algo** (Mex): nemoci něco vydržet; př.: *ya me anda de hambre, a la pobre ya le anda de ansias*; (5) ~ **le a uno (del baño)** (Mex): mít potřebu jít na toaletu; př.: *¡córrele, que al niño ya le anda!*; (6) ~ **detrás de alguien** (Mex): pronásledovat, naléhat; př.: *Roberto anda detrás de Susana*; (7) **¡ándale!, ¡ándele!**, interj. (Mex): ale, notak; přesně tak; př.: *¡ándale, niña, ya vinieron por ti!*, *¡ándale, eso es lo que quiero!*; (8) lid., ~ **al tiro** (Mex): být ostražitý; být připravený; př.: *Celestino anda al tiro con las carreras*; (9) ~ **hasta el gorro** (Mex): znuděný, mrzutý; mít něčeho plné zuby; př.: *ya ando hasta el gorro con el trabajo*; (10) slang *caló*, ~ **sobres** (Mex): být gangster, vychytralý zloděj; př.: *ese bato y yo andábamos sobres con las bolsas de las señoras*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM). • (11) **¡ándale pues!** (Mex): dobrá, dobře, platí; ■ Syn.: *¡a güevo, mijo!, okey, oqui doqui, ¡sale!, ¡sobres!, suave; ya vas, ya estuvo, ya estás, ya estufas*; (12) ~ **tras de los huesos de** (Mex): dvořit se; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

anfótero, m., hovor. (1) (Mex): homosexuál; ■ Syn.: *jotón, locochón, marica, maricón, mariposón, puñal, puto, raro*; ► mex. argot *caliche*; (MV).

ángel, m., hovor. (1) **el ~ custodio o el ~ de la guarda** (Mex): prezervativ; ■ Syn.: *impermeable*; ► mex. argot *caliche*; (MV).

apá, m., lid. (1) (Mex): táta; př.: *me invitan a su casa, pero no voy porque mi apá está enojado*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

apantallar, intr., hovor. (1) (Mex): vychloubat se, oslňovat; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

apapachar, tr. (1) (Mex): (po)hladit; ■ Syn.: *papachar*; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

apapacho, m. (1) (Mex): pohlazení; ■ Syn.: *papacho*; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

aplatanado, adj., hovor. (1) (Mex): bez energie, pomalý, apatický; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

apretado, -da, adj., hovor. (1) (Mex): povýšený; př.: *la gente apretada me cae gorda*; (2) (Mex): švorc, bez koruny; př.: *anda muy apretada y por ahora no te puede pagar*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

apretar, tr., hovor. (1) ~le las tuercas a alguien (Mex): naléhat na někoho, zmáčknout ho, aby plnil své povinnosti; př.: *a esos muchachitos hay que apretarles las tuercas*; (2) zvrat. (Mex): nechat se doprošovat; zdráhat se, odmítat; dělat s něčím drahoty; př.: *no se apriete güerita, vamos a bailar*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

apuntarse, intr., hovor. (1) (Mex): nabídnout se; zapojit se do nějaké aktivity; př.: *yo me apunto para traer las cervezas*; (2) ~ un ocho (Mex): udělat nebo říct něco trefného, vtipného; př.: *se apuntó un ocho con la sorpresa que nos dio*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

araña, f., hovor. (1) ¡ay ~s! (Mex): vyj. překvapení, strach; (2) ¡ah que las ~s! (Mex): vyj. znechucení, naštvání; (3) lid. (Mex): prostitutka; ■ Syn.: *bato del rol, güila, jinetera, piruja, puta, talonera*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

arder, intr., lid. (1) ~le algo a alguien (Mex): zranit city; př.: *me ardió verla con otro, para qué me hago guaje*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

ardido, adj., lid. (1) (Mex): cítící zášť, zatrpklý; ► kvůli nešťastné lásce; př.: *Antonio está ardido porque lo abandonó su novia*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

argüende, m. (1) (Mex): drby, klepy, pomluvy; pártý oslava; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

argüendero, -ra, adj./susbt., hovor. (1) (Mex): klevetivý; drbna; ■ Syn.: *boquiflojo, -ja; chismoso, -sa*; ► mex. argot *caliche*; (MV).

armado, adj., hovor. (1) **estar o quedar** ~ (Mex): být na něco dobře připraven, za těch nejlepších podmínek; př.: *ya con el permiso, estoy armado para trabajar bien*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

armar, tr., lid. (1) (Mex): zajistit se; zásobit se něčím; př.: *con ese negocito se armó*; (2) lid./zvrat., vulg. ~la de tos o **armarla de pedo** (Mex): přehnat situaci, vyvolat skandál, zmatek; být zadržen proti své vůli; př.: *el policía me la armó de tos y terminé en la delegación, si la arma de pedo le ponemos sus madrazos*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

arnero, m., hovor. (1) (Mex): herka, vrak; ■ Syn.: *carcacha (carcancha)*; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

arquitonto, m., hanl. (1) (Mex): architekt patlal; př.: *el arquitonto que diseñó este edificio mezcló el estilo gótico con el barroco*; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

arrancado, adj./subst., hovor. (1) (Mex): chudý, na mizině, momentálně bez peněz; př.: *pensaban en la riqueza, ese síntoma de la locura de los arrancados*; (2) **andar o estar muy** ~ (Mex): být švorc; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

arrastrado, m., hovor. (1) (Mex): šibal, lišák; ■ Syn.: *lagarto*; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

arrastrar, zvrat., hovor., (1) (Mex): ponížít se, snížit se, jednat nedůstojně; ► za účelem vlastního prospěchu; př.: *no hace más que arrastrarse frente al General*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM). ●

(2) tr., ~ **la cobija** (Mex): být deprimovaný, smutný; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

asistonto, m., hanl. (1) (Mex): asistent; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

atanasia, f., hovor. (1) (Mex): milenka; ■ Syn.: *movida*; ► mex. argot *caliche*; (MV).

aterrizar, intr., hovor. (1) (Mex): spadnout na zem a udeřit se; př.: *iba corriendo cuando de repente que aterriza en plena calle*; (2) (Mex): občas se dostavit na nějaké místo; př.: *sólo aterriza en la oficina los días de quincena*; (3) (Mex): uložit se ke spánku; (4) (Mex): ohlásit zločin, udat; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

aventar, zvrat., hovor. (1) (Mex): odvážit se, troufnout si, pustit se do něčeho; př.: *no se aventó a decírselo; ¿qué dices si nos aventamos y nos casamos de una buena vez?*; (2) (Mex): věnovat se něčemu po nějakou dobu; př.: *se aventó diez años en la selva*; (3) lid. (Mex): hodit do sebe něco, najíst se, napít se; př.: *aventarse una cerveza, aventarse unos hongos*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

aventón, m., hovor. (1) (Mex): autostop; př.: *dar aventón, pedir un aventón, irse de aventón*; (2) **al** ~ (Mex): dělat věci nepozorně; *hace la tarea al aventón*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

avertado, -da, adj., hovor. (1) (Mex): troufalý, drzý; ■ Syn.: *descocado, -da; igualado, -da*; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

aviador, adj/subst., hovor. (1) (Mex): mrtvá duše; ► osoba, která pobírá plat, ale pro danou společnost doopravdy nepracuje; př.: *algunas dependencias tienen muchos más aviadores que burócratas*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

azagata, f., (1) (Mex): letuška; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

azorrillado, adj., hovor. (1) (Mex): poučený; vystrašený; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

azotarse, zvrat., hovor. (1) ~ **alguien gacho** (Mex): říci nebo udělat něco nevhodného; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

azul, m. (1) (Mex): policista; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

B

baba, f., lid. (1) (Mex): pulque²; ► mexická pálenka bílé barvy, hustější konzistence s obsahem alkoholu obvykle více než 10 %, která se vyrábí fermentací šťávy z rostliny zvané maguey (*Agave salmiana*)³; ■ Syn.: *pulma, pulmón*; (2) ~ **de perico** (Mex): cetka; bezcenná věc; př.: *para mí veinte mil pesos son un montón, pero para ti son una baba de perico*; ■ Syn.: *cháchara, chingadera, chingaderita, chisme, tiliche, chimisturria*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

baboso, -sa, adj., hovor. (1) (Mex): osoba říkající hlouposti; ► mex. argot *caliche*; (MV).

babotas, adj., (1) (Mex): hloupý, prostoduchý; ■ Syn.: *birote; bruto, -ta; duro de maceta, maje, menso, -sa; suato, -ta; tarado, -da; virote*; ► mex. argot *caliche*; (MV).

bachicha, f., hovor. (1) (Mex): špaček, nedopalek jointu; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

bailada, f., hovor. (1) (Mex): tancovačka; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

bailarse, intr., lid. (1) ~ **a alguien** (Mex): podvést někoho, napálit někoho; př.: *se lo bailaron con un billete falso*; (2) (Mex): ponížit někoho; povyšovat se nad někým; př.: *el Guadalajara se bailó al América; el profesor se bailó al estudiante en su examen*; (3) slang *caló* (Mex): zmlátit někoho; (4) viz: *darle a alguien su agüita*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

bajada, f., hovor. (1) **agarrar a alguien de** ~ (Mex): využít toho, že je jiná osoba v nevýhodné situaci; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

bajar, intr., hovor. (1) ~ **le algo a alguien** (Mex): něco někomu ukrást; př.: *le bajaron su coche del estacionamiento*; ■ Syn.: *fregarle algo a alguien*; (2) ~ **le (a una mujer la menstruación o la regla)** (Mex): spuštění menstruace; př.: *le bajó cuando estaba de vacaciones*; (3) lid., **¡bajan!** (Mex): vystupují! ► upozornění řidiče cestujícím v autobusu nebo tramvaji, že chce dotyčný vystoupit; (4) vulg., ~ **se a mamar, a chupar**, apod. (Mex): orální sex; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

bajón, m., hovor. (1) (Mex): vystřízlivění; abstřák; ► po vypřehání účinku drogy; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

balde, m., hovor. (1) **no en** ~ (Mex): ne jen tak náhodou; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

balín, -na, adj., hovor. (1) (Mex): bezcenný, falešný; př.: *sólo eran periodistas balines con la única consigna de alborotar; un diploma balín, una güera balín*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

bandera, f., hovor. (1) **navegar con ~ de pendejo, de tonto, de ingenuo, tener ~ de pendejo o traerla** (Mex): předstírat hloupého, naivního apod.; př.: *Javier y su hermano navegaban con bandera de inocentes, pero eran unos demonios*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

banderilla, f., hovor. (1) **clavarle, ponerle o pegarle a alguien un par de ~s** (Mex): říci nebo udělat něco, co dotyčného naštve; př.: *le clavó un par de banderillas cuando le dijo que no lo acompañaría*; (2) **pagar, poner o prender una ~** (Mex): vypůjčit si peníze s úmyslem je již nevrátit; př.: *le pegó una banderilla a su papá y se fue al baile*; (3) (Mex): injekční stříkačka, která se používá na drogy; vlaječka; harpuna; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

bañar, tr., lid. (1) **¡vete a ~!** (Mex): jdi do háje!, jdi k čertu; (2) (Mex): navlhčit slinami joint, aby se mohl narovnat; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

baño, m., hovor. (1) **dar un ~ a alguien** (Mex): zesměšnit někoho; př.: *le di un baño en la discusión*; (2) **darse ~s de pureza** (Mex): chlubit se čestností a poctivostí přesto, že dotyčnému tyto vlastnosti chybí; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

baquetón, m., hovor. (1) (Mex): nestyda; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

² Anexo: Obr. č. 2; <<http://www.ianchadwick.com/tequila/pulque.htm>>, [consulta: 28/03/2012].

³ Anexo: Obr. č. 3; <http://www.desert-tropicals.com/Plants/Agavaceae/Agave_salmiana.html>, [consulta: 28/03/2012].

barajar, tr. (1) **barajársela a alguien despacio** (Mex): zopakovat; vysvětlit dopodrobna; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

barbear, tr. (1) (Mex): lichotit; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

barbero, -ra, adj. (1) (Mex): patolízal, lichotník; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

barco, m., hovor. (1) **agarrar a alguien de ~** (Mex): využít někoho; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

barrer, tr., hovor. (1) **~ con** (Mex): skoncovat s někým nebo něčím; vzít si všechno s sebou; srovnat se zemí; př.: *el terremoto barrió con varias ciudades; el ladrón barrió con el dinero*; (2) (Mex): zvítězit s lehkostí; poukazovat na něčí chyby; prohlížet si někoho od shora až dolů s opovržením; př.: *si me ponen en esa categoría me van a barrer*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

bastón, m., slang *caló* (1) (Mex): mužský pohlavní orgán; ■ Syn.: *carajo, fusca, nabo, reata, verga*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

bataca, f., hovor. (1) (Mex): bicí; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

bato, m. (1) slang *caló* (Mex): osoba, člověk; př.: *ese bato, ¡párese ahí!*; (2) (Mex): mladý hoch; př.: *y ahí estaba parado un bato como de veinte años*; (3) slang *caló*, **~fu, fulastre, furriel**, (Mex): jednoduchý, nedůvěryhodný člověk; (4) **~ escamado** (Mex): bázlivý člověk, který má špatné zkušenosti; (5) **~ escuadra o derecho** (Mex): osoba zasluhující si důvěru; (6) **~ del rol** viz: *araña*; (DEUM).

bembo, -ba, adj. (1) (Mex): mající tlusté rty; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

betabel, m., hovor. (1) (Mex): stařec; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

bicla, f., (1) (Mex): jízdní kolo; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

bichi, adj., (1) (Mex): nahý; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

bilis, f., hovor. (1) **hacer ~** (Mex): rozzlobit se, rozčítit se, naštvat se; ■ Syn.: *llevarse a alguien la chingada, encabronarse, enmuinarse*; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

birote, adj., viz: *babotas*; (DBM).

birria, f., slang *caló* (1) (Mex): pivo; ■ Syn.: *brusqui (bruski), chela, cheve, elodia, helodia*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

bobierno, m., hovor. (1) (Mex): vláda; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

boca, f., hovor. (1) **~ de zaguán, de alcancía, de buzón o de garaje** (Mex): veliká ústa; (2) **~ de silbido, de chiflido o de quiupi** (Mex): malá ústa; (3) **partirle la ~ a alguien** (Mex): zmalovat, zmlátit někoho; př.: *Juan le partió la boca a Pancho*; (4) **hacerse uno de la ~ chiquita** (Mex): dělat drahoty; př.: *tómese este trago, no se haga de la boca chiquita*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

bocabajear, tr. (1) (Mex): ponížít, zesměšnit; (2) (Mex): porazit, přemoci; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

bofeado, -da, adj., hovor. (1) (Mex): unavený, vysílený; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

bola, f., hovor. (1) **no dar pie con ~** (Mex): nerozumět ničemu; nedělat nic; být úplně mimo; př.: *está tan viejita que ya no da pie con bola*; (2) **hacerse ~s** (Mex): udělat chybu, splést se; ► v matematických výpočtech; př.: *siempre me hago bolas con las cuentas*; (3) **(dejar) rodar la ~** (Mex): nestarat se o něco; nezasahovat do něčeho; př.: *ya me cansé de los vecinos; de ahora en adelante que ruede la bola con el cuidado del edificio*; (4) **pasarle a alguien la bolita** (Mex): hodit na někoho zodpovědnost nebo řešení nějakého problému; př.: *dejó el trabajo sin terminar y me pasó la bolita*; (5) **encontrar uno su bolita** (Mex): mít v danou chvíli štěstí; př.: *con esta chamba, me encontré mi bolita: me pagan muy bien*; (6) **¡~s!** (Mex): vyj. údiv; př.: *se lo encontró y ¡bolas!, que le da una cachetada*; (7) **¡sepa la ~!** (Mex): kdo ví?; co já vím?; př.: *¿quién descubrió América? - ¡sepa la bola!*; (8) (Mex): veliké množství něčeho; př.: *una bola de gente, una bola de curiosos, una bola de años*; ■ Syn.: *chingatal, chingo, chorro, chorrosientos, un friego, guato, kilos (y kilos) de algo, titipuchal, chorrotal*; (9) (Mex): shormáždění, dav; ► při mexickém revolučním hnutí; př.: *irse a la bola, entrar a la bola*; (10) **en ~** (Mex): ve skupince; př.: *todos en bola nos fuimos al cine*; (11) **hacer ~** (Mex): shromáždit se; př.: *ni sabe de qué se trata: sólo viene a hacer bola para no entrar a clase*; (12) **armarse la ~** (Mex): vyvolat povyk, nepořádek, chaos; př.: *cuando llegaron los granaderos, se armó la bola*; (13) lid. (Mex): varle; ■ Syn.: *yema*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

boleto, m., hovor. (1) (Mex): záležitost, problém; př.: *mi chamba es otro boleto; no te metas con eso, no es tu boleto*; (2) **de ~** (Mex): velmi rychle, okamžitě; př.: *vete de boleto por el pan*; (3) **sacar ~** (Mex): urazit někoho; obtěžovat někoho takovým způsobem, že to dotyčného dožene až k pomstě; př.: *vas a sacar boleto con tu chavo si sigues de chismosa*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

bolillo, m. (1) ¡puro ~! (Mex): nic; (2) **valer** ~ (Mex): nemít téměř žádnou cenu; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

bolívar, m. (1) ¡a ~! (Mex): a ven!; (2) **mandar a** ~ (Mex): poslat pryč; (3) ¡vete a ~! (Mex): jdi ven, jdi pryč!; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

bonete, m. (1) **valer puro** ~ (Mex): stát velmi málo; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

boquiflojo, -ja, adj. viz: *argüendero*, -ra; (DBM).

borlote, m. (1) (Mex): povyk, randál, nepořádek; ■ Syn.: *desmadre*, *tirazón*; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

borlotero, -ra, adj. (1) (Mex): výtržník; osoba, která dělá nepořádek, povyk, skandály apod.; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

borrego, m. (1) **soltar alguien un** ~ (Mex): rozšířit falešnou zprávu; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

botana, f., hovor. (1) (Mex): věc nebo osoba, která je středem pozornosti a posměchu nebo je velmi zábavná; př.: *al pobre gringo lo agarraron de botana en la fiesta*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

bote, m., lid. (1) (Mex): vězení, loch, žalář; př.: *lo metieron al bote por fraude*; ■ Syn.: *cana*, *chinche*, *tambo*; (2) hovor., **de ~ en** ~ (Mex): narvaný lidmi k prasknutí; př.: *la plaza estaba de bote en bote para ver torear a Arruza*; (3) lid. (Mex): pozadí; př.: *le dio una patada en el bote*; (4) hovor., **mover el** ~ (Mex): tancovat; př.: *ayer fuimos a una boda y nos la pasamos moviendo el bote toda la tarde*; (5) (Mex): vozidlo; př.: *a mi bote se le ponchó la llanta*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

bravo, -va, adj., hovor. (1) **a la brava** (Mex): silou, násilím; př.: *se llevó a la novia a la brava*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

brinco, m., hovor. (1) **ponerse al** ~ (Mex): vzbouřit se, postavit se někomu, něčemu; př.: *y el borracho, sin entender razones, se me puso al brinco*; (2) **dar de ~s** (Mex): být velmi spokojený, nadšený; (3) ¡~s diera! (Mex): rád by; jak by se mu/jí to líbilo; př.: *quiere invitar a Ana Berta Lepe ¡Brincos diera!*; (4) lid., **echar el** ~ (Mex): mít pohlavní styk; ■ Syn.: *coger*, *desflemar en cuaresmeño*, *jinetear*, *jugar al balero*, *juntar*, *planchar*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

briago, -ga, adj. (← lat. *evriacus*) viz: *ahogado*, -da; (DBM).

bronca, f., hovor. (1) (Mex): rvačka, potyčka; př.: *se armó tal bronca que todos acabaron en la delegación*; ■ Syn.: *pedo*; (2) (Mex): zmatek, problém; př.: *nos metimos en la bronca de los políticos sin quererlo*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

bronco, m., hovor. (1) (Mex): hrubián, neomalenec; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

brusqui (bruski), f., hovor. (← angl. *brewskie*) viz: *birria*; (INFO).

bruto, -ta, adj. (1) viz: *babotas*; (2) **a lo** ~ (Mex): hloupě, bez uvážení; (3) **sería** ~ (Mex): bylo by to hloupé; (4) ¡qué ~! (Mex): mimořádný, výjimečný; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

buchón, -na, m/f. (1) (Mex): drogový dealer; ► mex. argot *caliche*; (DA).

buena, f. (1) **agarrar alguien una** ~ (Mex): dostat výprask, nakládačku; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

bueno, -na, adj., hovor. (1) lid., **darle una buena a alguien** (Mex): dát někomu výprask; vynadat mu; (2) hovor., ¡~s! (Mex): výraz pro pozdrav nebo rozloučení se; (3) **un ~ para nada** (Mex): neschopný; (4) **ya estar** ~ (Mex): už stačilo; př.: *ya estuvo bueno de audiencias*; (5) hovor., **a la buena de Dios** (Mex): náhodou, bez péče, sami; př.: *esos niños se criaron a la buena de Dios*; (6) **de buenas a primeras** (Mex): bez upozornění; bez přípravy; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

buey, m., vulg. (1) (Mex): blbec, hlupák, pitomec; př.: *no te hagas buey*; ¡pinche buey!; (2) (Mex): paroháč; (3) hovor., **sacar el ~ de la barranca** (Mex): opravit, předělat něco, co jiný pokazil; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

buenón, -na, m./f., hovor. (1) (Mex): krasavec, krasavice; ■ Syn.: *buenote*; ► mex. argot *caliche*; (INFO)

buenote, m./f., viz: *buenón*, -na. (INFO)

bufar, intr., lid. (1) (Mex): zapáchat; př.: *le bufan los pies*; (2) slang *caló* (Mex): sevřít, utáhnout; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

bulto, m. (1) **escurrir el** ~ (Mex): vysmeknout se, utéct; vyhnout se nějaké práci; (2) **sacar el** ~ o **sacarle al** ~ (Mex): předejít něčemu nepříjemnému nebo nebezpečnému; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

buqui (buki), m/f., hovor. (1) (Mex): dítě; ■ Syn.: *chavalín*, -na; *chavalo*, -la; *chiquillo*, -lla; *escuincle*, *tlaconete*; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

burra, f. (1) (Mex): autobus; ► mex. argot *caliche*; (DA).

buzo, -za, adj. (1) (Mex): živý, bystrý, chytrý; (2) **ponerse alguien** ~ (Mex): zbystřit, připravit se; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

C

cabrón, adj/subst., lid. (1) m. (Mex): mizera, padouch, darebák; př.: *miren a ese cabrón agachón, debería de darle vergüenza no pagar la bicicleta*; ■ Syn.: *malafacha, malandrín*; (2) (Mex): týpek; př.: *se me hace que este cabrón va a ir con el chisme*; (3) (Mex): člověk, ke kterému dotyčný cítí lítost a zároveň z něj má strach; př.: *pobre preso, a ese cabrón se lo jodieron en la cárcel*; (4) (Mex): dobrý kamarád; př.: *¡qué gusto encontrarte cabrón!*, *hace años que no nos vemos*; (5) (Mex): frajer, machr; ► člověk obdivovaný pro jeho schopnosti; př.: *ese maestro es un cabrón para las matemáticas*; (6) (Mex): borec; př.: *¿a dónde irá ese cabrón?*; (7) adj. (Mex): těžký, zákeřný; ► obtížný, násilný, špatný; ř.: *¡qué enfermedad tan cabrona!*; (8) **a lo** ~ (Mex): silou, násilně; př.: *entraron al cine a lo cabrón*; (9) m. (Mex): muž, který své ženě toleruje, že jej podvádí; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

cabronazo, m., lid. (1) (Mex): silná rána, šlupka; př.: *sin decir agua va empezaron los cabronazos*; ■ Syn.: *carajazo, carambazo, catorrazo, chingadazo, fregadazo, guamazo, madrazo, putazo, trancazo*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

cacle, m. (← nah. *cactli*) (1) (Mex): bota, škrpál; (2) **darle al** ~ (Mex): tancovat; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

cachar, tr., hovor. (1) (Mex): chytit, přistihnout při činu; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

cacharpa, f. (1) (Mex): drobné mince; ► mex. argot *caliche*; (DA).

cachetada, f., hovor. (1) **de la** ~ (Mex): velmi špatně; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

cachetear, tr., hovor. (1) ~ **banquetas** (Mex): velmi se zamilovat; ► mex. argot *caliche*; (MV).

cachetiza, f. (1) (Mex): smršť facek; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

cachetón, -na, m/f., hovor. (1) (Mex): lenoch, pohodlný člověk; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

cachirul, susbt., hovor. (1) (Mex): podvodník; ► např. ve sportu ten, kdo nepatří do týmu; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

cadáver, m. (1) **caerse alguien** ~ (Mex): platit; (2) **¡cáete** ~! (Mex): zaplat'!; splň svoji povinnost!; ■ Syn.: *caifás*; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

caer, tr., vulg. (1) ~ **a alguien (de madre)** (Mex): být zahanbený, uvědomit si chybu; př.: *me cae que le debí haber soltado unos chingadazos en la carota*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM). • (2) ~ **gordo**, hovor. (Mex): být někomu nesympatický trvale nebo jen přechodně kvůli určitému názoru; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

caerse, intr., lid. (1) ~ **cadáver** (Mex): zaplatit něco; (2) **caérsele la haba a alguien** (Mex): zůstat udivený, unešený, něčím nebo někým ohromený; ► mex. argot *caliche*; (DEUM). • (3) hovor., ~ **los chones** (Mex): být zaskočený, překvapený; vyděšený; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

cafetear, intr., hovor. (1) (Mex): dát si kávu v době, kdy se bdí nad nebožtíkem ► mex. argot *caliche*; (DBM).

cafre, m. (1) ~ **del volante** (Mex): nezodpovědný řidič; pirát silnic; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

cagar, tr., vulg. (1) ~ **el palo** (Mex): neustále obtěžovat; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

cagarse, intr., vulg. (1) ~ **de miedo** (Mex): podělat se strachy; ► hodně se vylekat; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

cagón, -na, adj., (1) (Mex): urážlivý; ► mex. argot *caliche*; (MV).

caifás, m., (1) **¡~!** o **¡~ con la mosca!**; viz: *cadáver*; (DBM)

cajeta, f. (1) **de** ~ (Mex): vynikající, nejlepší kvality; (2) **eso es** ~ (Mex): je velmi dobrý; (3) **pura** ~ (Mex): vynikající; (4) **saber alguien lo que es** ~ (Mex): umět rozlišit to, co je dobré; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

cajetear, tr. (1) ~ **la** (Mex): minout se, chybovat; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

calaca, m. (1) (Mex): lebka; (2) (Mex): smrt; ■ Syn.: *flaca, la novia fiel, la raya*; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

calce, m. (1) (Mex): doslova; (2) **al** ~ (Mex): doslovně podle dokumentu; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

caldo, m., hovor. (1) **del año del** ~ (Mex): z roku raz dva, zastaralý; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

cálmex, m. (1) **¡~!** (Mex): uklidni se!, nebuď nedočkavý!, počkej!; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

calo, m. (1) (Mex): cent; ► mex. argot *caliche*; (DA).

calzonear, intr., hovor. (1) (Mex): vyprázdnit se; ► mex. argot *caliche*; (MV).

cámara, f. (1) **robar alguien** ~ (Mex): vynikat, být středem pozornost; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

cambiazo, m. (1) (Mex): změnit názor, politickou stranu nebo sexuální orientaci; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

camisa, f., hovor. (1) **quedarse en** ~ (Mex): téměř o vše přijít; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

camote, m., lid. (1) **ser algo un** ~ (Mex): něco velmi obtížného, mít velké potíže; př.: *resolver el problema del transporte es un camote*; (2) **hacerse** ~ (Mex): splést se; nebýt schopn něco vysvětlit; př.: *se hizo camote en el examen y lo reprobaron*; (3) **poner a alguien como** ~ (Mex): vynadat někomu; kritizovat ho, zničit někoho a nechat ho ve zuboženém stavu; př.: *el maestro la puso como camote*; *por andar de braverito en el partido me pusieron como camote*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

campechano, -na, adj/subst. (1) (Mex): obyvatel hlavního města Campeche; (2) (Mex): bezproblémový, přístupný, vstřícný; př.: *se muestra llano y campechano con todos*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

camper, m. (← angl. camper) (1) (Mex): obytný vůz⁴; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

cana, f., slang *caló* (1) viz: *bote*; př.: *lo agarró la tira y le dio cana*; (2) **sacar a uno ~s (verdes)** (Mex): dělat někomu starosti, dovádět k šílenství; př.: *sus caprichitos me están sacando canas*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

cancha, f., hovor. (1) **abrir** ~ (Mex): nechat projít, uvolnit cestu; př.: *¡abran cancha! ¡ahí vienen los bomberos!*; (2) **dar** ~ (Mex): zvýhodnit někoho; př.: *¡éntrale al negocio; te estoy dando cancha!*; (3) **tener ~ alguien** (Mex): mít zkušenosti; zvládat situaci; př.: *¡cómo no iba a saberlo? ¡si tiene mucha cancha!*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

canica, m. (1) **botársele a alguien la** ~ (Mex): zbláznit se; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

canija, f. (1) **¡ah que la ~!** (Mex): ale prosím tě!, nepovídej!; ► určeno osobě, která moc mluví nebo mluví hlouposti; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

canijo, -ja, adj., lid. (1) lid. (Mex): škodolibý, zlý, zlomyslný; ► osoba se špatnými úmysly; př.: *ay canijo Nopaltzin, ya me amoló*; (2) **¡ah ~!**, citosl. (Mex): týjo, ty brďo; ► vyj. úžas; př.: *dije: ¡ah canijo! ¡ora sí me espantaron!*; (3) adj., **estar algo** ~ (Mex): velmi obtížný; př.: *así es el mundo y va a estar canijo cambiarlo*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

cansar, zvrat. (1) **¡me canso!**, viz: *¡abuelita!*; (DBM).

cantar, tr., hovor. (1) (Mex): vyznat lásku; př.: *fue y le cantó a su novia*; (2) **no ~ alguien mal las rancheras** (Mex): být velmi schopný něco udělat; (3) **~le a alguien otro gallo** (Mex): mít v něčem štěstí; př.: *si tuviera influencias en el gobierno, otro gallo nos cantara*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

capirucha, f., hovor. (1) (Mex): hlavní město Mexika (Mexico City); ■ Syn.: *chilangolandia*; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

carajazo, m. viz: *cabronazo*; (DBM).

carajo, m., vulg. (1) viz: *bastón*; (2) citosl. (Mex): kruci!, do háje!, sakra!; ► vyj. překvapení, leknutí se nebo údiv; př.: *¡por qué carajo haces tan mal las cosas?, ¡carajo, qué gusto verte!*; ■ Syn.: *¡ah caray! o ¡que caray!, ¡chin!, chingada, ¡demontrés!, gacho, ¡jnguesu!, ¡puta madre!, ¡juta, mano!, ¡hijos!*; (3) m. (Mex): šílenost, hrůza; ► jakákoli věc, co se považuje za špatnou, škodlivou a zavrhováníhodnou; př.: *las espinas de los nopales son como el carajo de bravas; ya están más presos que el carajo*; (4) **mandar o irse algo o alguien al** ~ (Mex): poslat někoho k čertu / do háje; př.: *¡vete mucho al carajo, hijo de la chingada, y no me molestes más!*; (5) **servir algo para un** ~ (Mex): být k ničemu, být na prď; př.: *los sueldos que nos pagan sirven para un carajo*; (6) **valer algo un** ~ (Mex): nezáležet někomu na něčem; být k ničemu; př.: *me vale un carajo que sufras; todo el esfuerzo que has hecho vale un reverendo carajo*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

caramba, adj/subst. (1) citosl. (Mex): kruci, téda, týjo; ► vyj. překvapení nebo znechucení; př.: *¡caramba, qué mujer!*; (2) adj/subst., lid. (Mex): nestydatý, sprostý; sprosták, nestyda; př.: *Fulano es un carambas*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

carambazo, m., hovor., viz: *cabronazo*; (DBM).

⁴ Anexo: Obr. č. 4; < <http://www.personalopinion.co.uk/a-camper-is-great-for-the-family/>>, [consulta: 3/04/2012].

caray, citosl. (eufem. ← *caramba*) (1) ¡ah ~! o ¡que ~!, viz: *carajo*; (DBM).

carcacha (carcancha), f., hovor., viz: *arnero*; (INFO).

carita, f., hovor. (1) (Mex): hezoun; ► používá se jen pro muže; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

carnal, m., lid. (1) (Mex): brácha; př.: *ahí viene mi carnal*; (2) (Mex): parták, kámoš; př.: *juega; ya vas, carnal, vamos a pistear*; ■ Syn.: *compa, compadre, cuaderno, cuatacho, -cha; cuate, loco, -ca; ñeris, ñero, -ra*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

carrereado, -da, adj. (1) (Mex): úspěchaný; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

carrerear, tr. (1) (Mex): pospíšet si; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

carrilla, f., hovor. (1) (Mex): výsměch; legrace; nevhodný vtípek; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

carrilludo, m., hovor. (1) (Mex): rýpal, štoural; posměváček; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

carro, m. (1) (Mex): jakékoli vozidlo na kolech obecně s motorem; př.: *carro de bomberos, carrito de paletas*; ► mex. argot *caliche*; (CALI).

cascarear, tr., hovor. (1) (Mex): hrát nějakou hru s přáteli; ► neformálně; bez rozhodčího; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

cateado, -da, adj., hovor. (1) (Mex): zmlácený, ve špatném stavu; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

catego, m. (1) (Mex): vysoké společenské postavení; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

catorrazo, m., hovor., viz: *cabronazo*; (DBM).

catre, m., hovor. (1) **dato al ~** (Mex): rozbitý; nemocný; chudý; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

catrín, m., (1) (Mex): elegán; člověk dávající na odiv luxus; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

centavo, m. (1) **al ~** (Mex): s přesností, s precizností; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

cerote, m. (1) (Mex): exkrement cylindrického tvaru; ► především lidský a psí; ► mex. argot *caliche*; (DA).

claridoso, -sa, adj. (1) (Mex): čestný, upřímný, poctivý; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

clarín, adv. (1) ¡~! o **clarines**, viz: *jabelita!*; (DBM).

clavar, tr., lid. (1) (Mex): krást; ■ Syn.: *embolsar, jalar, pifar; echar uña, hacerle a la uña, gustarle la uña; uñar*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

clavar se, intr., hovor. (1) (Mex): soustředit se, upnout se jen na jednu věc; př.: *se clavó en el tema de su tesis y no quería saber otra cosa*; (2) (Mex): zamilovat se do někoho; př.: *no te vayas a clavar de Gilberto, ya tiene novia*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

cobija, m. (1) **pegársele a alguien las ~s** (Mex): zaspát; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

codo-da, adj/subst., hovor. (1) (Mex): lakomý; ► mex. argot *caliche*; (INFO). • (2) **empinar el ~** (Mex): pít hodně alkoholu; ■ Syn.: *entregarle alguien a las copiosas*; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

codomontano, -na, adj., hovor/hanl. (1) (Mex): lakomý; ► název pro obyvatele Monterrey; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

coger, tr., lid. (1) viz: *echar el brinco*; (2) lid., **~se a alguien** (Mex): přimět někoho k sexu ať už dvořením, nebo násilím; př.: *me cogí a la sirvienta*; (3) hovor., **~se algo** (Mex): ponechat si něco neprávem; př.: *se cogió el dinero del gasto*; (4) hovor. (Mex): nachytat, načapat; ► přistihnout někoho při činu; př.: *la cogí leyendo mi correspondencia*; (5) lid., **~ y** (Mex): nečekaně se pro něco rozhodnout; př.: *cogió y se fue sin despedirse*; (6) hovor., **~la con alguien** (Mex): neustále někoho bez důvodu obtěžovat; př.: *la cogió conmigo don Ángel y no me dejaba en paz*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

colado, -da, adj/subst. (1) (Mex): vtěrka; ► osoba, která přijde někam bez pozvání; př.: *era una reunión para diez personas y llegaron como veinte colados*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

colgar, tr., hovor. (1) **~ los guantes** (Mex): pověsit něco na hřebík; ► přestat vykonávat nějakou činnost; (2) **~ los tenis** (Mex): natáhnout bačkory; (3) (Mex): zabavit někoho za účelem ho okrást; ► mex. argot *caliche*; př.: *colgar al lelo*; (DEUM).

colgarse, intr., hovor. (1) (Mex): opozdit se; př.: *se colgaron mucho con la edición de ese libro*; (2) **~te el milagro, el paquete, el cuento, el boleto, el muertito** (Mex): vinit někoho ze zločinu; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

colgado, -da, adj/subst., hovor. (1) (Mex): přehnaný, směšný; (2) (Mex): daleký; (3) m/f. (Mex): osoba čekající jako kůl v plotě; ► na jinou osobu, která nikdy nepřijde; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

comadrear, tr., hovor. (1) (Mex): pomlouvat, vyprávět drby; klábosit s kamarády; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

como, adv. (1) hovor., ~ **agua para chocolate** (Mex): velmi rozčilený; (2) hovor., ~ **jefe** (Mex): nepomýšlet na následky; chodit s lehkou hlavou; (3) ~ **la chingada**, vulg. (Mex): vyj. zveličování; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

compa, m., viz: *carnal*; (DEUM).

compadre, m., hovor., viz: *carnal*; př.: *dígame, compadre, por dónde tomo para San Miguel?*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

compinche, m., hovor. (1) (Mex): komplic; ■ Syn.: *contlapache, jarrito*; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

conchudo, -da, adj., hovor. (1) (Mex): lhostejný, nevšímavý; ► mex. argot *caliche*; (MV).

congal, m. (1) (Mex): nevěstinec; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

contlapacharse, zvrat., hovor. (← nah. *tlapachoa*) (1) (Mex): domluvit se za účelem skrýt nějakou akci; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

contlapache, m., viz: *compinche*; (DBM).

contlapachear, tr. (1) (Mex): krýt někoho, být jeho komplicem; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

cooperacha, f. (1) (Mex): kolektivní spolupráce; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

copiosa, f., hovor. (← *copa*) (1) (Mex): sklenka alkoholického nápoje; ■ Syn.: *trago*; (2) **entrarle alguien a las ~s**, viz: *empinar el codo*; (DBM).

coscolino, -na, adj/subst., hovor. (1) (Mex): zamilovaný; ■ Syn.: *encaramelado, -da; endiosado, -da*; (2) (Mex): vyzývavá osoba; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

cosechar, tr., hovor. (1) (Mex): sklídit úspěch, mít z něčeho užitek; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

cotorrear, tr/intr., hovor. (1) intr. (Mex): živě konverzovat, klábosit; př.: *estuvimos cotorreando toda la tarde*; (2) ~ **el punto** (Mex): mluvit o něčem konkrétním; (3) tr. (Mex): smát se něčemu nebo někomu; př.: *sus cuates lo cotorrean por chaparro*; (4) (Mex): oklamat někoho za účelem vysmát se mu nebo udělat si z něj legraci; př.: *me dijo que era muy rico pero nomás me cotorreó*; (5) ~**la** (Mex): lelkovat; ► trávit čas zábavou nebo nic neděláním; př.: *se fue al parque a cotorrearla*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

cotorreo, m., hovor. (1) (Mex): povídání, klábosení; vtipkování; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

coyote, m., hovor. (1) (Mex): překupník; člověk, který dělá podvody ve vládě nebo v administrativě a má z toho zisk; př.: *le pagó a un coyote para que le consiguiera la cartilla*; (2) lid. (Mex): nezletilý, benjamín; ► mex. argot *caliche*; (DEUM). • (3) (Mex): převaděč uprchlíků do USA; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

coyotito, m., hovor. (1) (Mex): krátká siesta, zdřímnutí; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

crystalazo, m., hovor. (1) (Mex): vloupání se rozbitím výlohy obchodu nebo okna u auta; ► mex. argot *caliche*; (MV).

cruda, f., hovor. (1) (Mex): kocovina; př.: *al día siguiente de la fiesta tuvimos una cruda espantosa*; Syn.: *mona, pedo*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

cuaco, m., hovor. (1) (Mex): kůň; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

cuacha, f., vulg. (1) (Mex): hovno, špína, sračka, hnus; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

cuachalote, -ta, adj. (1) (Mex): špatně oblečený; ► mex. argot *caliche*; (DA).

cuaderno, m., viz: *carnal*; (INFO).

cuadrar, tr., hovor. (1) (Mex): hodit se, být vhod, vyhovovat; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

cuas, adj., hovor. (1) **al ~** (Mex): zničený, hodně unavený, ve špatném stavu; ► mex. argot *caliche*; (CALI).

cuatacho, -cha, m/f., viz: *carnal*; (DBM).

cuate, m., hovor. (1) viz: *carnal*; př.: *Venustiano y Pancho son muy cuates*; (2) **ser ~** (Mex): dobrý člověk, důvěryhodný člověk; př.: *el maestro es cuate: nunca comete injusticias*; (3) (Mex): týpek; př.: *llegó el camión lleno de cuates que iban a la mina*; (4) **no tener (algo o alguien) ~** (Mex): něco nesrovnatelného, co nemá obdoby nebo co nebere konce; př.: *mi suerte no tiene cuate: pierdo, pierdo y pierdo*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

cuatro, m., hovor. (1) (Mex): léčka; př.: *la policía le tendió un cuatro para atraparlo*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

cuatrapear, tr., hovor. (1) (Mex): zakopnout; (2) (Mex): koktat; mluvit zmateně; ► míchat myšlenky dohromady; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

cuatrojos, m. (1) (Mex): brejloun; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

cucharada, f. (1) **pasárseles a alguien las ~s** (Mex): přehnat to s pitím, opít se; ■ Syn.: *ponerse basta las chancas, empedarse, encuentarse, inflar, mamar, ponerse hasta atrás, ponerse un cuete, agarrar una zumba*; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

cucharón, m., hovor. (1) (Mex): srdce; ► mex. argot *caliche*; (MV).

cuello, m., hovor. (1) **con el agua al ~** (Mex): v nesnázích; ► převážně finančních; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

cuente, tr., hovor. (1) (Mex): lhát; přehánět; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

cuerno, m. (1) **¡~s!** (Mex): ne!; ► zintenzívněné vyjádření nesouhlasu; ■ Syn.: *jningunas!, naranjas, narices, nel pastel*; (2) **poner (los) ~s** (Mex): nasadit parohy, podvést někoho; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

cuero, m., lid. (1) **estar o andar en ~s** (Mex): být nahý; (2) **(ser o estar hecho un) ~** (Mex): kost; ► atraktivní muž nebo žena; (3) **arriesgar o exponer el ~** (Mex): dát v sázku, hazardovat se životem; (4) slang *caló*, **arrancar el ~**, viz: *darle a alguien su agüita*; (5) (Mex): peněženka; (6) (Mex): milenec; (7) lid. (Mex): lesbička (pasivní); ► obyčejně atraktivní; (8) slang *caló*, ~ **de rana** (Mex): dolar; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

cuete, m., hovor. (1) (Mex): rachejtle, raketa, střela; př.: *tronar cuete, echar cuetes*; (2) (Mex): pistole; př.: *aquí traigo mi cuetito, por si hace falta*; (3) **echar ~** (Mex): střílet; př.: *llegaron los zapatistas echando cuete*; (4) (Mex): problém, obtížnost; př.: *no hay cuete: no pasa nada*; (5) (Mex): opilost; př.: *traía un cuete como de dos días*; ■ Syn.: *peda*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

cuico, m., hovor. (←nah. *cuica*) (1) (Mex): policie; ■ Syn.: *chota, jura, tira, teco*; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

culero, -ra, adj., hanl. (1) (Mex): zbabělý; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

culiche, adj/subst. (1) (Mex): obyvatel Culiacánu (stát Sinaloa); př.: *la familia de Pancho es culiche; industria culiche*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

cura, f., hovor. (1) (Mex): zábava, vtípek; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

curioso-ta, adj., hovor. (1) (Mex): hezký, krásný; ■ Syn.: *chulo, -la; piocha*; *(ser o estar) como fifle*; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

cuscús, m., hovor. (1) (Mex): strach; př.: *se le hizo cuscús*; ■ Syn.: *mieditis*; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

CH

chachalaca, f. (1) (Mex): člověk mluvící hodně nahlas; ► obvláště žena; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

cháchara, f., viz: *baba de perico*; (DBM).

chafa, adj., hovor. (1) (Mex): falešný, nekvalitní, špatný; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

chafear, tr., hovor. (1) (Mex): ztratit pozici; přijít o něco vlastní vinou; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

chafearse, intr., hovor. (1) (Mex): rozložit se, rozpadnout se; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

chafirete, -ta, m/f., hovor. (1) (Mex): špatný šofér; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

chaineado, -da, adj/subst., lid. (1) adj. (sev Mex): elegantně, vytříbeně oblečený; (2) adj. (sev Mex): vyleštěný, zářící; ► o obuvi; (3) adj/subst. (sev Mex): opravený, čistý; ► o věci; ► mex. argot *caliche*; (DA).

chalán, m. (1) lid. (Mex): řidič autobusu; pomocník; ► převážně u zednických prací; př.: *jánde, Adolfo, véngase con su chalán a hacerme esta obrita*; (2) (Mex): upovídaná osoba a v dobré náladě; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

chale, adj/subst. (1) lid., hanl. (Mex): čínský; Číňan; př.: *jaguas, ahí vienen los chales, y son muchos*; (2) citosl., lid. **¡~!** (Mex): k čertu (s tebou)!; př.: *¡chale contigo, Raúl!, hay que tratar de sacar la luz de donde se pueda*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

chamaco, -ca, m/f., hovor. (1) (Mex): chlapec, dívka; ► adolescent; ■ Syn.: *chaval, -la; chavo, -va; morro, -rra*; př.: *las chamacas del equipo mexicano ganaron el campeonato*; (2) f. (Mex): přítelkyně; př.: *endiosado con mi chamaca, cerré los ojitos y no sé cuántas piezas bailé*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

chamacona, f. (1) **ser una ~** (Mex): být velmi hezká; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

chamagoso, -sa, adj., hovor. (1) (Mex): špinavý, ulepený, zamaštěný; (2) (Mex): špatně slepený, ušitý rychou jehlou; (3) (Mex): pokažená/bezvýznamná věc; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

chamba, f., hovor. (1) (Mex): práce, zaměstnání; př.: *le consiguió una chamba en la fábrica de su tío*; ■ Syn.: *jale*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

chambeador, -ra, adj. (1) (Mex): pracovitý; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

chambear, intr. (1) (Mex): pracovat; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

chance, m., hovor. (1) (Mex): šance, příležitost; př.: *ni a quién pedirle un chance, ni a quién pedirle una última oportunidad*; (2) ~ y (Mex): asi; př.: *se enfermó, chance y ya no pueda tener chavitos*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

chancla, f., (1) hovor. (Mex): stará bota, škrpál; př.: *¡mira nomás, qué chanclas más feas te has puesto!*; (2) (Mex): papuč; domácí, teplá a pohodlná obuv; př.: *tráeme mis chanclas, que me voy a levantar de la cama*; (3) (Mex): žabka, plastová bota; (4) lid., **ponerse basta las ~ s**, viz: *pasárseles a alguien las cucharadas*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

chancluda, f., hanl. (1) (Mex): žena; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

changarro, m., hovor. (1) (Mex): skromný pouliční krámk; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

changüí(s), m. (1) (Mex): výhoda, příležitost (ve hře); ► mex. argot *caliche*; (DBM).

changuita, f. (1) (Mex): dívka; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

chante, f., hovor. (1) (Mex): dům, domov, domácnost; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

chao, citosl. (1) (Mex): čau, ahoj, uvidíme se později; př.: *¡chao, que te vaya bien! -¡chaoito!* ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

chaparro, -rra, adj. (1) (Mex): člověk malého vzrůstu; př.: *un blanco, chaparro él, de barba, nervioso y simpaticón*; ■ Syn.: *sotaco, -ca; zambo, -ba; zotaco, -ca*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

chaperón, m., hovor. (1) (Mex): křen; ► třetí osoba, která překáží; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

chapucero, -ra, adj/subst., hovor. (1) (Mex): podvodnický; podvodník; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

chapuza, f. (1) (Mex): léčka, podvod; (2) **hacer** ~ (Mex): udělat podvod; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

chaqueta, f., lid. (1) (Mex): mužská masturbace; př.: *hacerse una chaqueta*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

chaquetear(se), intr/zvrat., vulg. (1) (Mex): masturbovat; ■ Syn.: *jalársela*; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

charola, f. (1) (Mex): podnos, táč; př.: *una charola de plata*; (2) hovor., **poner o servir algo en ~ de plata** (Mex): naservírovat na stříbrném podnosu; př.: *les puso su error a sus jueces en charola de plata, para que la sentencien con facilidad*; (3) lid., **pasar la ~** (Mex): vybrat příspěvek od přítomných osob; složit se na něco; př.: *en la reunión de industriales, el PRI pasó la charola*; (4) lid. (Mex): policejní odznak; př.: *me sacaron la charola los judiciales, y tuve que rendirme*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

charra, f. (1) (sz Mex): vtípek, sranda; vtipná příhoda; ► mex. argot *caliche*; (DA).

chaval, -la, m/f., hovor., viz: *chamaco, -ca*; (INFO).

chavalín, -na, m., hovor., viz: *buqui*; (INFO).

chavalo, -la, m/f., hovor., viz: *buqui*; (INFO).

chaviza, f. (1) (Mex): skupinka mladých lidí; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

chavo, -va, m/f., hovor. (1) viz: *chamaco, -ca*; př.: *el concierto de rock estaba lleno de chavos; a mí me encantan las chavas liberadas*; (2) (Mex): přítel/přítelkyně; snoubenec/snoubenka; př.: *te presento a mi chavo*; (3) ~ **fresa** (Mex): elitářský člověk, snob; ► člověk, jenž dává rád na odív peníze, které ve skutečnosti nemá; (4) lid., ~a **rol** (Mex): lesbička hrající vůdčí roli v lesbickém vztahu; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

checar, tr. (1) (Mex): kontrolovat, zkontrolovat; ► zda je něco v dobrém stavu, podle norem; př.: *checar la presión del aceite, checar el aire de las llantas*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

chela, f., viz: *birria*; (INFO).

chelear, intr., hovor. (1) (Mex): pít pivo; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

chemo, m., hovor. (1) (Mex): silné lepidlo, které se používá k fetování; (2) (Mex): feťák; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

chero, -ra, m/f., hovor. (1) (Mex): vesničan, buran, křupan; ■ Syn.: *macuarro, -rra; naco, -ca; ñero, -ra; pelado, -da*; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

chesta, f., hovor. (1) (Mex): párty, pařba, oslava; ■ Syn.: *jale, mitote, pachanga, reve, reventón*; ► mex. argot *caliche*; (MV).

cheve, f., viz: *birria*; (DBM).

chévere, adj., hovor. (1) (Mex): skvělý, nádherný, správný; ■ Syn.: *chicho*, *-cha*; *chido*, *-da*; *chingón*, *-na*; *chipocludo*, *-da*; *chiro*, *-ra*; *padre*; *padrísimo*, *-ma*; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

chicano, *-na*, adj/subst. (1) (Mex): Mexičan s občastvím Spojených států amerických, který bojuje za sociální, pracovní, kulturní a jazyková práva své komunity coby menšiny; př.: *yo soy chicano*; *movimiento chicano*, *teatro chicano*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

chicle, m., hovor. (1) **tragarse el ~** (Mex): otěhotnět; ■ Syn.: *empanzonar*; ► mex. argot *caliche*; (MV).

chicho, *-cha*, adj., viz: *chévere*; (DBM).

chichi, f., lid. (1) (Mex): prsa, ňadra; př.: *le estaba dando la chichi al niño*; (2) (Mex): výčnělek, výstupek připomínající bradavku; ► na ovoci, jako je např. citrón; (3) **mamar ~** (Mex): využít situace nebo požádat o pomoc po té, co se dotýčný dopustil chyby; (4) (Mex): střídka chleba; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

chichifo, m., vulg. (1) (Mex): homosexuální prostitut; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

chido, *-da*, adj. (1) hovor/slang *caló*, viz: *chévere*; př.: *ando buscando al valedor que trae los rieles más chidos de todo el cantón*; *una casa chida*; *qué chido que hayamos ganado*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

chiflarse, intr., hovor. (1) (Mex): nadchnout se pro něco, zbláznit se do něčeho či někoho; př.: *se chifló con el novio y dejó de estudiar*; (2) (Mex): zbláznit se, ztratit rozum; př.: *después del accidente se chifló*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM). • (3) **(quedarse) chiflando en la loma** (Mex): čekat na někoho; být jako kůl v plotě; (4) **chiflársela** (Mex): ztratit/přijít o příležitost; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

chilango, *-ga*, adj/subst., hovor. (1) (Mex): obyvatel hlavního města Mexika (Mexico City); př.: *¡cómo son neuróticos los chilangos!*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

chilangolandia, f., hovor., viz: *capirucha*; (INFO).

chilapastroso, *-sa*, adj., hovor. (1) (Mex): otrhaný, špatně oblečený, ušmudlaný; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

chilla, f. (1) **(estar) en la quinta ~** (Mex): (být) na mizině; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

chilpayate, m. (←nah. *chilpayatl*) (1) (Mex): novorozeně, velmi malé dítě; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

chimisturria, f., viz: *baba de perico*; ► mex. argot *caliche*; (DA).

chimuelo, *-la*, adj/subst., hovor. (1) (Mex): člověk, kterému chybí přední zub; př.: *estar chimuelo*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

chin, citosl., lid. (1) **¡~!**, viz: *carajo*; př.: *¡chin, me robaron la cartera!*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

chinche, f., hovor., viz: *bote*; (MV).

chinga, f., vulg. (1) (Mex): fuška, trýzeň; výprask; př.: *le dieron una buena chinga a golpes*; (2) **estar en ~** (Mex): mít hodně práce; ► mex. argot *caliche*; (MV). • (3) **adv., en ~** (Mex): rychle; (4) citosl., **en ~** (Mex): ty brďo; do háje; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

chingada, citosl., vulg., viz: *carajo*; př.: *¡ah, que la chingada! ¿así que me estás engañando!*; *¡sálganse de aquí, con una chingada, ¿no ven que estamos ocupados?*; (2) **la (tu, su, mi, apod.) ~ (madre)** (Mex): zkurvysyn; př.: *¡miren a ese cabrón, debería de darle vergüenza no pagar la bicicleta, hijo de su chingada madre!*; (3) **llevarse a alguien la**, viz: *hacer bilis*; př.: *¡me lleva la chingada, me expulsaron de la escuela!*; (4) **mandar a la ~** (Mex): poslat do prdele; ignorovat někoho; př.: *ya ni oyó mis razones: me mandó directamente a la chingada*; (5) **de la chingada ~** (Mex): velmi špatný, na prd; př.: *la situación económica está de la chingada*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM). • (6) **estar en la quinta ~** (Mex): být hodně daleko; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

chingadazo, m., vulg., viz: *cabronazo*; př.: *durante la pelea se pusieron muy duros los chingadazos*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

chingadera, f., vulg., viz: *baba de perico*; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

chingaderita, f., vulg., viz: *baba de perico*; (MV).

chingado, *-da*, adj/citosl., vulg/hanl. (1) adj. (Mex): zatracený; př.: *¡chingado escuincle, deja de joder!* (2) citosl. (Mex): kruci; př.: *¡ay chingado, me quedó rebién!*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

chingaquedito, *-ta*, adj/susbt., vulg. (1) (Mex): vychytralý; jednající opatrně; ► mex. argot *caliche*; (MV).

chingar, tr., vulg./hanl. (1) (Mex): hodně někoho naštvat; někomu vážně ublížit; *¡vete a chingar a otra parte!*; (2) (Mex): znásilnit někoho; př.: *me chingué a la pinche vieja*; (3) intr. (Mex): obětovat se, odtrhávat si od pusy; př.: *yo me chingo trabajando día y noche y tú te gastas todo el dinero*; (4) intr. (Mex): pokazit se, selhat; př.: *se me chingó el motor en plena carretera*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM). • (5) citosl., lid., **¡chingale!** (1) (Mex): pohni kostrou!; ► rozkaz, který se používá, aby si dotyčný pospíšil; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

chingatal, m., hovor., viz: *bola*; (INFO).

chingazo, m., hovor. (1) **al puro** ~ (Mex): přesně, skvěle, perfektně; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

chingo, m., vulg., viz: *bola*; (DBM).

chingón, -na, adj. vulg., viz: *chévere*; (DBM).

chinguere, m., hovor. (1) (Mex): destilovaný alkoholický nápoj; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

chipocludo, -da, adj., hovor., viz: *chévere*; (DBM).

chiqueado, -da, adj. (1) (Mex): rozmazlený, zhýčkaný; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

chiquear, tr., hovor. (1) (Mex): rozmazlovat; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

chiqueón, -na, adj., hovor. (1) (Mex): přehnaně něžný, rozmazlující; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

chiquillo, -lla, adj/subst. hovor. (1) viz: *buqui (buki)*; př.: *¡Luisa, chiquilla, cómo has crecido!*; (2) adj. (Mex): malý; př.: *un perro chiquillo, una capilla chiquilla*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

chirimoya, f., hovor. (1) (Mex): hlava, kebulé; př.: *¡ya te pegaste en la chirimoya, pobrecito!*; ■ Syn.: *choya, jícara, maceta, sesera*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

chirgo, -ga, adj., hovor. (1) (Mex): slabý, neduživý; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

chiro, -ra, adj., hovor., viz: *chévere*; (INFO).

chirotear, intr. (1) (Mex): (za)bavit se pobíháním sem a tam a skákáním; ► u dětí; ► mex. argot *caliche*; (DA).

chisme, m., (1) (Mex): drb, pomluva; př.: *me contaron el chisme de que Pepe y Lucha se pelearon*; (2) hovor., **ir con el** ~ (Mex): pomluvit; ► umyslně někomu způsobit problémy, pošpinit ho; př.: *ya fue con el chisme y el maestro nos castigó*; (3) hovor., **andar, estar**, apod. **en el** ~ (Mex): vyzvídat, špehovat; př.: *Marta se pasa el día en el chisme político*; (4) viz: *baba de perico*; př.: *tiene su cuarto lleno de chismes*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

chismoso, -sa, adj/subst., viz: *argüendero*, -ra; př.: *por ese chismoso nos castigaron a todos; ya vámonos de aquí, no seas chismoso*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

chiva, f., (1) lid. (Mex): zbabělec, zrádce; př.: *a ese bato no le confío, es chiva*; (2) slang *caló* (Mex): kokain nebo heroin; (3) (Mex): pašování; ■ Syn.: *fayuca (falluca)*; (4) pl., hovor. (Mex): vlastnictví, majetek; cetky; př.: *recogí mis chivas y me fui*; (5) pl. (Mex: Guanajuato): popkorn; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

chivearse, zvrat. (1) (Mex): stydět se; (2) (Mex): vylekat se a utéct; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

chivo, -va, m/f., hovor. (1) **haber** ~ **encerrado** (Mex): být podezřelý; (2) **hacer de** ~ **los tamales** (Mex): oklamat, podvést; př.: *su marido le hacía de chivo los tamales con su propia amiga*; ■ Syn.: *majear, piñar, tantear, tringuetear*; (3) (Mex): stálý plat; (4) **día del** ~ (Mex): den výplaty; (5) (Mex): fixní obnos ► který pravidelně dává manžel své ženě na výdaje spojené s domácností; (6) **tener la ~a amarrada** (Mex): mít jisté, stálé zaměstnání; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

chispotear, tr., hovor. (1) (Mex): splést se; prozradit něco; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

chocoso, -sa, adj., hovor. (1) (Mex): namyšlený; nespokojený, brblající; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

chocho, m., hovor. (1) (Mex): tableta, prášek, který může být považován za drogu; př.: *no me gusta que el pediatra les recete tantos chochos a los niños; no, no fuma, pero abusa de los chochos*; (2) **ni con ~s** (Mex): za žádnou cenu; př.: *yo no vuelvo a ese restaurante ni con chochos*; (3) adj. (Mex): starý, sešlý; př.: *la pobre no se acuerda de nada, ya está muy chochita*; (4) vulg., viz: *almeja*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

cholo, m., hovor. (1) (Mex): mladý člověk, lenoch; ► většinou příslušník nějaké skupinky, který se obéká a mluví osobitým způsobem; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

chómpiras, m., hovor. (1) (Mex): chmáták, zloděj; ■ Syn.: *mañoso, pifas, ratero, -ra; uñas largas*; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

chones, m. pl. (1) (Mex): dámské nebo pánské spodní prádlo; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

choncho, -cha, adj., hovor. (1) (Mex): veliký; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

chorro, m, hovor. (1) (Mex): průjem, běhavka; př.: *le agarró el chorro en el cine y tuvo que salir corriendo*; (2) viz: *bola*; př.: *le robaron un chorro de cosas al viejito; te quiero un chorro; falta un chorro para las elecciones*; (3) **a ~s** (Mex): ve velkém množství, silně; př.: *el sol entraba a chorros*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

chorroscentos, adv., hovor., viz: *bola*; (DBM).

chorrotal, m., viz: *bola*; ► mex. argot *caliche*; (DA).

chota, f., hovor., viz: *cuico*; (DBM).

choteado, -da, adj., hovor. (1) (Mex): známý, neoriginální, opakovaný; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

choya, f., hovor., viz: *chirimoya*; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

chueco, -ca, adj/subst., hovor. (1) (Mex): podvodník; př.: *ese diputado es muy chueco: promete una cosa y hace otra*; (2) **vendedor o comprador de ~** (Mex): překupník kradeného zboží; (3) (Mex): nešikovný, levý; př.: *en el equipo de beisbol tienen un lanzador chueco*; (4) (Mex): kulhavec, pajda; (5) (Mex): člověk, který má nohy do Ů; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

chulo, -la, adj., hovor. (1) viz: *curioso*, -ta; př.: *es usted rechula ¿sabe?; ¡qué chula es mi tierra!*; (2) (Mex): dobrý, vážený, ctěný; př.: *¡ay doctorcito chulo, cómo le agradezco su ayuda!*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

chulear, tr., hovor. (1) (Mex): obdivovat; ► krásu; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

chundo, -da, adj., hovor. (1) (Mex): nedbalý, špatně oblečený; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

chupar, tr., lid. (1) (Mex): kouřit cigaretu nebo doutník; (2) (Mex): chlastat, nasávat, popíjet; (3) ~ **faros** (Mex): zemřít; čelit posměchu; (4) ~ **se la bruja a alguien** (Mex): zemřít; zmizet; př.: *al cómplice de Raúl se lo chupó la bruja*; (5) ~ **la sangre** (Mex): pít někomu krev, štvát někoho; př.: *la directora nos chupó la sangre durante años*; (6) (Mex): ztratit tělesnou konstituci; mít smůlu; př.: *las penas se chuparon a la tía María*; (7) **¡chúpate esa!** (Mex): no, tak to mě podž!; ► vyj. úžas; př.: *el dictador convocó a elecciones para dejar el poder, ¡chúpate esa!*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

chupe, m. (1) (Mex): opíjení se; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

chupete, m. (1) (Mex): cucflek; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

churido, -da, adj. (1) (Mex): povadlý, zničený, zkažený; ► mex. argot *caliche*; (DA).

churro, m. (1) (Mex): nekvalitní film; př.: *churros importados y nacionales, filmar un churro*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM). • (2) (Mex): join marihuany; (3) (Mex): něco, co se náhodou vydaří; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

chutar, tr., hovor. (1) (Mex): čutat, kopat do balónu; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

chutazo, m., hovor. (1) (Mex): silné kopnutí do balónu; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

D

dejado, -da, adj., hovor. (1) (Mex): opuštěný; ► svým partnerem; (2) (Mex): bezbranný; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

dar, zvrat., hovor. (1) (Mex): vzdát se; př.: *¡me doy, me doy, ya no me hagas cosquillas!*; (2) **¿qué más da?** o **¡qué más da!** (Mex): na tom nesejde; co už; to už je jedno; př.: *¿qué más te da si le cuento o no?; me dijo que no vendría. -¡qué más da!*; (3) **dárselas de algo** (Mex): dělat ze sebe něco, co člověk není; (4) ~ **le** (Mex): věnovat se něčemu, např. práci; př.: *hay que darle a la chamba*; (5) **no ~ una** (Mex): dělat často chyby; př.: *no dar una en aritmética*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM). • (6) ~ **atole con el dedo** (Mex): mazat med kolem huby; (7) ~ **aire (a alguien)** (Mex): vyhodit (někoho) z práce; (8) ~ **en la madre** o **en la torre** (Mex): dát někomu nakládačku, zmlátit ho; ■ Syn.: *parar, poner, dar*, apod. *una friega; darle a alguien en la madre, partirle la madre*; (9) ~ **lata** (Mex): obtěžovat; (10) ~ **le al clavo** (Mex): strefit se do černého, trefit hřebíček na hlavičku; (11) ~ **un quemón** (Mex): ukázat své schopnosti; povyšovat se nad někoho; (12) ~ **el rol** (Mex): procházet se; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

darse, zvrat., hovor. (1) ~ **aires de grandeza** (Mex): věřit si; povyšovat se; (2) ~ **color** (Mex): všimnout si; (3) **dárselas de** (Mex): chlubit se (něčím); (4) ~ **su paquete/mucho su taco** (Mex): hodně si o sobě myslet, povyšovat se; (5) ~ **un agarrón** (Mex): diskutovat, přít se o něco; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

de, předl., hovor. (1) (**quedarse**) ~ **a seis** (Mex): být překvapený, zaskočený; zůstat zírat s otevřenou pusou; (2) ~ **cajón** (Mex): povinně; za každou cenu; (3) ~ **grapa** (Mex): gratis, zadarmo; (4) ~ **hueso colorado** (Mex): fanoušek, nadšenec; (5) ~ **la chingada** (Mex): špatný, na nic, k ničemu; (6) ~ **la patada** (Mex): špatný, na nic, k ničemu; (7) ~ **pilón** (Mex): a navíc; nakonec; (8) ~ **volada** (Mex): rychle, okamžitě, v mžiku; (9) ~ **cocol** (Mex): velmi špatný; ► zastarale; (10) ~ **nabo** (Mex): obtížný, namáhavý; špatné kvality; ► mex. argot *caliche*; (INFO). (11)

dedo, m, hovor. (1) (Mex): žalobníček; ► mex. argot *caliche*; (INFO). (2) **chuparse el** ~ (Mex): být hloupý; př.: *no les voy a dar el gusto de trabajar gratis, ¿o creen que me chupo el dedo?*; (3) **(estar algo) de o para chuparse los** ~ **s** (Mex): vynikající, velmi chutný; př.: *el asado estaba como para chuparse los dedos*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

dejar, tr., hovor. (1) ~ **se ver o ~se caer** (Mex): objevit se někde; př.: *no se ha dejado ver en meses; déjate caer por acá el viernes en la noche*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM). • (2) ~ **abajo** (Mex): zklamat; nechat někoho za sebou (v soutěži); ► mex. argot *caliche*; (INFO). • (3) ~ **a alguien colgado** (Mex): nechat někoho čekat jako kůl v plotě; (4) ~ **a alguien con los ojos cuadrados o ~ a alguien cuadrado** (Mex): zapůsobit na někoho, udělat dojem; (5) ~ **a alguien encampanado** (Mex): opustit někoho, nechat ho v nebezpečí; ► mex. argot *caliche*; (DBM). • (6) ~ **como palo de gallinero** (Mex): silně někoho urazit; mluvit o něm špatně; ► mex. argot *caliche*; (DA).

dejarse, zvrat., hovor. (1) (Mex): podrobit se, podřídit se; (2) ~ **querer** (Mex): nechat se rozmazlovat; (3) **no** ~ (Mex): nenechat se ovládnout, nepodřídit se; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

demonio, m. (1) **el que ~s da, diblos recibe** (Mex): tomu, kdo ubližuje, bude ublíženo; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

demontres, citosl. (1) ¡~!, viz: *carajo*; (DBM).

desahogo, m., hovor. (1) ~ **de conciencia** (Mex): prd; ► mex. argot *caliche*; (MV).

desafanarse, intr., hovor. (1) (Mex): vypařit se; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

desbalagado, -da, adj. (1) (Mex): rozptýlený, rozrušený; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

descalabrarse, intr., hovor. (1) (Mex): být na dně, být švorc; (2) (Mex): udeřit se do hlavy, poranit si hlavu; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

descocado, -da, adj., hovor., viz: *avertado, -da*; (DBM).

descolgarse, intr., lid. (1) (Mex): přijet někam neočekávaně; př.: *se descolgó por la casa y nos tomamos una botella de vino*; (2) (Mex): předjet skupinku; udělat si náskok, např. v cyklistice; př.: *Manuel Induráin se descolgó en la tercera etapa y sigue de líder*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

desconchinflado, -da, adj., hovor. (1) (Mex): zničený, rozbitý; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

desconchinflar, tr., hovor. (1) (Mex): rozbit, pokazit, zničit; ■ Syn.: *despedorrar, fregar algo*; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

descontar, tr., hovor. (1) (Mex): nechat někoho mimo zápas; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

descontarse, intr., hovor. (1) (Mex): poranit se; ► jako následek rvačky; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

descuachalagado, -da, adj., hovor. (1) (Mex): rozbitý, nefunkční; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

desfiguro, m. (1) (Mex): něco směšného; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

desflemar, tr., hovor. (1) ~ **en cuaresmeño**, viz: *echar el brinco*; ► mex. argot *caliche*; (MV).

desmadrar, tr., vulg. (1) (Mex): fyzicky zranit; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

desmadrarse, zvrat., vulg. (1) (Mex): poranit se; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

desmadre, m., vulg., viz: *borlote*; (DBM).

desmañanarse, zvrat. (1) (Mex): často vstávat velmi brzo; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

desnarizarse, intr., hovor. (1) (Mex): velmi se snažit; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

despachar, tr., hovor. (1) viz: *darle a alguien si agüita*; př.: *a cada uno de sus enemigos lo despachó de una estocada*; (2) zvrat. (Mex): naservírovat si vše; vše dojíst; př.: *se despachó el pastel ella sola*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

despapaye, m., hovor. (1) (Mex): zmatek, chaos; ■ Syn.: *despiporre, pachanga, regazón, show*; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

despedorrar, tr., hovor., viz: *desconchinflar*; (INFO).

despiporre, m., hovor., viz: *despapaye*; (MV).

destrampe, m. (1) (Mex): ztráta soudnosti; př.: *reprochan destrampe de algunos adolescentes*; ► mex. argot *caliche*; (MV).

disparar, tr., hovor. (1) (Mex): zaplatit něco někomu; pozvat někoho někam; př.: *¿me disparas un chocolate?*; *te toca dispararnos el cine*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).
dorar, tr., hovor. (1) (Mex): kouřit marihuanu; ► mex. argot *caliche*; (MV).
dos, adv., hovor. (1) ~ - **tres** (Mex): víceméně; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

E

école, citosl. (← ital. *eccole*) (1) ¡~! o ¡**ecolecuá!** (Mex): to je ono!; skvěle; ► mex. argot *caliche*; (DBM).
echada, f., hovor. (1) (Mex): lež; vychloubání se; ► mex. argot *caliche*; (DBM).
echar, tr., hovor. (1) ~**se para atrás** (Mex): vycouvat z něčeho; př.: *aceptó hacer el trabajo y luego se echó para atrás*; (2) ~**se encima algo** (Mex): vzít na sebe zodpovědnost; angažovat se v něčem; př.: *Luis se echó encima una deuda muy grande*; (3) ~**se encima a alguien** (Mex): poštvat proti sobě; př.: *el director se echó encima a los profesores por arbitrario*; (4) ~**(se) de ver** (Mex): být viditelné, být zřejmé; př.: *se echa de ver que estás feliz*; (5) **echárselas de** (Mex): chlubit se něčím, dávat na odiv; př.: *Pepe se las echa de culto*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM). • (6) ~ **de cabeza** (Mex): prozradit; (7) ~ **el ojo** (Mex): všimnout si něčeho; (8) ~ **los perros** (Mex): dvořit se; (9) ~ **madres** (Mex): nadávat, mluvit vulgárně; (10) ~ **papa** (Mex): jít se najíst; (11) ~ **porras** (Mex): povzbuzovat; (12) ~ **un fonazo** (Mex): telefonovat; ► mex. argot *caliche*; (INFO).
efectivo, -**va**, adj., hovor. (1) (Mex): vynikající; dobré kvality; ► mex. argot *caliche*; (INFO).
eje, m. (1) **partir a alguien por el ~** (Mex): zničit někoho, způsobit mu veliké škody; ► mex. argot *caliche*; (DBM).
éjele, citosl. hovor. (1) ¡~! (Mex): vyj. výsměch; ► mex. argot *caliche*; (DBM).
elegantioso, -**sa**, adj., hovor. (1) (Mex): snažící se vypadat elegantně, ovšem neúspěšně; ► mex. argot *caliche*; (DBM).
elevador, m., hovor. (1) (Mex): droga; ► mex. argot *caliche*; (MV).
elodia, f., viz: *birria*; (DBM).
embarcar, tr., hovor. (1) (Mex): zatáhnou někoho do rizikového podniku nebo záležitosti, většinou bez jeho vědomí; př.: *me embarcó en el negocio de las telas*; *la embarcó para que organizara la fiesta*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).
embarrarse, zvrat., hovor. (1) (Mex): nabourat, srazit se autem; ► mex. argot *caliche*; (DBM).
embicharse, intr/zvrat., lid. (1) (Mex): svléknout se ze šatů; (2) (Mex): chytit žaludeční virózu; ► mex. argot *caliche*; (DA).
embolsar, tr., hovor., viz: *clavar*; (DBM).
emborucarse, zvrat. (1) (Mex): splést se; ► mex. argot *caliche*; (DBM).
empacar, intr., hovor. (1) (Mex): jíst; ► mex. argot *caliche*; (DBM).
empacarse, citosl., hovor. (1) (Mex): přejíst se; ■ Syn.: *empanzurrarse*; ► mex. argot *caliche*; (DBM).
empanzonar, tr., hovor., viz: *tragarse el chicle*; (DBM).
empanzurrado, -**da**, adj., hovor. (1) (Mex): přejezený nebo přepitý; ► mex. argot *caliche*; (DBM).
empanzurrarse, zvrat., hovor., viz: *empacarse*; (DBM).
empedarse, intr., hovor., viz: *pasárseles a alguien las cucharadas*; (MV).
encabritado, -**da**, adj. (1) (Mex): naštvaný; ■ Syn.: *encabronado*, -*da*; *encanijado*, -*da*; *enjetado*, -*da*; *enchilado*, -*da*; *jetón*, -*na*; ► mex. argot *caliche*; (DBM).
encabronado, -**da**, adj., vulg., viz: *encabritado*, -*da*; (MV).
encabronamiento, m., hovor. (1) (Mex): naštvání, hněv; ► mex. argot *caliche*; (MV).
encabronar, tr., vulg. (1) (Mex): rozčílit, naštvat (někoho); ■ Syn.: *encanijar*; ► mex. argot *caliche*; (MV).
encabronarse, intr., vulg., viz: *hacer bilis*; (MV).
encajarse, intr., hovor. (1) (Mex): využít někoho, zneužít situace; př.: *los comerciantes se encajan con sus clientes*; *cada vez que lo invito se encaja y trae a cinco amigos*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).
encanijado, -**da**, adj., viz: *encabritado*, -*da*; (DBM).
encanijar, tr., viz: *encabronar*; (DBM).
encaramelado, -**da**, adj., hovor., viz: *coscolino*, -*na*; (MV).

encarrilarse, zvrat., hovor. (1) (Mex): soustředit se na něco, být do něčeho zabraný; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

encatrinado, -da, adj. (1) (Mex): elegantní; ■ Syn.: *entacuchado*, -da; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

encatrinarse, zvrat. (1) (Mex): obléci se elegantně; ■ Syn.: *entacucharse*; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

encuentarse, zvrat., hovor., viz: *pasarseles a alguien las cucharadas*; (DBM).

encuerado, -da, adj., hovor. (1) (Mex): nahý; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

endiosado, -da, adj., hovor., viz: *coscolino*, -na; ► slepě; (DBM).

enfangarse, zvrat. (1) (Mex): poskvřnit svou vlastní reputaci; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

enjetado, -da, adj., viz: *encabritado*, -da; (DBM).

enmuinarse, intr., hovor., viz: *hacer bilis*; (INFO).

enchilada, f., hovor. (1) **creer que son ~s** (Mex): myslet si, že je něco velmi jednoduché; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

enchilado, -da, adj. (1) **estar ~**, viz: *encabritado*, -da; (DBM).

enchufado, -da, adj., hovor. (1) **estar ~s** (Mex): být dobrá dvojka; ► dva lidé, co si spolu rozumí a pracují společně efektivně; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

enchufar, tr., hovor. (1) (Mex): poznat; (2) (Mex): někoho si získat; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

entacuchado, -da, adj., hovor., viz: *encatrinado*, -da; (DBM).

entacucharse, zvrat., hovor., viz: *encatrinarse*; (DBM).

enterrar, tr., hovor. (1) (Mex): vzdát se něčeho navždy; zapomenout; př.: *enterré mis proyectos de viajes al extranjero*; (2) (Mex): přežít ostatní; př.: *la abuelita los enterrará a todos*; (3) (Mex): zašantročit ► položit něco pod jiné věci tak, že to nelze vidět; př.: *enterró el documento debajo de los papeles*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

entierro, m., hovor. (1) **(no) tener vela en el ~** (Mex): (ne)týkat se; nemít co do toho mluvit; př.: *siempre quiere opinar aunque no tenga vela en el entierro*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

entonces, adv., hovor. (1) ¿ ~ **qué, loco?** (Mex): co budeme dělat?; tak co teda?; ► pozdrav mezi kamarády; ► mex. argot *caliche*; (INFO). ¿entós - saludo de desafío.

entrada, f., hovor. (1) **dar ~** (Mex): koketovat, opětovat lichotky; ► opačnému pohlaví; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

entrado, -da, adj., hovor. (1) **estar uno ~** (Mex): být do něčeho zapletený; angažovaný; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

escabechar, intr., hovor., viz: *darle a alguien si agüita*; (MV).

escamar, tr., hovor. (1) (Mex): vyděsit, vystrašit; ■ Syn.: *sacar un pedo*; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

escuadra, f. (1) (Mex): automatická pistole; př.: *disparar con una escuadra*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

escuincle, m/f., hovor. (1) viz: *buqui (buki)*; př.: *ya callen a esa escuincla chillona; sus escuincles ya están grandes*; (2) adj/subst. (Mex): usmrkánek; mladý, nevyzrálý; př.: *está muy escuincle para ese puesto*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

escuintle, m. (1) (Mex): pes rasy: mexický naháč; ► také nazýván *xoloitzcuintle*⁵; je téměř bez chlupů s lehce svažilou kůží, popelavé barvy s černými fleky; na pokraji vyhuby ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

ése, zájm., hovor. (1) (Mex): tamten; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

espantar, tr., hovor. (1) (Mex): zbavit se; ► určitého pocitu; př.: *el café me espanta el sueño; tanta botana me espantó el hambre*; (2) intr. (Mex): vyskytovat se někde strašidla; př.: *dicen que en la casa de la esquina espantan*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

estar, intr., hovor. (1) ~ **dado al cuas** (Mex): být unavený, zničený, nemocný; (2) ~/**andar jullido** (Mex): slehnout se zem; ► po někom, kdo spáchá trestný čin; (3) ~ **más puesto que un calcetín** (Mex): být připravený něco udělat; (4) ~ **pa'l perro** (Mex): být k smrti unavený; (5) ~ **parado de pestañas** (Mex): být zelený vzteky; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

este, zájm., hovor. (1) (Mex): pomocné slovo, které se používá, aby dotyčný získal více času; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

⁵ Anexo: Obr. č. 5; < http://eng.royalcanin.com/breeds/dog-breeds/fci-group-5/xoloitzcuintle/xoloitzcuintle_0004>, [consulta: 28/03/2012].

F

- faceto**, -ta, adj., hovor. (1) (Mex): domýšlivý, nafoukaný; ► mex. argot *caliche*; (DBM).
- fachas**, f., pl. (1) (Mex): oblečení nedbalého vzhledu; (2) **en** ~ (Mex): nedbale oblečený; ► mex. argot *caliche*; (DBM).
- fachoso**, -sa, adj., hovor. (1) (Mex): vtipně, nevhodně oblečený; ► mex. argot *caliche*; (DBM).
- faje**, m., hovor. (1) (Mex): předehra; ► po které ale nedojde k pohlavnímu styku; ► mex. argot *caliche*; (MV).
- farol**, -la, adj/subst., hovor. (1) (Mex): namyšlený; domýšlivec; ► mex. argot *caliche*; (INFO).
- farolazo**, m., viz: *alipús*; (DBM).
- fayuca (falluca)**, f., viz: *chiva*; (DBM).
- fayunquear (fallunquear)**, tr. (1) (Mex): pašovat; ► mex. argot *caliche*; (DBM).
- fayuquero, -ra (falluquero, -ra)**, m/f. (1) (Mex): pašerák; ► mex. argot *caliche*; (DBM).
- feliz**, adj., hovor. (1) ~ **como una lombriz** (Mex): šťastný jako blecha; ► mex. argot *caliche*; (INFO).
- felón, -na**, adj/subst. (1) adj. (Mex): hádavý, hašteřivý; (2) m/f. (Mex): osoba mající na starosti nevěstinec; ► mex. argot *caliche*; (DA).
- feria**, f. (1) hovor., **irle a alguien como en** ~ (Mex): mít v něčem trvalý neúspěch; dostat se do obtíží; utrpět hodně ran; př.: *le fue como en feria con ese negocio; al equipo le ha ido como en feria; nos peleamos con la policía y nos fue como en feria* (2) lid. (Mex): mince, drobné; př.: *¿me cambia un billete de cinco pesos por feria*; (3) (Mex): peníze; př.: *tuve que darle una feria para que me ayudara*; ■ Syn.: *fierros, lana, luz, moni, tlaco*; (4) **y** ~ (Mex): a něco, něco přes; ► používá se u čísel; př.: *esa botella cuesta como seis pesos y feria* ► mex. argot *caliche*; (DEUM).
- fierros**, m., pl., viz: *feria*; (DBM).
- fifar**, intr., hovor. (1) (Mex): dobře fungovat, šlapat; ► mex. argot *caliche*; (INFO).
- fijado, -da**, adj. (1) (Mex): urýpaný, ušťouraný; ■ Syn.: *fijón, -na*; ► mex. argot *caliche*; (DBM).
- fijón, -na**, adj., viz: *fijado*; (DBM).
- filero**, m., hovor. (1) (Mex): nůž; ■ Syn.: *naifa*; ► mex. argot *caliche*; (INFO).
- flaca**, f., hovor., viz: *calaca*; (INFO).
- flais**, f., pl. (← angl. *flies*) (1) (Mex): kdyby náhodou, pro případ že; ► mex. argot *caliche*; (DBM).
- fletarse**, zvrat. (eufem. ← *fregarse*) (1) (Mex): nudit se; přemoci se, ovládnout se; ► mex. argot *caliche*; (DBM).
- flojeritis**, f. (1) (Mex): lenost; ■ Syn.: *güeva, hueva, huevera*; ► mex. argot *caliche*; (DBM).
- fodongo, -ga**, adj. (1) (Mex): špinavý, zanedbaný, neupravený; pohodlný; ► mex. argot *caliche*; (DBM).
- fogonazo**, m., hovor. (1) (Mex): hlt, doušek alkoholického nápoje; ► mex. argot *caliche*; (DBM).
- fonducha**, f., hanl. (1) (Mex): krčma, putyka; ► mex. argot *caliche*; (DBM).
- forrazo**, m. (1) (Mex): velmi atraktivní osoba; (2) **ser alguien un** ~ (Mex): být velmi atraktivní; ■ Syn.: *ser alguien un forro (o mango o cuero)*; ► mex. argot *caliche*; (DBM).
- forro**, m. (1) **ser alguien un** ~ (o **mango o cuero**), viz: *ser alguien un forrazo*; (DBM).
- fregada**, f., hovor. (1) **de la** ~ (Mex): velmi špatně, obtížně, s mnoha problémy; děsivě; př.: *esto se va a poner de la fregada, ahí viene la policía; en química me fue de la fregada*; (2) **mandar a la** ~ (Mex): poslat do háje, k čertu ► dát najevo nesouhlas; př.: *anda de malas porque su novia lo mandó a la fregada; le fui a pedir otra lana y me mandó a la fregada*; (3) hanl., **vete -o váyanse- a la** ~, o **que se vaya -o vayan- a la** ~ (Mex): jdi (jděte) do háje; př.: *vete a la fregada, pinche esquiro!*; *que se vaya a la fregada con todo y sus influencias*; (4) **estar alguien que se lo lleva la** ~ (Mex): být hodně našťvaný, zoufalý; př.: *le robaron el coche y está que se lo lleva la fregada*; (5) **irse a la** ~ o **llevarse la** ~ **algo o a alguien** (Mex): zemřít; zhatit se, jít k čertu; ukončit něco; ► kvůli obtížím; př.: *empezó con la droga y se lo llevó la fregada; nuestros proyectos se fueron a la fregada por falta de dinero*; (6) **¡ah, oh, uh qué la** ~! (Mex): ach jo; kruci, do háje; ► výraz pro vyjádření nechutí, odpor, mrzutost a rozčilení; př.: *¡ah qué la fregada!, entonces a qué hora nos vamos a ir*; (7) **hasta (casa de) la** ~, **en (casa de) la** ~ o **a casa de la** ~ (Mex): hodně daleko, z veliké dálky; př.: *viven hasta casa de la fregada, allá donde el viento da vuelta; eso está hasta la fregada, yo no voy*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

fregadazo, m., lid. (1) viz: *cabronazo*; př.: *lo agarró a fregadazos y por poco lo mata; dirá lo que quiera pero trae su buen fregadazo en el ojo*; (2) **de (a) ~** (Mex): v mžiku, bez přerušení, na jeden zátah; př.: *acuérdate, eso lo hicimos de fregadazo, por eso salió tan mal*; (3) hovor. (Mex): velké, nečekané výdaje; př.: *ahí nos viene el fregadazo de los impuestos*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

fregadera, f., hovor. (1) (Mex): opakované obtíže; úmyslně někoho poškozovat; př.: *si te acobardas va a seguir haciéndote fregadera tras fregadera*; (2) (Mex): bezcenná, nekvalitní věc; př.: *esta pinche fregadera ya no sirve, ¡y la compré ayer!*; (3) **déjate, déjense**, apod. **de ~s** (Mex): přestaň(te) se vymlouvat!; př.: *dile que se deje de fregaderas y que nos pague o lo demandamos*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

fregado, -da, adj/subst. (1) adj., hovor. (Mex): být v háji; nalézat se ve špatném, zuboženém stavu; př.: *estamos bien fregados, no nos alcanza ni para la comida; yo creo que mi coche no llega, ya está bastante fregadón*; (2) m/f., lid. (Mex): bídák; podrazák; př.: *el fregado de su marido no le pasa ni para el gasto; el fregado éste me quiso robar*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

fregar, tr., lid., vulg., hanl. (1) (Mex): způsobit újmu nebo problémy; obtěžovat, štvát; př.: *con el aumento de impuestos nos fregaron; si sigues fregando, te voy a romper la cara*; (2) **~se a alguien** (Mex): porazit někoho; podrobit si někoho; př.: *se lo fregó en los últimos cien metros*; (3) **~le algo a alguien**, viz: *bajarle algo a alguien*; př.: *cuando se quitó el saco le fregaron el dinero*; (4) **(ya) ~ alguien** (Mex): dosáhnout něčeho; ► co si dotyčný přál nebo navrhoval; př.: *ya fregué, nombraron a mi amigo director general*; (5) **~se alguien** (Mex): trpět, snášet obtíže, námahu, nadmíru práce; př.: *ni fregándonos toda la noche terminaremos el trabajo*; (6) **~ algo**, viz: *desconchinflar*; př.: *el electricista fregó toda la instalación*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

fregón, -na, adj., hanl. (1) (Mex): otravný, nesnesitelný; př.: *es un niño insoportable, fregón y odioso*; ■ Syn.: *jodón*, -na; *sangón*, -na; (2) (Mex): velmi dobrý, schopný, brilantní; př.: *ese cuate es bien fregón para las matemáticas; estoy en el grupo más fregón de toda la escuela*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

fregonería, f., hovor. (1) (Mex): nádhera, paráda; př.: *esa novela es una fregonería; el tercer gol fue una auténtica fregonería*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

friega, f., hovor. (1) (Mex): fuška, námaha; být v háji; př.: *fue una friega, empezamos a las siete de la mañana y a las diez de la noche seguíamos dándole*; (2) **parar, poner, dar**, apod. **una ~**, viz: *dar en la madre o en la torre*; př.: *lo agarraron entre cuatro y le pararon tal friega que estuvo seis días en el hospital*; (3) **en ~** (Mex): ve spěchu; pod nátlakem; rychle; př.: *llevamos en friega todo el año y, ni así salimos del atolladero*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

friego, adv., hovor. (1) **un ~**, viz: *bola*; (INFO).

fuchi, citosl., hovor. (1) **¡~!** o **¡fúchila!** (Mex): fuj!, blé!; ■ Syn.: *¡guácala!*; ► vyj. odpor, znechucení; (2) **hacerle el ~ a alguien o a algo** (Mex): odmítnout někoho nebo něco; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

fuercioris, adv. (1) **a ~** (Mex): násilím, silou; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

fuete, m. (← angl. *fouet*) (1) (Mex): bič; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

fufurufo, m., hovor. (1) (Mex): namyšlenec; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

fumar, tr., lid. (1) **~ a alguien** (Mex): všimat si někoho, věnovat mu pozornost; př.: *Mayte ya no me fuma*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM). • (2) **~ como un chacuaco** (Mex): kouřit jako fabrika; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

fumigado, -da, adj., hovor., viz: *ahogado*, -da; (INFO).

fúrico, -ca, adj., hovor. (1) (Mex): vzteklý, rozzuřený; ► mex. argot *caliche*; (MV).

furris, adj., hovor. (1) (Mex): hrubý, špatně vyrobený, špatné kvality; ► mex. argot *caliche*; (MV).

fusca, f. (1) (Mex): pistole; (2) **~ parraleña** (Mex): zadek, řitní otvor; (3) viz: *bastón*; ► mex. argot *caliche*; (MV).

fusilarse, zvrat. (1) (Mex): okopírovat, opsat bez uvedení autora, padělat; př.: *se fusilaron su poema y lo publicaron con otro nombre*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

G

gabacho, -cha, adj/subst., hovor. (1) (Mex): občan Spojených států amerických, Amík; př.: *los hippies gabachos que visitan Chiapas o Oaxaca, nuevo turismo que no trae divisas, pero que nos trae bien*; ■ Syn.: *¡gringo*, -ga; (2) (Mex): člověk světlé pleti, světlých vlasů; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

gacho, -cha, adj., lid. (1) (Mex): mizerný, špatné kvality; př.: *ni en el carnaval me vestí tan gacho*; (2) slang *caló*, (Mex): zlomyslný; se špatnými úmysly; př.: *un cuate gacho*; (3) citosl., lid., viz: *carajo*; př.: *si te caen, valiste verga, ¡gacho!*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

galán, -na, m/f., hovor. (1) (Mex): přítel; snoubenec nebo milenec; př.: *Lourdes cambia cada semana de galán; Adrián tiene nueva galana*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

gallo, m., hovor. (1) (Mex): statečný či domýšlivý muž; rváč; př.: *ser muy gallo*; (2) **ser alguien ~ de otra persona** (Mex): být favoritem; př.: *¡dale duro, campeón, tú eres mi gallo!*; (3) **sentirse uno muy ~** (Mex): věřit si; př.: *¡conque te sientes muy gallo para la electrónica!*; (4) **comer ~ alguien** (Mex): vyhledávat konflikty; (5) **ser alguien un ~ duro de pelar** (Mex): být těžké dotyčného přesvědčit nebo nad ním zvítězit; být obtížným soupeřem; př.: *don Juan fue siempre un gallo duro de pelar*; (6) **ser alguien pico de ~** (Mex): chlubil, podvodník, žvanil; př.: *se me hace que tu novio es puro pico de gallo*; (7) **dejar a alguien como ~ desplumado** (Mex): porazit někoho a zesměšnit ho; (8) **parecer alguien ~** (Mex): svůdník žen; (9) **en menos (de lo) que canta un ~** (Mex): rychle, v mžiku; př.: *dio la orden y en menos que canta un gallo, ya se había cumplido*; (10) **cantar otro ~** (Mex): usmát se na někoho štěstí; to by byla jiná; př.: *otro gallo te cantaría si el presidente fuera mi amigo*; (11) **dormírsele a uno el ~** (Mex): nechat si ujet vlak; zaspát; (12) (Mex): chrchel, plivanec; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

ganón, -na, adj., hovor. (1) (Mex): vítěz; př.: *quiere ser en todo el ganón*; ► mex. argot *caliche*; (MV).

gandalla, f., hovor. (1) (Mex): příživník, prospěchář; ■ Syn.: *gaviota, ojete, zángano*; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

gasofa, f., hovor. (1) (Mex): benzín, palivo; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

gata, f. (1) hanl. (Mex): služka; př.: *en su casa tienen tres gatas*; (2) **salirle a uno la ~ respondona** (Mex): vehementně protestovat; (3) **a ~s** (Mex): po čtyřech; př.: *tiene escalinatas que sólo pueden subirse a gatas*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

gato, m. (1) hanl. (Mex): sluha; (2) hovor. (Mex): hrstka lidí; ► když se jich dostaví velmi málo ve srovnání s tím, kolik se očekávalo; př.: *al comenzar el concierto, sólo había tres gatos*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

gaviota, m/f., lid., viz: *gandalla*; ► mex. argot *caliche*; (DA).

gil, m., slang *caló* (1) (Mex): oběť krádeže, zpronevěry; př.: *mientras uno entretenía al gil, el otro le sacaba la cartera*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

goliza, f. (1) (Mex): souhrn gólů; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

golpe, m., hovor. (1) **a ~ de calcetín** (Mex): pěšky; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

gota, f., hovor. (1) **sudar la ~ gorda** (Mex): stát hodně úsilí, potit krev; př.: *entregar el trabajo a tiempo nos hizo sudar la gota gorda*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

grapa, f., hovor. (1) **a ~** (Mex): zdarma, gratis; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

grifo, -fa, adj/subst., hovor. (1) viz: *ahogado, -da*; (2) (Mex): zkouřený marihuanou; ► mex. argot *caliche*; (MV).

grilla, f. (Mex): kuloáry; př.: *la grilla electoral, entrar a la grilla, hacerte grilla al rival*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

gringo, -ga, adj/subst., hovor. (1) viz: *gabacho, -cha*; př.: *moneda gringa; hay unos que siguen pasando la marihuana y los gringos la siguen fumando*; (2) (Mex): světlovlasý člověk, který mluví cizím jazykem; (3) **a la gringa** (Mex): každý zaplatí sám za sebe ► např. v případě placení účtu skupiny lidí v restauraci; (4) lid., **ojo de gringa** (Mex): bankovka padesáti pesos z dob, kdy měla modrou barvu; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

Gringolandia, f., hovor. (1) (Mex): Spojené státy americké; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

grito, m., hovor. (1) **a ~** (Mex): hlasitě; př.: *las verduleras peleaban a grito pelado*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

grueso, -sa, adj., lid. (1) (Mex): obtížný, komplikovaný; nebezpečný; př.: *está gruesa la situación; la fiesta se puso gruesa cuando llegó la policía*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

guácala, citosl. (1) ¡~!, viz: *¡fuchi! o ¡fuchila!*; (DBM).

guacarear, tr. (1) (Mex): zvracet; ► mex. argot *caliche*; (MV).

guacarsearse, zvrat. (1) (Mex): pozvracet se; ► mex. argot *caliche*; (MV).

guachar, tr., hovor. (1) (Mex): dívat se, sledovat; ■ Syn.: *wachear*; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

guacho, -**cha**, adj/subst. (1) hanl. (Mex): na jihovýchodě název pro obyvatele ze středu země; (2) (Mex: jih Sonory, Sinaloy): voják; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

guaje, m., hovor. (1) **ser alguien** ~ (Mex): hlupák; př.: *¡no seas guaje, así no se trabaja!*; (2) **hacer ~ a alguien** (Mex): dělat z někoho blbce, oklamat ho; př.: *la hicieron guaje con la treta del billete premiado*; (3) **hacerse** ~ (Mex): předstírat nevědomost za účelem vyhnout se práci; př.: *el empleado se hace guaje toda la mañana y no trabaja*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

guamazo, m. (← angl. *wham*), viz: *cabronazo*; (DBM).

guandajón, -**na**, adj/subst., lid. (1) adj. (Mex): zanedbaný, nevzhledně se oblékající; (2) adj. (Mex): nedbale, příliš pohodlně se oblékající; (3) adj/subst. (Mex): hlopý, prostý; prostřáček; ► mex. argot *caliche*; (DA).

guante, m., hovor. (1) **echarle el ~ a alguien** (Mex): zadržet, dopadnout; př.: *la policía les echó el guante a los ocho asaltantes*; (2) **colgar los ~s** (Mex): pověsit na hřebík, odejít; ► používá se obzvláště u boxu; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

guapachoso, -**sa**, adj., hovor. (1) (Mex): tropického rytmu; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

guardadito, m. (1) (Mex): úspory; (2) **darle a alguien su ~**, viz: *darle a alguien si agüita*; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

guarura, m., hovor. (1) (Mex): bodyguard, osobní stážce; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

guasa, f., hovor. (1) (Mex): vtípek, legrace; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

guato, adv., hovor., viz: *bola*; (INFO).

güero, -**ra**, adj/subst. (1) (Mex): člověk světlé pleti; blondák; světlomasý; př.: *eran unas muchachas güeras, frondosas, pero eran muy rancheras; ¡adiós, güerita!*; (2) (Mex): zdvořilé oslovení zákazníka, který nakupuje na tržišti; př.: *¡pásele güero, a ver qué se le ofrece!*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

güeva, f., viz: *flojeritis*; (DBM).

güevo, m. (1) **¡a ~, mijo!**, viz: *¡ándale pues!*; (DBM).

güevón, -**na**, adj., hanl. (1) (Mex): liný, lhostejný, vyhýbající se práci; ■ Syn.: *huvón*, -*na*; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

güey, m., lid. (1) (Mex): vůl; př.: *le vendí mis güeyes a mi compadre*; (2) hanl. (Mex): neznámá nebo opovrhovaná osoba; př.: *la entrada a la oficina estaba llena de güeyes*; (3) hanl. (Mex): blbec, hlupák, vůl; př.: *¡qué güey soy, no traje el pasaporte!*; (4) lid., **de ~** (Mex): kvůli vlastní hlouposti; př.: *de güey que me dejo asaltar*; (5) (Mex): vůl; ► oslovení, které se používá mezi mladými lidmi; př.: *¡no, güey, te aseguro que no lo supe!*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

güila, f. (1) (Mex: Chihuahua): viz: *araña*; (MV).

güilo, -**la**, adj., hovor. (1) (Mex): chromý; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

guitarra, f., hovor. (1) (Mex): žena; ► mex. argot *caliche*; (MV).

güirigüiri, m. (1) (Mex): živé povídání, tlachání; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

gusano, m., hovor. (1) **ser alguien un ~** (Mex): červ; ► bezvýznamný, opovrženíhodný člověk; (2) (Mex): vrtat hlavou, být zvědavý; př.: *le quedó el gusanito de saber qué pensaban de él*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

H

hablada, f. (1) (Mex): drb, pomluva; ■ Syn.: *habladera*; (2) (Mex): chvástání se, naparování se; (3) **echar ~s** (Mex): naparovat se; lhát; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

habladera, f., viz: *hablada*; (DBM).

hacer, tr., hovor. (1) ~ **changuitos** (Mex): překřížit prsty; ► vyj. zlom vaz!; hodně štěstí; (2) ~ **manita de cochi** (Mex): donutit někoho k něčemu násilím; (3) ~ **los mandados** (Mex): dělat něco s lehkostí, se zavřenýma očima; (4) ~ **Panchos** (Mex): dělat problémy; (5) ~ **la de tos** (Mex): dělat obstrukce, ofuky; vymlouvat se; (6) ~ **le al loco** (Mex): předstírat, simulovat; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

hacerse, zvrat., hovor. (1) ~ **de la vista gorda** (Mex): odvracet od něčeho oči; úmyslně něco přehlížet; (2) ~ **pato** (Mex): nedělat nic z lenosti; ► mex. argot *caliche*; (INFO). ► mex. argot *caliche*; (INFO).

hasta, předl., hovor. (1) ~ **atrás** (Mex): hodně opilý; zfetovaný; (2) ~ **la madre** (Mex): mající toho plné zuby, otrávený; hodně opilý; (3) ~ **el gorro** (Mex): mít všeho po krk; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

helodia, f., viz: *birria*; (DBM).

hervor, m. (1) **no conocerse alguien al primer** ~ (Mex): už nebýt mladý; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

hielo, m., hovor. (1) (Mex): heroin; ► mex. argot *caliche*; (MV).

hijo, m. (1) vulg., ~ **de la chingada** (Mex): zlý, zavrženíhodný člověk; př.: *¡van a ver, hijos de la chingada, los voy a denunciar!*; (2) lid., hanl., ~ **del maíz, de la tiznada** apod., viz: ~ *de la chingada*; (3) citosl., lid., ¡~s!, viz: *carajo*; př.: *¡hijos, me equivoqué!*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

híjole, citosl., hovor. (1) ¡~! (Mex): ty brd'o, jejda; př.: *¡híjole, apesta refeol!*; *¡híjoles, es un trabajo muy difícil!*; ■ Syn.: *íjole*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

hocicón, -na, adj/subst., hovor. (1) (Mex): pomlouvačný; žvanil, kecal; ► mex. argot *caliche*; (MV).

hojaldra, adj., hovor. (1) (Mex): závistivý; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

hombre, m., hovor. (1) ¿n'~? (Mex): fakt? vážně?; ► vyj. údiv; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

hornazo, m. (1) (Mex): smrad, zápach; ► mex. argot *caliche*; (DA).

huerco, -ca, m/f., hanl. (1) (Mex): děcko; ■ Syn.: *jijo*; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

hueva, f., hovor., viz: *flojeritis*; (DBM).

huevera, f., hovor., viz: *flojeritis*; (MV).

huevo, m., hovor. (1) **a** ~ (Mex): jasně; to si piš; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

huevoón, -na, adj., hanl., viz: *güevón, -na*; (DBM).

huevoñada, f., hovor. (1) (Mex): hloupost, blbost, nesmysl; ■ Syn.: *mamada, pendejez*; ► mex. argot *caliche*; (MV).

huevoñar, intr., vulg. (1) (Mex): flákat se, marnit čas; (2) (Mex): vykládat hlouposti; ■ Syn.: *rebuznar*; ► mex. argot *caliche*; (MV).

I

idea, f., hovor. (1) **tener** ~ (Mex): mít na něco nadání; být v něčem dobrý; př.: *tiene mucha idea para arreglar motores*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

ido, -da, adj. (1) **estar** ~, **andar** ~, **muy** ~ (Mex): být roztržitý, zahloubaný, roztěkaný; př.: *anda como ida por la emoción del viaje*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

igualado, -da, adj., hovor., viz: *avertado, -da*; (INFO).

íjole, citosl., viz: *¡híjole!*; (INFO).

impermeable, m., hovor., viz: *el ángel custodio o el ángel de la guarda*; (MV).

in, adj., hovor. (1) (Mex): in, módní; př.: *muy guapa la actriz con atuendo muy in*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

incapaz, adj/subst. hovor. (1) (Mex): chovající se špatně; zlobivec; ► u dětí; př.: *sus hijos son incapaces, nadie los soporta*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

incondicional, adj/subst., hovor. (1) (Mex): poddaný za všech okolností; př.: *son sus incondicionales*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

inconveniente, adj. hovor. (1) **en estado** ~, viz: *ahogado, -da*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

incrópido, -da, adj., hovor. (1) (Mex): výstřední; ► mex. argot *caliche*; (MV).

infernál, adj. hovor. (1) (Mex): velice nepříjemný; př.: *la camisa de fuerza es un aparato infernal, un humor infernal, ruido infl, calor infernal*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

inflar, intr., hovor., viz: *pasárseles a alguien las cucharadas*; (DBM).

ingenebrio, m., hovor. (1) (Mex): opilý inženýr; ► mex. argot *caliche*; (MV).

ínguesu, citosl., hovor. (1) ¡~!, viz: *carajo*; (INFO).

ir, intr/zvrat., hovor. (1) intr., ~ **con cuentos**, ~ **con chismes** (Mex): donášet drby; př.: *no le vayas con cuentos al patrón*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM). • (2) zvrat., ~ **se de pinta** (Mex): jít za školu; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

is, adv., viz: *¡abuelita!*; (DBM).

J

jacalelear, intr. (1) (Mex): pomlouvat; chodit na časté návštěvy; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

jaiba, f., slang *caló* (1) (Mex): tajná policie; policejní hlídka; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

jalado, -da, adj., viz: *ahogado*, -da; (DBM).

jalador, -ra, adj/subst. (1) (Mex): nadšený, zapálený, pracovitý; nadšenec; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

jalar, tr., hovor. (1) **~le las orejas a alguien** (Mex): vytahat někoho za uši, vyhubovat mu; přitahovat na sebe pozornost; př.: *le jalaron las orejas por llegar tarde al trabajo*; (2) **~se las medias** (Mex): pustit oko na punčošce, roztrhnout si punčochy; př.: *me jalé la media al bajarme del camión*; (3) **~parejo** (Mex): podílet se na něčem rovným dílem; př.: *si queremos resolver el problema hay que jalar parejo*; (4) **no ~ con alguien, nunca ~ con alguien** (Mex): necítit k někomu přátelství a držet si od něj odstup; nespolupracovat; př.: *no jala con sus compañeros de clases*; (5) lid., viz: *clavar*; př.: *jalaron con el dinero y con los libros*; (6) hanl. (Mex): otravovat, obtěžovat; př.: *jah cómo jalas!*; (7) hovor. (Mex): vydat se na cestu; zrychlit; spěchat; př.: *jálale por el pan, que ya van a cerrar*; (8) **jalársela** (Mex): přehánět; př.: *no te la jales y levántate que la patada fue leve*; (9) vulg., **jalársela**, viz: *chaquetear(se)*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM). • (10) **¿jalas o te atorras?** (Mex): tak jak teda?; ano nebo ne?; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

jale, m., hovor. (1) viz: *chamba*; (2) viz: *chesta*; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

jalisquillo, -lla, m/f., hanl. (1) (Mex): obyvatel státu Jalisco; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

jalón, m., hovor. (1) **darle a alguien un o su ~ de orejas** (Mex): vyhubovat někomu; upoutat na někoho pozornost; př.: *el agente del Ministerio Público le dio su jalón de orejas*; (2) (Mex): nějaká vzdálenost; př.: *de Mazatlán a Hermosillo les queda todavía un gran jalón*; (3) **de un ~** (Mex): najednou, na jeden záta; př.: *se comió 10 tamales de un jalón*; (4) lid. (Mex): hlt silného likéru; př.: *si se nos atora la comida, nos echamos unos jaloncitos*; (5) lid., **dar (el) ~** (Mex): vyhledávat nebo souhlasit s pohlavním stykem; ► týka se žen; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

jamaica, f., lid. (1) (Mex): večerní pouliční slavnost; ► doprovázená hudbou, tancem a s občerstvením; př.: *-compadre, ¿vamos a la jamaica?* -No, *nomás se trata de ir a gastar dinero*; (2) lid. (Mex): krev; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

jarabe, m., hovor. (1) **(puro) ~ de pico** (Mex): bezduché tlachání; prázdné řeči; př.: *tanta política, tanta demagogia, tanta mentira en los gobernantes; puro jarabe de pico*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

jarocho, m., slang *caló* (1) (Mex): řeč charakteristická pro podsvětí; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

jarro, m., slang *caló* (1) **jarrito**, viz: *compinche*; ► policie; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

jaula, f., lid. (1) (Mex): cela; (2) slang *caló* (Mex): obytná, obvykle třípatrová budova⁶; ► s byty pro jednu či více osob; popřípadě se sklepem, terasou, nádvořím nebo zahradou; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

jefe, -fa, m/f., hovor. (1) (Mex): otec či matka; př.: *mis jefes son buena onda; voy a comprar unas flores para mi jefecita*; (2) lid. (Mex): pán nebo paní; př.: *¿le revisamos también el aceite y el agua, jefa?*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

jerez, m. (1) **~ seco** (Mex): marihuana; ■ Syn.: *juana, juanita, mafufa, mota, oregano, yerba*; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

jeringa, f., lid. (1) (Mex): obtíž, starost, drzost; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

jeta, f., lid. (1) (Mex): obličej; př.: *te voy a romper la jeta*; (2) (Mex): dělat ksichty; ► tvářit se naštvaně; př.: *no pongas esa jeta*; (3) (Mex): ret; př.: *tengo reterrajadas las jetas*; (4) **echar una ~** (Mex): zdřímnout si, dát si šlofika; př.: *se fue al cuarto a echar una jeta*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

jetearse, zvrat., hovor. (1) (Mex): usnout; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

jetón, -na, adj., hovor. (1) (Mex): osoba s velikými ústy; (2) viz: *encabritado*, -da; př.: *el jefe está jetón conmigo*; (3) **estar ~** (Mex): spící; ► mex. argot *caliche*; (MV).

jícara, f., hovor., viz: *chirimoya*; (DEUM).

⁶ Anexo: Obr. č. 6; <<http://xalapaenriquez.olx.com.mx/departamentos-economicos-en-venta-de-casas-geo-coatepec-ver-iid-281476776>>, [consulta: 28/03/2012].

jijo, citosl., lid. (1) často ve vulg. frázích, hanl., viz: *huerco*, -ca; př.: *¡me las va a pagar ese jijo de su tal por cual!; ¡ya verás, jija de la chingada!*; (2) **¡jijole!**, **¡~s!** o **¡~!** (Mex): vyj. strach, údiv, nedůvěru nebo rozčilení; př.: *¡jijos, qué corrupción!*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

jinetear, tr., hovor. (1) viz: *echar el brinco*; (2) (Mex): vykonávat prostituci; ► mex. argot *caliche*; (MV).

jinetera, f., hovor., viz: *araña*; (INFO).

jodicial, f., hovor. (1) (Mex): soudní policie; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

jodón, -na, adj/subst., hovor. (1) viz: *fregón*, -na; (2) (Mex): schopná, mocná, chytrá osoba; ► mex. argot *caliche*; (MV).

joto, -ta, adj/subst. (1) m., hanl. (Mex): homosexuál; homosexuální; př.: *los jotos iban vestidos de pavos reales*; (2) (Mex): strašpytel; zbabělec; př.: *no seas joto*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

jotón, m., viz: *anfótero*; (DBM).

jovenazo, m., (1) (Mex): mladík; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

juana, f., viz: *jerez seco*; (DBM).

juanita, f., viz: *jerez seco*; (DBM).

Judas, m., hovor. (1) **ser (como) la piel de ~** (Mex): být neklidný, rozpustilý; př.: *Pancho es la piel de Judas, le encanta hacer enojar a sus hermanas*; (2) **estar uno que se lo lleva ~** (Mex): být velice rozčilený nebo ve velmi špatné situaci; př.: *está que se la lleva Judas desde que le robaron el coche*; (3) **¡me lleva ~!** (Mex): už toho mám po krk!; ► vyj. rozčilení; př.: *¡carajo! ¡Me lleva Judas! ¡Otra vez nos quedamos sin agua!*; (4) lid. (Mex): činitel soudní policie; př.: *unos judas lo apañaron en el conecte de mota*; (5) lid. (Mex): svátek, jmeniny; př.: *¿que me vas a regañar? no, mañana es mi judas*; (6) lid., **estar, andar, apod. hecho un ~ (tronado) o parecer un ~** (Mex): být či chodit špatně oblečený nebo otrhaný; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

judío, -día, adj/subst., hanl. (1) (Mex): lačný po penězích, stíradající peníze nebo mající z něčeho přemrštěný zisk; př.: *los comerciantes son muy judíos a la hora de poner precios*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

jugar, intr., hovor. (1) **~ a la cubana** (Mex): být nevěrný; (2) **~ al balero**, viz: *echar el brinco*; (3) **~ hueco** (Mex): oklamat, zradit; ► mex. argot *caliche*; (MV).

jugo, m. (1) **sacar el ~** (Mex): získat všechnen možný užitek; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

julia, f., hovor. (← angl. *gaol, jail*) (1) (Mex): policejní auto na převážení vězňů; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

junior, adj/subst. (1) m. (Mex): mladý člověk, pocházející z bohaté rodiny, která vlastní důležitý podnik nebo jeho akcie; př.: *hay muchos juniors manejando como locos*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

juntarse, zvrat., lid. (1) (Mex): začít žít společný život; ► pár; př.: *tú dices si te juntas conmigo; no te aseguro que me case pronto, sino poco a poco, José Guadalupe y Vicenta se juntaron hará seis años*; (2) viz: *echar el brinco*; př.: *algunas noches solicita a Isabel, ella se le junta y después se le separa*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

jura, f., slang *caló*, viz: *cuico*; (DEUM).

K

kilo, m., hovor. (1) **echarle los ~s a algo** (Mex): vrhnout se do něčeho s nadšením; př.: *le estamos echando los kilos a este trabajo para entregarlo a tiempo*; (2) **~s (y ~s) de algo**, viz: *bola*; př.: *tiraron kilos y kilos de desperdicio*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM)

kilométrico, -ca, adj., hovor. (1) (Mex): velmi vysoký; ► o člověku; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

L

ladino, -na, adj/subst., hovor. (1) adj. (Mex): ostrý, pronikavý; ► o zvuku; př.: *oí un grito ladino, de mujer, -qué perro tan ladino. -es que está chiquito*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

lado, m., hovor. (1) **el otro ~** (Mex): Spojené státy americké; př.: *viven en el otro lado*; (2) **irse al otro ~**, viz: *agachar la cabecita*; př.: *estaba preparado para irse al otro lado en cualquier momento*; (3) **ser alguien del otro ~** (Mex): být homosexuál; př.: *todos creíamos que era del otro lado, pero nunca le preguntamos si era cierto*; ■ Syn.: *ser alguien de los otros, ser de otro bando, ser del otro laredo; batear con la zurda*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

ladrar, intr., hovor. (1) (Mex): štěkat po někom; ► hubovat, křičet nebo urážet; př.: *hay que dejarlos en paz y no ladrarles que son unos cochinos*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

lagartija, f. (1) **ser alguien una** ~ o **estar hecho una** ~ (Mex): být velmi hubený; př.: *está hecho una lagartija desde que se divorció*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

lagarto, m., hovor. (1) viz: *arrastrado*; př.: *además de que evito el trato de lagartos y peticionarios*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

lambiscón, -na, m/f. (1) (Mex): lichotník, šplhoun, patolízal; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

lambisconear, tr., hovor. (1) (Mex): lichotit; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

lana, f., hovor. (1) viz: *feria*; př.: *tiene mucha lana en el banco*; (2) **una (buena)** ~ (Mex): hodně peněz; př.: *les salió en una lana arreglar el coche*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

lanza, f., hovor. (1) (Mex): **ser alguien (muy)** ~ (Mex): být velmi zručný nebo vychytralý; př.: *Bernardo es muy lanza y no caerá en la trampa*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

lanzar, tr., hovor. (1) **lanzársele a alguien** (Mex): vyznat lásku, svoji náklonnost; př.: *el idiota de Jaime se le lanzó a la mujer de su jefe*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

largo, -ga, adj., hovor. (1) **ser alguien** ~ (Mex): být ulhaný; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

latir, intr., hovor. (1) **~le algo a uno** (Mex): tušit, předvídat něco; př.: *me late que no vendrá*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM). • (2) (Mex): vyhovovat; př.: *vendré por tí a las tres, te late?*; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

latoso, -sa, adj., hovor. (1) (Mex): zlobivý, neklidný, vyrušující; př.: *castigaron a los niños latosos del salón, trapear es lo más latoso del quehacer*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

lavar, tr., hovor. (1) **el coco** (Mex): přesvědčit, přemluvit; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

lazo, m., hovor. (1) **echarle a uno un** ~ (Mex): všímat si někoho, věnovat mu pozornost; př.: *desde que se volvió rico ya ni nos echa un lazo*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

leche, f., hovor. (1) **mala** ~ (Mex): špatný úmysl; př.: *perdóname, no lo hice por mala leche*; (2) **¡la ~!** (Mex): vysmívání se nešikovnosti nebo hlouposti druhého; (3) lid. (Mex): štěstí; př.: *¡qué leche tienes!*; (4) vulg. (Mex): sperma; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

lechón, -na, m/f., lid. (1) (Mex): šťastlivec; př.: *-¡me saqué la lotería! -¡qué lechón eres!*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

lejos, adv. (1) **(tener) buen** ~ (Mex): vypadat dobře puze na dálku; př.: *tiene buen lejos, pero ya de cerca se le notan las arrugas*; ► mex. argot *caliche*; (CALI).

leña, f., hovor. (1) **dar** ~ o **repartir** ~ (Mex): zmlátit jednu nebo více osob; př.: *a los delanteros siempre les pegan, pero ellos tampoco dejan de repartir leña a diestra y siniestra*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

lépero, -ra, adj/subst. (1) (Mex): sprostý, hrubý, vulgární; sprosták; ► mex. argot *caliche*; (MV).

letra, f., hovor. (1) **no saber ni una ~ de algo** (Mex): nevědět nic o nějaké záležitosti nebo tématu; př.: *no sabe ni una letra de historia de México*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

leve, adj., hovor. (1) (Mex): jednoduchý, nenáročný; (2) **llevársela** ~ (Mex): brát něco na lehkou váhu, neznepokojoovat se; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

lira, f., hovor. (1) (Mex): kytara; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

lívais, adj., hovor. (1) (Mex): lesbický; ► mex. argot *caliche*; (MV).

loco, -ca, m/f., hovor. (1) (Mex): opilec, feťák; (2) viz: *carnal*; (INFO).

locochón, -na, adj. (1) (Mex): bláznivý, potrhlý; (2) viz: *anfótero*; ► mex. argot *caliche*; (MV).

locuaz, adj. (1) (Mex): bláznivý, šílený; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

lonche, m., lid. (← angl. *lunch*) (1) (Mex): oběd; př.: *se llevan su lonche para irse a trabajar al campo*; (2) (Mex): obložená bageta, sendvič; př.: *preparamos unos lonches de jamón y queso para la fiesta*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

lonchear, tr. (1) (Mex): obědvat; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

lorenzo, -za, adj., hovor. (1) (Mex): bláznivý; ► mex. argot *caliche*; (MV).

lucirse, intr., hovor. (1) (Mex): vybarvit se, chovat se špatně; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

luz, f., hovor., viz: *feria*; (DBM).

LL

llanta, f., hovor. (1) (Mex): tuková pneumatika; ► nahromaděný tuku okolo pasu; př.: *hace ejercicio para bajar las llantas*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

llegada, f., hovor. (1) **darle una ~ o una llegadita** (Mex): ochutnant, zkusit; ► jídlo, pití, cigaretu; př.: *dale una llegadita a mi copa*; (2) **darle una llegadita** (Mex): kopanec; př.: *le di una llegadita al coche de mi vecina*; (3) lid. (Mex): zranění způsobené bodnou nebo střelnou zbraní; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

llegar, intr., hovor. (1) **no ~le (ni) a los talones a alguien** (Mex): nesahat ani po kotníky ► nepředčít někoho; př.: *yo no le llego ni a los talones a mi mamá en la cocina*; (2) **no ~(ni) a** (Mex): nevystačit s penězi; př.: *no llegamos ni a frijoles y quieres comer bisteces*; (3) lid., **~le** (Mex): začít s někým chodit; mít milostný vztah s ženou; př.: *ya le llegó después de dos semanas de andar juntos*; (4) lid., **~le a uno** (Mex): zranit někoho bodnou nebo střelnou zbraní; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

llevar, tr., hovor. (1) **~se a alguien el diablo, el demonio, el tren, la trampa, la trompada, la tostada, la chingada**, apod. o **estar, andar**, apod. **que se lo lleva el diablo, el demonio, el tren**, apod. (Mex): cítit zlost, rozhořčení, zoufalství; př.: *anda que se lo lleva la tostada desde que le robaron el coche*; (2) **~se el diablo, el demonio, patas de cabra, pifas, el tren, la trampa, la tostada, la trompada, la chingada, la tristeza** (Mex): ztroskotat, neuspět, skončit špatně, zemřít; př.: *si no trabajamos en serio, a este negocio se lo va a llevar la trampa*; (3) **¡me lleva!, ¡me lleva la que me trajo!** (Mex): no, to snad ne!; př.: *me lleva!, volvieron a robar en mi casa*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM). • (4) **~la (ahí)** (Mex): víceméně; (5) **¡me lleva el chanfle!** (Mex): jsem zahanben; jsem našťvaný; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

M

maceta, f. (1) viz: *chirimoya*; (2) **duro de ~**, viz: *babotas*; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

macizo, -za, adj/subst., hovor. (1) (Mex): hustý, silný; př.: *lluvia maciza, el frío macizo me iba invadiendo*; (2) lid., **darle, entrarle**, apod. **~ a algo** (Mex): pustit se do něčeho s velkým zapálením, být do něčeho zapálený; př.: *le entramos macizo a los taquitos en la boda; Pancho le da macizo a la computadora*; (3) lid. (Mex): osoba zdrogovaná marihuanou; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

macuarro, -rra, m/f., hovor. (1) viz: *chero*, -ra; (2) (Mex): zedník; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

machetear, intr., hovor. (1) (Mex): tvrdě pracovat; bojovat za něco; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

machetero, -ra, m/f., hovor. (1) (Mex): šprt; ■ Syn.: *nerdo*, -da; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

machín, m., fest. (1) (Mex): silný, statečný muž; ► mex. argot *caliche*; (MV).

macho, adj/subst., hovor. (1) **a lo ~** (Mex): vážně, upřímně, pravdivě; př.: *¿me lo dice usted a lo macho?*; (2) **montarse alguien en su ~ o no bajarse de su ~** (Mex): zastávat určitý názor, rozhodnout se a stát si tvrdohlavě za svým; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

madera, f. (1) **tener alguien ~ de algo** (Mex): mít pro něco shopnosti, být na něco zručný; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

madrazo, m., vulg. (1) viz: *cabronazo*; (2) **a ~ limpio** (Mex): silnými ranami; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

madre, f., vulg. (1) **tener (o no tener) ~** (Mex): mít hrdost; stydět se; př.: *yo no soy un hijo de la chingada, yo sí tengo madre; es que Beatriz de plano no tiene madre*; (2) **¡qué poca ~!** (Mex): to je ale hrůza! to je děs!; př.: *no quisieron darnos un poco de agua, ¡qué poca madre!*; (3) **darle a alguien en la ~, partirle la ~**, viz: *dar en la madre o en la torre*; př.: *nos encontramos con los de Romita y les dimos en la madre*; (4) **¡en la ~!** (Mex): to je ale směla!; př.: *perdí todo mi dinero. -¡en la madre!*; (5) **ni ~(s)** (Mex): ani omylem; př.: *¿que le venda mis bueyes? -no, ni madres*; (6) **valer algo ~(s)** (Mex): nemít žádnou cenu; nezajímát se o něco, nezáležet na něčem; př.: *me vale madre que no quieras casarte conmigo*; (7) (Mex): nějaká věc; př.: *¡pásame la madre esa, el martillo, güey!*; (8) **caerle de ~ a alguien** (Mex): vynadat někomu; ► např. za to, že nesplnil svou povinnost př.: *¿me estás diciendo la verdad? ¿te cae de madre?*; (9) **¡a toda ~!** (Mex): skvěle!, jaké štěstí!; př.: *me invitaron a la playa... ¡a toda madre!*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

madrear, tr., vulg. (1) (Mex): zranit někoho při rvačce; zmlátit; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

madriza, f., viz: *achicalada*; př.: *quedó hinchado de la madriza*; ► mex. argot *caliche*; (MV).

madrecita, f., hovor. (1) (Mex): věcička, drobná věc; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

madrota, f. (1) (Mex): bordel dáma; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

madrugete, m., hovor. (1) (Mex): ranní ptáče, dál doskáče; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

mafufo, -fa, adj/subst., hovor. (1) viz: *jerez seco*; (2) (Mex): bláznivý, šílený; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

maje, adj/subst., hovor. (1) viz: *babotas*; př.: *¡qué maje eres; así no se corta la maderal!*; (2) **hacer ~ a alguien** (Mex): oklamat, podvádět někoho; udělat z někoho blbce; př.: *tu mujer te hace maje todos los días a las cinco y media*; (3) slang *caló* (Mex): oběť krádeže; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

majear, tr., viz: *hacer de los tamales*; (DBM).

maestro, m., hovor. (1) (Mex): mistr; ► manuální práce jako je např. zedník, instalatér, apod.; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

malafacha, adj/subst., hovor. (1) viz: *cabrón*; (2) adj. (Mex): agresivní, škodlivý; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

malandrín, m., hovor., viz: *cabrón*; (INFO).

maleta, adj/subst., hovor. (1) (Mex): nešika; nešikovný; př.: *¡Paco, eres un maleta!; ¡qué bola de maletas son esos futbolistas!*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

malilla, f. (1) (Mex): absták; ► drogově závislého; ► mex. argot *caliche*; (DA).

malora, adj., hovor. (1) (Mex): ničemný, zlomyslný; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

malorear, intr., hovor. (1) (Mex): (u)škodit; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

mamacita, f., hovor. (1) (Mex): používá se jako lichotka; (2) (Mex): něžné oslovení dcery otcem; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

mamada, f., vulg. (1) viz: *huevonada*; př.: *¡qué de mamadas dices!*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

mamado, -da, adj. vulg. (1) (Mex): silný, svalnatý, nabušený; př.: *Liliana está tan mamada, que puede madrearse a cualquiera*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

mamar, intr., vulg. (1) viz: *pasárselos a alguien las cucharadas*; (2) **no ~** (Mex): neříkat nebo nedělat ukvapené či nerozumné věci; př.: *no mames, pinche Héctor, estás diciendo mentiras*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

mamón, -na, adj., vulg. (1) (Mex): nepříjemný, nesympatický; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

mandil, m., hovor. (1) (Mex): podpantoflák; ■ Syn.: *mandilón*; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

mandilón, m, hovor., viz: *mandil*; (INFO).

mano, f., hovor. (1) **con las ~s en la masa** (Mex): přistihnout při činu; př.: *apresaron al ladrón con las manos en la masa*; (2) **ser alguien ~ larga** (Mex): mít nenechavé prsty; (3) **dar una ~, echar una ~** (Mex): pomoci někomu; (4) **untar la ~ de alguien** (Mex): podplatit někoho, podmáznout; (5) **estar o quedar a ~** (Mex): být si kvit; (6) **~ de gato** (Mex): prozatimně opravit; př.: *fue al tocador a darse una mano de gato*; (7) (Mex): kamarád, milovaná osoba; (8) citosl. (Mex): vyj. důvěru nebo solidaritu převážně mezi muži; př.: *¡hola, mano, cómo te ha ido?; mira manita, yo lo haré por ti*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM). • (9) **¡uta, ~!**, viz: *carajo*; (INFO).

mañoso, m., hovor., viz: *chómpiras*; (INFO).

maraca, f., pl., lid. (1) (Mex): mexická pesa; př.: *nomás traigo cien maracas*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

marear, tr., hovor. (1) (Mex): navnadit někoho, oklamat, hustit do někoho tak dlouho, dokud ho nepřesvědčí; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

mareado, m., hovor. (1) (Mex): manžel; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

mariachi, m., hovor. (1) (Mex): nešika; př.: *no seas mariachi, así no se agarra la herramienta*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

marica, adj/subst., hovor. (1) m., viz: *anfótero*; (2) adj. (Mex): vystrašený; př.: *¡no seas marica, esos golpes no duelen!*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

maricón, m., hovor. (1) viz: *anfótero*; ► zženštilého chování a zevnějšku; př.: *la fiesta estaba llena de maricones; ¿sabías que tu amigo es maricón?*; (2) adj. (Mex): bojácny; př.: *la muy maricona no quiso nadar con nosotros en el mar*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

mariposón, adj/susbt., hovor. (1) (Mex): homosexuální; (2) m., viz: *anfótero*; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

marro, -rra, adj/subst., hovor. (1) m., slang *caló* (Mex): houska, bulka; př.: *¿no tienes unos marros, aunque sean duros?*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM). • (2) m/f. (Mex): lakomec; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

mate, m., hovor. (1) **darle ~ a algo o a alguien** (Mex): dokončit, dojíst něco; zabít někoho; př.: *vamos a darle mate al pastel; le dieron mate en la cárcel*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

materia, f., hovor. (1) **~ gris** (Mex): inteligence; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

mayate, adj., hovor. (1) (Mex): zženštilý; (INFO).

mayativo, -va, adj., hovor (1) (Mex): nevkusný, extravagantní; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

mechudo, -da, adj., hovor (1) (Mex): vlasatý, zarostlý, rozčuchaný; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

méndigo, -ga, adj.(1) (Mex): zlý, využívající ostatní; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

melón, m., lid. (1) *saberle a uno algo a ~* (Mex): jevit se neúčinným; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

menear, tr., hovor (1) ~ **el tambo** (Mex): tančit; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

menso, -sa, adj., hovor., viz: *babotas*; př.: *y yo de mensa dándote dinero para que lo gastes en otra*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

mentar, tr., hovor (2) ~ **a la madre o mentár(se)la** (Mex): urážet někoho, nadávat mu; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

mero, -ra, adj., hovor. (1) (Mex): právě; př.: *¿es usted? -sí, yo mero*; *a mí, a lo mero macho, me da igual*; (2) (Mex): přesně to; př.: *las meras fiestas ya pasaron*; (3) (Mex): tentýž; př.: *a la mera hora, se arrepintió; es del mero pueblo de Cojumatlán*; (4) **el ~ ~** (Mex): hlavní, nejdůležitější osoba; př.: *¿quién es el mero mero de esta oficina?; en esta región, yo soy el mero mero petatero*; (5) **ya ~** (Mex): skoro, téměř; př.: *ya merito se acaban los nopales*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

meter, tr., hovor. (1) ~ **la pata** (Mex): udělat botu; ► pokazit něco, splést se; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

metiche, adj., hovor. (1) (Mex): dotěrný, vlezlý; ► ten, co se plete do cizích záležitostí; př.: *mi suegro es un metiche sin ninguna consideración ni sensibilidad*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

mexiquillo, -lla, adj/subst., hanl. (1) (Mex): člověk, který žije v hlavním městě Mexika; ► mex. argot *caliche*; (MV).

mieditis, f., hovor., viz: *cuscus*; (MV).

mientras, adv., hovor. (1) ~ **menos burros, más olotes** (Mex): čím méně nás bude, tím lépe pro nás, protože na nás více zbude; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

migra, f., lid. (1) (Mex): migrační policie Spojených států amerických; př.: *jaguas, ahí viene la migra!*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

miguel, zájm., hovor. (1) (Mex): já; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

mirolear, tr., hovor. (1) (Mex): zírat, koukat; ■ Syn.: *mirujear*; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

mirruña, f. (1) (Mex): drobek, špetka, malý kousek; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

mirujear, tr., hovor., viz: *mirolear*; (INFO).

mitote, m. (← nah. *mitotiqui*) (1) viz: *chesta*; (2) **armar un ~** (Mex): způsobit povyk; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

mochada, f., hovor (1) (Mex): úplatek; ■ Syn.: *mordida*; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

mocharse, intr., hovor (1) (Mex): rozdělit se, podělit se; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

molacho, -cha, adj. (1) (Mex): bezzubý; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

mole, m., hovor. (1) **darle a alguien en su (mero) ~** (Mex): pojednávat s někým o jeho oblíbených tématech nebo o něčem, co ovládá velmi dobře; př.: *con la plática de los caballos te dieron en tu mero mote*; (2) **ser algo el (mero) ~ de alguien** (Mex): to, co dotýčný nejlépe ovládá nebo ho nejvíce zajímá; př.: *la geometría es su mole; la natación siempre ha sido su mero mole*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

moler, tr., hovor. (1) (Mex): neustále někoho obtěžovat; př.: *¡deja de moler!*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

mona, f., hovor. (1) viz: *cruda*; př.: *agarrar la mona*; (2) **dormir la ~** (Mex): zaspát opilost, opici; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

moni, m., (← angl. *money*) viz: *feria*; (DBM).

monitos, m. pl. (1) (Mex): animovaný film; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

mordida, f., hovor., viz: *mochada*; př.: *dar mordida, cobrar mordida*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

morir, intr., hovor. (1) adv., **a ~** (Mex): velmi; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

moro, ra, adj/subst., hovor. (1) **ponerle a alguien un ojo ~** (Mex): zmlátit někomu obličej tak, že mu zůstane modřina okolo oka; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

morra, f., hovor. (1) (Mex): paní; (2) (Mex): přítelkyně, holka; ► užívá se mezi mladými lidmi; v partě; ► mex. argot *caliche*; (MV).

morrita, f., hovor. (1) (Mex): snoubenka, přítelkyně; ► mex. argot *caliche*; (MV).

morro, -rra, m/f., hovor., viz: *chamaco*, -ca; (MV).

mosca, f., hovor. (1) (Mex): černý pasažér; (2) **de** ~ (Mex): cestovat na černo; ► mex. argot *caliche*; (DBM).
mota, f., lid., viz: *jerez seco*; př.: *fumar mota, quemar mota, un toque de mota*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).
moto, -**ta**, adj., lid. (Mex): zkouřený, pod vlivem marihuany; př.: *estar moto, andar moto*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).
movia, f., lid. (1) (Mex): dívka pro přechodný milostný vztah; ► mex. argot *caliche*; (DA).
movida, f., lid. (1) (Mex): špatnost, nelegální čin; př.: *yo conozco sus negocios y sus movidas, como la de la jugadita y como lo del opio*; (2) viz: *atanasia*; př.: *le dijo a su señora que salía de viaje, pero se fue con su movida*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).
muerto, -**ta**, adj/subst., hovor. (1) **nadar o hacer el muertito** (Mex): ležet na znak ve vodě; ► mex. argot *caliche*; (DEUM). • (2) ~ **de hambre** (Mex): ubožák; ► mex. argot *caliche*; (INFO).
muina, f., lid. (1) (Mex): vztek, zuřivost; př.: *según ella mi abuela murió de una muina que le hicimos pasar*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).
muy, adv., hovor. (1) **creerse alguien (el o la)** ~ ~ (Mex): být domýšlivý; vychloubat se; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

N

nabo, m., hovor., viz: *bastón*; (MV).
nagual, m., slang *caló* (1) (Mex): osoba používající tenisky nebo měkkou obuv za účelem vniknout dovnitř a krást; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).
naco, -**ca**, adj/subst., hovor/hanl. (1) (Mex): mexický indián; (2) viz: *chero*, -*ra*; př.: *un pinche tira naco*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).
nachas, f. pl. (1) (Mex): hýždě, zadek; ■ Syn.: *petaca, trasero*; ► mex. argot *caliche*; (DBM).
Nacho, m., hovor (1) **¡qué gacho**, ~! (Mex): jak ošklivý!; ► mex. argot *caliche*; (DBM).
nadita, f., hovor (1) (Mex): velmi malá porce; (2) **por** ~ (Mex): málem, skoro; ► mex. argot *caliche*; (DBM).
naifa, f., hovor., viz: *filero*; (INFO).
nalgueada, f., hovor (1) (Mex): plácnutí přes zadek; ► mex. argot *caliche*; (DBM).
nalguear, tr., hovor (1) (Mex): naplácat na zadek; ► mex. argot *caliche*; (DBM).
nalgatorio, m., hovor. (1) (Mex): veliké ženské pozadí; ► mex. argot *caliche*; (MV).
naranjas, adv., hovor., viz: *¡cuernos!*; (INFO).
narices, adv., hovor., viz: *¡cuernos!*; (INFO).
náufrago, -**ga**, adj/subst., hovor. (1) **comer como** ~ (Mex): jíst nenasytně, hodně; př.: *esos niños comen como náufragos*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).
nave, f., hovor. (1) (Mex): automobil; př.: *préstame tu nave para llevar a mi chava a pasear*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).
nel, adv., lid. (1) (Mex): ne; př.: *dijeron que iban a venir, pero nel, jalaron para otro lado*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).
nerdo, -**da**, m., hovor., viz: *machetero*, -*ra*; (INFO).
neta, f., hovor (1) (Mex): pravda; ► mex. argot *caliche*; (DBM).
ni, spoj., (1) ~ **modo** (Mex): co už, co s tím naděláme; př.: *se echó a perder el dibujo. -ni modo*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM). • (2) **¡~ madre(s)!** (Mex): v žádném případě, za žádnou cenu; (3) ~ **picha ~ cacha ~ deja batear** (Mex): když člověk, který se snaží pomoci, ve skutečnosti nadělá více škody než užitku; ► mex. argot *caliche*; (INFO).
nica, adj/subst., hovor. (1) (Mex): nikaragujský; Nikaragujec či Nikaragujka; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).
nidadá, f., lid. (1) (Mex): doupě, brloh; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).
nieve, f., hovor. (1) (Mex): kokain; ► mex. argot *caliche*; (MV).
niguas, adv., hovor (1) **¡~!**, viz: *¡cuernos!*; (DBM).
ningunear, tr. (1) (Mex): ponižovat, ignorovat, nevšímat si někoho; př.: *los legisladores se sintieron ninguneados por el acuerdo presidencial*; ► mex. argot *caliche*; (MV).
no, adv., hovor. (1) ~ **acabársela** (Mex): nenalézat útěchu či úlevu; (2) ~ **no hallar la puerta** (Mex): nevědět kudy kam; nenalézat východisko z problému; (3) ~ **hay fijón** o ~ **le hace** o ~ **hay pedo**

(Mex): to jedno, na tom nesejde; (4) ¡~ **manches!** (Mex): nekecej!, ty brďo!; ► vyj. údiv; (5) ~ **medirse** (Mex): zveličovat; (6) ~ **tener madre** (Mex): nestydatý; skvělý, perfektní; ■ Syn.: *pasarse de rosca, pasarse de lanza, hacer (un) tango*; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

novia, f., hovor., viz: *calaca*; (MV).

nuncamente, adv. (1) (Mex): nikdy; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

Ñ

ñaca, f., hovor. (1) (Mex): žena; (2) ~ **viernes** (Mex): stařena; ► mex. argot *caliche*; (MV).

ñango, -ga, adj. (1) (Mex): slabý, neduživý, hubený; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

ñañas, f. pl., hovor. (1) (Mex): zvláštní pocit v žaludku, když má člověk strach nebo cítí úzkost; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

ñeris, m., viz: *carnal*; (DBM).

ñero, -ra, adj/subst., lid. (1) viz: *carnal*; př.: *mira ñero, tú eres un cuate a todo dar*; (2) viz: *chero*, -ra; př.: *está muy ñero su galán*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

ñervudo, -da, adj., hovor., viz: *alebrestado*, -da; (DBM).

O

ocho, adj/subst., hovor. (1) m., **apuntarse un ~** (Mex): mít nápad; mít úspěch nebo štěstí; př.: *se apuntaron un ocho con la fiesta*; (2) **¡qué... ni que ~ cuartos!** (Mex): vyj. nesouhlas, odmítnutí nebo výsměch předešlému činu či vyjádření; př.: *¡qué enfermo ni que ocho cuartos! lo que tienes es flojera de trabajar*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM). • (3) **(quedarse) de a ~** (Mex): zůstat zmatený, překvapený, udivený; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

ojete, adj/subst., vulg/hanl. (1) (Mex): člověk se špatnými záměry, ničema, bídák, sketa; př.: *le pone en la madre a un ojete que en realidad merece la pinche muerte*; (2) viz: *gandalla*; př.: *le tupen a la onda sin ninguna represión ojeta*; (3) (Mex): řitní otvor; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

okey, adv., hovor., viz: *jándale pues!*; př.: *okey, ya entendí; no llegues tarde, ¿okey?*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

ola, f., hovor. (1) (Mex): móda, proud, tendence; ► charakteristické pro mladé lidi; př.: *hubo roqueros de la vieja y la nueva ola; la nueva ola de cineastas mexicanos*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

oler, tr., hovor. (1) **olárselas** (Mex): vytušit, podezřívát; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

onda, f., hovor. (1) (Mex): způsob chování, jednání, postoj, činnost; př.: *andaba en otra onda; está en la onda de la música; esa maestra es muy buena onda*; (2) **agarrar, coger o captar la ~** (Mex): pochytit něco, porozumět; př.: *ya le agarré la onda a las computadoras*; (3) **írsele la ~ a uno** (Mex): ztratit nit, myšlenku; př.: *se me fue la onda a la hora del examen y no supe qué contestar*; (4) **sacar de ~** (Mex): být z něčeho vedle, být něčím zaskočen; př.: *me sacan de onda sus explosiones de violencia*; (5) **entrar en ~** (Mex): přizpůsobit se, adaptovat se na prostředí; př.: *son bien fresas, no entran en onda*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

onde, adv/spoj., lid. (1) (Mex): tam, kde; př.: *me quiere poner en lista, onde están las calaveras; sólo a la mujer amamos en la tierra onde vivimos*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

ónde, adv., lid. (1) (Mex): kde; př.: *no halla por onde empezar; yo no sé onde ponen las cosas*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

oqui, citosl. (← angl. *okeydokey*) (1) ~ **doqui**, viz: *jándale pues!*; (DBM).

oquis, adv., hovor. (1) **de ~ o di~ o de h~** (Mex): zadarmo; zbytečně; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

órale, citosl., lid. (1) ¡~! (Mex): no tak; do toho; př.: *jórale a darle!; jórale, vamos!*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

oregano, m., slang *caló* (1) viz: *jerez seco*; (2) (Mex): zlato; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

oreja, f., hovor. (1) **parar la ~** (Mex): mít nastražené uši, bedlivě poslouchat; př.: *paras la oreja y luego me cuentas*; (2) **jalarle las ~s a alguien** (Mex): upoutat něčí pozornost; (3) lid. (Mex): udavač, donašeč; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

orita, adv., hovor. (1) (Mex): hned, teď; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

otro, zájm., hovor. (1) **ser alguien de los ~s o de ~ bando o del ~ laredo**, viz: *ser alguien del otro lado*; ► mex. argot *caliche*; (MV).

out, m., hovor. (1) **estar ~** (Mex): být velmi unavený; být mimo; vyjít z módy; př.: *esa música ya no le interesa a nadie, está out*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

P

- pa'**, předl. (← *para*) (1) (Mex): pro, na, aby; ► mex. argot *caliche*; (DBM).
- pacha**, f., hovor. (1) (Mex): placatka na alkohol; ► mex. argot *caliche*; (INFO).
- pachanga**, f., hovor. (1) viz: *chesta*; př.: *en toda la vecindad no hay quien haga una pachanga como las nuestras*; (2) viz: *despapaye*; př.: *eso no es una corrida de toros, es una pachanga*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).
- pacheco**, -ca, adj., hovor. (1) (Mex): zdrogovaný; ► mex. argot *caliche*; (DBM).
- pachichi**, adj. (← nah. *pachichina*) (1) o **pachiche** (Mex): starý, vrásčitý; ► mex. argot *caliche*; (DBM).
- pachuco**, m., hovor. (1) (Mex): mladý muž, původem Mexičan, z oblasti Los Angeles v Kalifornii, oblékající se extravagantně; ► mex. argot *caliche*; (DBM).
- padre**, adj., viz: *chévere*; př.: *esa muchacha está padre*; ► mex. argot *caliche*; (DBM).
- padrísimo**, -ma, adj., hovor., viz: *chévere*; (MV).
- paganini**, m. (1) (Mex): sponsor; ten, co platí; ► mex. argot *caliche*; (DBM).
- pajarear**, intr. (1) (Mex): přestat dávat pozor, lelkovat; ► mex. argot *caliche*; (DBM).
- pájaro**, m., hovor. (1) (Mex): označení pro penis u malých dětí; ► mex. argot *caliche*; (DEUM). • (2) ~ **nalgón** (Mex): žvanil, domýšlivec; ► mex. argot *caliche*; (MV).
- pajuelazo**, m., hovor. (1) (Mex): veliký hlt likéru; ► mex. argot *caliche*; (MV).
- palero**, -ra, m/f. (1) (Mex): osoba, která pomáhá dělat podvody; ► mex. argot *caliche*; (DBM).
- paloma**, f., lid. (1) (Mex): označení pro pohlavní orgány jak u ženy, tak u muže; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).
- palomazo**, m., hovor. (1) (Mex): jamování; ► improvizace náhodného seskupení hudebníků; ► mex. argot *caliche*; (INFO).
- palomilla**, f. (1) (Mex): skupinka dětí; ► která spolu tráví volný čas; př.: *toda la noche hay boruca; van palomillas enteras, muchachos con muchachas o muchachos solos, los que salen y los que ya estaban en la plaza*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).
- pambazo**, m., lid. (1) **tener cara de** ~ (Mex): mít na sobě silnou vrstvu světlého make-upu; mít kulatý obličej; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).
- panchólar**, m., hovor. (1) (Mex): peso; ► mexická měna; ► mex. argot *caliche*; (INFO).
- pánel**, f. (1) (Mex): malé nákladní auto; ► mex. argot *caliche*; (DBM).
- pantalla**, f., hovor. (1) (Mex): povrchový vzhled něčeho; ► mex. argot *caliche*; (DBM).
- panzona**, adj., hovor. (1) **estar** ~ (Mex): být těhotná; ► mex. argot *caliche*; (DBM).
- papa**, f., hovor. (1) (Mex): lež; př.: *decir puras papas*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).
- papachar**, tr., viz: *apapachar*; (DBM).
- papacho**, m. (← nah. *papatzoa*) viz: *apapacho*; (DBM).
- papagayo**, m. (1) (Mex): osoba, která hodně mluví; ► mex. argot *caliche*; (DBM).
- papar**, tr., hovor. (1) ~ **moscas** (Mex): být mimo, být roztržitý; ► mex. argot *caliche*; (INFO).
- papuchi**, adv., hovor. (1) **a** ~ (Mex): vzít někoho na ramena; ► mex. argot *caliche*; (INFO).
- paquete**, m., hovor. (1) (Mex): velká výzva; fuška; obtížnost, které musí dotyčný čelit; př.: *la reforma de la ley es un paquete para los diputados*; (2) **darse alguien** ~ (Mex): vychloubat se; př.: *se da mucho paquete desde que se sacó la lotería*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).
- para**, předl., hovor. (1) ~ **mis pulgas** (Mex): dle mého názoru, podle mě; ► mex. argot *caliche*; (INFO).
- paracaidista**, m/f., hovor. (1) (Mex): squatter; ► osoba přebývající v cizích opuštěných domech bez placení nájemného; ► mex. argot *caliche*; (DBM).
- parado**, -da, adj., hovor. (1) **caer uno** ~ (Mex): zapadnout; být dobře přijat mezi ostatní; př.: *el debutante David Silveti cayó parado ante la afición leonesa*; (2) **estar uno bien** ~ (Mex): mít kontakty; ► mít dobré vztahy s důležitými lidmi; př.: *mi tío está muy bien parado con el gerente*; (3) **quedar salir bien o mal** ~ (Mex): mít výhodu nebo naopak nevýhodu v nějaké situaci; př.: *quedó bien parado en el sindicato*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).
- parar**, tr., hovor. (1) ~ **la oreja** (Mex): nastražit ucho; př.: *¡para la oreja, a ver si te enteras de quién ganó el premio!*; (2) ~ **la trompa** (Mex): našpulit rty; (3) ~ **se el cuello con algo** (Mex): vychloubat se, povyšovat se; př.: *con tantos libros, El Colegio puede pararse el cuello*; (4) ~ **se de puntas** (Mex): stoupnout si na špičky; (5) ~ **de contar** (Mex): a mnohem víc, apod.; př.: *me regalaron un*

libro, una caja de chocolates y para de contar; (6) ~ **la cosa** (Mex): skončit něco; př.: *dejaron de pelear, se disculparon mutuamente y ahí paró la cosa*; (7) **ir a** ~ (Mex): dorazit někoho; dosáhnout něčeho; př.: *nos equivocamos de camino y fuimos a parar a Chalma*; (8) lid., **parársele a uno** (Mex): mít erekci; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

parche, m., hovor. (1) **¡ojo al ~!** (Mex): pozor!; př.: *el ácido es muy venenoso, ojo al parche!*; (2) lid., **sacarle al ~** (Mex): mít strach se něčemu nebo někomu postavit; př.: *lo retó el campeón, pero le sacó al parche*; (3) lid., **pegar el ~** (Mex): dosáhnout něčeho podvodem; př.: *quiso entrar a la asamblea diciendo que era periodista, pero no pegó su parche*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

parecer, zvrat., hovor. (1) ~ **árbol de navidad** (Mex): přehnat to s make-upem či oblečením; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

pareja, f., hovor. (1) (Mex): část uloupené kořisti; ► mex. argot *caliche*; (MV).

paro, m. slang **caló** (1) (Mex): akt, kdy kapsářův komlic zabaví oběť; př.: *hacer el paro*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

partir, tr. (1) **a ~ un piñón** (Mex): s intimním přátelstvím; (2) ~ **a alguien por el eje** (Mex): zničit někoho, způsobit mu velkou škodu; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

pasada, f. (1) **hacer una mala** ~ (Mex): využívat či zneužívat někoho; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

pasar(se), tr/zvrat., lid. (1) (Mex): darovat něco; př.: *pásame tu anillo*; (2) ~ **le algo o alguien a uno** (Mex): líbit se; př.: *esa chamarra tuya me pasa un resto, mano*; (3) hovor., ~ **se de rosca**, viz: *no medirse*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM). • (4) ~ **se de lanza**, viz: *no medirse*; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

pastel, m., hovor. (1) **nel** ~, viz: *¡cuernos!*; (DBM).

pata, f., lid. (1) **estirar la ~**, viz: *agachar la cabecita*; (2) **írsele a uno las ~s o meter la ~** (Mex): splést se, udělat něco špatně; př.: *metió la pata y lo corrieron del trabajo*; (3) ~ **s de chivo** (Mex): d'ábel; (4) hovor., **mala** ~ (Mex): mít smůlu; př.: *tiene tan mala pata que le tocó lluvia en sus vacaciones*; (5) ~ **s arriba** (Mex): v nepořádku, vzhůru nohama; př.: *cuando regresó, encontró su casa patas arriba*; (6) **poner a alguien de patitas en la calle** (Mex): vyhnat někoho např. z domu násilím; př.: *se peleó con su papá y lo puso de patitas en la calle*; (7) **ser alguien ~ de perro** (Mex): tulák, cestovatel; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

patín, m., hovor. (1) **a ~** (Mex): pěšky; př.: *irse a patín*; ■ Syn.: *a pedal, a pincel*; (2) (Mex): téma, věc nebo záležitost, kterou se dotýčný zabývá; ► mezi mladými lidmi; př.: *la maestra Bermejo es una chava que tiene ya un rato dándole al patín cancionero*; (3) **agarrar el ~ (tu, su)** (Mex): pochopit, o co se jedná; př.: *o agarras tu patín o ahuecas el ala, maestro*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

patraña, f., hovor. (1) (Mex): lež, klam, mylná zpráva; ► mex. argot *caliche*; (MV).

patrasear, zvrat., hovor. (1) (Mex): vycouvat z něčeho; změnit názor; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

peda, f., hovor., viz: *cuete*; (INFO).

pedal, m. (1) **a ~**, viz: *a patín*; (INFO).

pedo, -da, adj/subst., hovor. (1) m., viz: *bronca*; př.: *después del juego, se armó un gran pedo*; (2) m., **ponerse alguien al ~** (Mex): vyzvat někoho na souboj; (3) m., **hacerla de ~** (Mex): komplikovat věci; dělat problémy; př.: *ya deja de lamentarte, deja de hacerla de pedo*; (4) m., **ni ~** (Mex): co už, co naděláme; př.: *ya nos tocaba caer, ni pedo*; (5) m., **al ~** (Mex): s velkými nároky; ve vynikajícím stavu; př.: *el jefe nos trae al pedo en el trabajo; el motor del coche está al pedo* (6) adj., viz: *ahogado*, -da; př.: *andar pedo; es una vieja muy peda*; (2) m., viz: *cruda*; př.: *agarrar un pedo*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

pegar, tr., hovor. (1) ~ **un llegue** (Mex): nabourat; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

pegue, m. (1) (Mex): šarm, charisma; štěstí v lásce; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

pegoste, m., hovor. (1) (Mex): křen, páte kolo u vozu; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

pelado, -da, m/f., hovor. (1) viz: *chero*, -ra; př.: *esa tarde, la alameda estaba llena de pelados*; (2) (Mex): sprosták, drzoun; př.: *¡cómo que 'hazte, cabrón'? ¡no seas pelado!*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

pelar, tr., hovor. (1) (Mex): obehrát někoho, nechat ho bez peněz; př.: *fuimos al hipódromo y nos pelaron*; (2) **ser duro de ~** (Mex): být obtížné něco udělat nebo něčeho dosáhnout; být obtížné někoho přesvědčit; (3) **pelárselas por algo** (Mex): velmi si přát něčeho dosáhnout; (4) vulg., ~ **le la verga o pelársela a alguien** (Mex): nebýt schopný někoho porazit; př.: *a mí, el campeón mundial me la pela*; (5) zvrat., lid. (Mex): odejít, utéct; př.: *pelarse con el dinero*; (6) lid., ~ **gallo** (Mex):

utěct, něco opustit; (7) lid., viz: *agachar la cabecita*; př.: *el pobre don Chon se peló pal otro barrio*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

pelo, m. (1) **al** ~ (Mex): přesně, na míru; vhod, jako na zavolanou; př.: *esa camisa te queda al pelo; lo que dijo vino al pelo*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

pelón, -na, adj., hovor. (1) (Mex): obtížný, komplikovaný; př.: *está pelón sacarse la lotería*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

pendejamente, adv., vulg. (1) (Mex): hloupě, pitomě; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

pendejez, f., vulg., viz: *huevozada*; (DBM).

pendejo, -ja, adj/subst., vulg. (1) (Mex): blbec, tupec, hlupák; př.: *uno no se pasa la vida estudiando, para que venga cualquier pendejo a quererle enseñar su oficio*; (2) **hacerse** ~ (Mex): dělat ze sebe hloupého, za účelem vyhnout se zodpovědnosti; př.: *todos estamos en el pedo, no se hagan pendejos* (3) **a lo** ~ (Mex): bez uvážení následků; př.: *no puedes salir a la calle a lo pendejo, a que te asalten*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

pendejón, -na, adj., hovor. (1) (Mex): slabého charakteru; ► mex. argot *caliche*; (MV).

peoresnada, m/f. (1) (Mex): lepší než nic; ► osoba, do které se člověk zamiluje bez úmyslu vzít si ji za muže či za ženu; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

perar, tr., hovor. (1) (Mex): čekat; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

perdida, f., hovor. (1) **de** ~ (Mex): alespoň, přinejmenším; př.: *de perdida me gano como unos 60 pesos a la semana*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

perico, m., (1) **echar** ~ (Mex): klábosit, povídat si; př.: *Lili y Mariema se fueron al café a echar perico*; (2) **hablar como** ~ (Mex): mluvit mnoho a sdělit málo; (3) **poner a alguien como (al)** ~ (Mex): vyhubovat někomu; chovat se k němu špatně; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

persinado, -da, adj., hovor. (1) (Mex): nudný; pobožný; mravoučný; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

petaca, f., hovor., viz: *nachas*; (DEUM).

petacón, -na, adj. (1) (Mex): objemný, veliký; ► týká se pozadí; ■ Syn.: *petacudo, da*; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

petacudo, -da, adj., viz: *petacón, -na*; (DBM).

petatearse, zvrat. hovor., viz: *agachar la cabecita*; (DBM).

pi, f., hovor. (1) **hacer la** ~ (Mex): čůrat; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

picadero, m., hovor. (1) (Mex): doupě; ► místo, kde se scházejí drogově závislí a kde fetují; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

pick up, m. (1) (Mex): osobní vozidlo s korbou na náklad (korba může být jak otevřená, tak uzavřená)⁷; př.: *se fueron al rancho en la pick up*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

picudo, -da, adj., hovor. (1) (Mex): důležitý; ovlivňující; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

pichicato, -ta, adj. hovor. (← ital. *pizzicato*) (1) (Mex): lakomý; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

piernón, m. (1) (Mex): velká či objemná noha; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

piernudo, -da, adj. hovor. (1) (Mex): osoba, která má objemné nohy; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

pifas, m. (1) viz: *chómpiras*; (2) **¡me lleva ~!** (Mex): vyj. když si člověk chce ulevit od zlosti; (3) **se lo llevó** ~ (Mex): našťoval se; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

pifiar, tr., hovor., viz: *clavar*; (DBM).

pila, f., hovor. (1) (Mex): síla, energie; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

pincel, m., hovor. (1) **a** ~ viz: *a patín*; (INFO).

pinche, adj/subst., vulg. (1) (Mex): mrzský, mizerný, podlý; př.: *¿qué se podía esperar de un pinche empleado?; el rato dejo el pinche hábito de fumar*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

pinchurriento, -ta, adj., hovor. (1) (Mex): ubohý, bídný, škaredý, bezvýznamný; ► mex. argot *caliche*; (MV).

pingas, f., pl., hovor. (1) (Mex): drogy ve formě tablet; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

pingo, -ga, m/f., hovor. (1) (Mex): nezbedný, zlobivý chlapec či dívka; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

piñar, tr., hovor., viz: *hacer de los tamales*; (INFO).

piocha, adj/subst. (← nah. *piochtli*) (1) viz: *curioso, -ta*; (2) f., **por** ~ (Mex): na osobu; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

piojo, m., hovor. (1) **hacer piojito** (Mex): jemně škrábat někoho na hlavě, výskat někoho ve vlasech; ► mex. argot *caliche*; (DEUM). • (2) (Mex): bleší trh; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

⁷ Anexo: Obr. č. 7; < <http://photo-dictionary.com/phrase/2558/pick-up-truck.html#b>>, [consulta: 3/04/2012].

pipirisnáis, adj. (1) (← angl. *pretty nice*) (Mex): luxusní, přepychový; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

piruja, f., viz: *araña*; (DBM).

pirujo, adj/subst., hovor. (1) m. (Mex): sukničkář; ► mex. argot *caliche*; (MV).

pisto, m., hovor. (1) viz: *alipús*; (INFO). • (2) **echar o (echarse) un ~** (Mex): dát si siestu; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

planchar, tr., hovor. (1) (Mex): nechat někoho čekat; (2) viz: *echar el brinco*; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

plebe, f., hovor. (1) (Mex): lidé; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

plomazo, hovor. (1) (Mex): výstřel; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

plomo, m., hovor. (1) **ser algo o alguien un ~** (Mex): být velmi nudný; př.: *esa novela es un plomo*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

pobre, adj/subst., hovor. (1) **sociales de los ~s** (Mex): policejní či detektivní sekce v novinách; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

pocamadrismo, m. (1) (Mex): nestydatost, drzost; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

poco, adv., hovor. (1) **a ~** (Mex): vážně? opravdu?; ► vyj. údiv, překvapení; př.: *¡a poco no vas a venir?*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

pochismo, m. (1) (Mex): spanglish; ► míchání mex. španělštiny s angličtinou; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

pocho, -**cha**, adj., hovor. (1) (Mex): Mexičan, který má občanství Spojených států amerických, nebo Mexičan, který emigroval do Spojených států amerických, a při mluvě zapomíná svůj jazyk a mísí ho s angličtinou; př.: *Tony era mexicano, pero nacido allá, pocho, ni mexicano ni americano*; (2) m., (Mex): směs španělštiny s angličtinou v mluveném a psaném projevu; př.: *escribir en pocho, un anuncio en pocho*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

polaca, f., hovor. (1) (Mex): politika; *dedicarse a la polaca*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

pollero, -**ra**, m/f. (1) (Mex): převaděč uprchlíků; ► většinou do Spojených států amerických; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

ponchado, -**da**, adj. (1) (Mex): silný, energický; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

ponchar, tr., hovor. (1) (Mex): připravit ženu o panenství; př.: *se la poncharon*; (2) (Mex): připravit si joint marihuany; ► mex. argot *caliche*; (MV).

ponedor, m., hovor. (1) (Mex): milenec; ► mex. argot *caliche*; (MV).

poner(se), tr/zvrat., lid. (1) **~se hasta atrás**, viz: *pasárseles a alguien las cucharadas*; (2) **~se un cuete**, viz: *pasárseles a alguien las cucharadas*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM). • (3) **~ un cuatro** (Mex): přichystat léčku; (4) **~ como camote** (Mex): zmlátit, zranit; (5) **~ el dedo** (Mex): obvinít; (6) **~ los cuernos** (Mex): nasadit parohy; ► být nevěrný; (7) **~se al brinco** (Mex): ohradit se, protestovat; (8) **~se chango** (Mex): dávat pozor, nastražit uši; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

popis, adj. (1) (Mex): přepychový, luxusní, honosný; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

popote, m. (← nah. *popotl*) (1) **estar hecho un ~** (Mex): být vyzábělý; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

por, předl., hovor. (1) **~ angas o ~ mangas** (Mex): z nějakého důvodu; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

pos, spoj., lid. (1) (Mex): tedy, (a) tak; př.: *pos orita no puedo; ¿pos cuánto quieres que te pague?*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

prender, tr., hovor. (1) **prendersele el foco** (Mex): dostat nápad; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

prendido, -**da**, adj., hovor. (1) (Mex): uhlažený, upravený; př.: *todos iban muy prendidos a la boda*; (2) (Mex): aktivní člověk, zapálený do něčeho; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

pulma, m., hovor., viz: *baba*; (MV).

pulmón, m. (1) viz: *baba*; (2) **a ~** (Mex): naložit si náklad na záda; ► mex. argot *caliche*; (MV).

punta, f., hovor. (1) (Mex): kapesní nožík; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

puñal, adj/subst., hovor. (1) (Mex): ufnukaný; (2) m., hanl., viz: *anfótero*; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

puta, f., vulg. (1) viz: *araña*; př.: *jahí va esa puta, méndiga, no le da vergüenza ofrecerse por las calles!*; (2) (Mex): zesílení výrazu; př.: *jesto no es suerte, son chingaderas; en mi puta vida vuelvo a jugar contigo!*; (3) **¡~ madre!**, viz: *carajo*; př.: *¡puta madre, qué susto me dio el pinche temblor!*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

puto, adj/susbt., vulg. (1) m., viz: *anfótero*; př.: *un bar de putos*; (2) (Mex): zbabělec, strašpytel; př.: *no seas puto, éntrale a los madrazos*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

putazo, m., vulg., viz: *cabronazo*; (DBM).

putiza, f., hovor., viz: *achicalada*; (MV).

Q

quebrar(se), tr/zvrat., lid. (1) viz: *darle a alguien su agüita*; př.: *a su papá se lo quebraron durante la Revolución*; (2) viz: *agachar la cabecita*; př.: *ese viejito ya se quebró*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM). • (3) **~se alguien la cabeza** (Mex): lámat si s něčím hlavu; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

quedada, f. (1) (Mex): stará panna; ta, co zůstala na ocet; ■ Syn.: *señorita quedada*; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

quedado, -da, adj. (1) (Mex): pomalý, lhostejný, líný; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

quedar(se), intr/zvrat., hovor. (1) intr., viz: *agachar la cabecita*; př.: *atravesó la carretera sin precaución y ahí quedó*; *se quedó en la mesa de operaciones*; (2) **~se (para vestir santos)** (Mex): zůstat na ocet; ► nevdat se, neoženit se; (3) **~se vestido y alborotado** (Mex): marně čekat, že se něco dobrého přihodí; (4) **~se de a seis** (Mex): být překvapen; př.: *me quedé de a seis cuando me dijeron que me había sacado el premio*; (5) **por (mí, ti, apod.) que no quede** (Mex): nebýt viníkem, nemoci za něco; př.: *por mí que no quede, yo he hecho todo lo posible para terminar a tiempo* (za to já nemohu...); ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

quemacocos, m. (1) (Mex): střešní okénko v autě; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

quemada, f., hovor. (1) (Mex): znemožnění se kvůli vlastní neschopnosti; př.: *se dio una buena quemada al escribir una solicitud de trabajo llena de faltas de ortografía*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

quemado, -da, adj., hovor. (1) (Mex): vyšlý z módy, neoriginální, nudný; ► mex. argot *caliche*; (DEUM). • (2) (Mex): bázlivý, ustrašený, nedůvěřivý; (3) **estar alguien ~** (Mex): mít syndrom vyhoření; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

quemar, tr., hovor. (1) **~se las pestañas** (Mex): šprtat se, biflovat se; (2) **~ las naves** (Mex): udělat zásadní rozhodnutí, které už nelze vzít zpět; spálit za sebou mosty; (3) (Mex): zdiskreditovat se; př.: *con la ponencia que presentó se quemó ante sus compañeros*; (4) **quemársele las babas a alguien** (Mex): hodně se na něco těšit; př.: *se le queman las babas porque llegue el día de la fiesta*; (5) lid. (Mex): kouřit marihuanu; (6) slang *caló*, viz: *darle a alguien si agüita*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM). • (7) **~ llanta** (Mex): rychle přijít nebo odejít; ► mex. argot *caliche*; (INFO). (8) **~se** (Mex): mít špatnou reputaci; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

quemón, m., hovor. (1) (Mex): zklamání, (2) **darse un ligero ~** (Mex): zklamat se; být něčím překvapen, zaskočen; ► mex. argot *caliche*; (MV).

quesque, adv. (1) (Mex): údajně; jak se zdá; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

quien, zájm., hovor. (1) **~ quita y** (Mex): kéž (by); př.: *quién quita y nos sacamos la lotería*; (2) **no ser (una persona) ~ para (algo)** (Mex): nebýt vhodnou osobou; nemít pravomoc nebo dostatečné znalosti; př.: *no soy quien para corregirte*; *usted no es quien para prohibir nada*; (3) **~ más, ~ menos** (Mex): kdokoli; př.: *quien más, quien menos todo mundo se equivoca*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

quihubo, citosl., hovor. (1) **¡~!** (Mex): ahoj, jak se vede?; př.: *¿quihubo Petronio, dónde andabas?*; (2) (Mex): hej!; ■ Syn.: *¡quihúbole!*; ► používá se na upoutání pozornosti; př.: *¡quihubo, no se duerma!*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

quihúbole, citosl., hovor. (1) **¡~!** (Mex): viz: *¡quihubo!*; př.: *¡quihúbole, muchachón! ¡cuánto tiempo sin verte!*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

quinto, -ta, adj/zájm., hovor. (1) **el ~ infierno, el ~ patio, el ~ sueño** (Mex): být mimo; daleko; př.: *se fue hasta el quinto infierno*; *vive en el quinto patio de esa vecindad*; *no oyó nada porque estaba en el quinto sueño*; (2) **no hay ~ malo** (Mex): pětka přinášející štěstí; př.: *inténtalo de nuevo, no hay quinto malo*; (3) m. (Mex): mince pěti centů; př.: *ya no hay nada que cueste un quinto*; (4) **no tener ni (un) ~** (Mex): být švorc; ► úplně bez peněz; př.: *no tenía ni un quinto para comprarle leche al niño*; (5) **en la quinta chilla** (Mex): bez peněz; v bídě; př.: *cuando se casaron estaban en la quinta chilla*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

quitar, zvrat., hovor. (1) **quien quita y** (Mex): kéž (by); snad, zdárně, úspěšně; př.: *quien quita y encuentre novio*; (2) **quitando a** (Mex): s výjimkou, kromě, mimo; př.: *quitando a los más chicos, todos pueden entrar a la fiesta*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

R

- rábano**, m., hovor. (1) **importar algo un ~** (Mex): být něco někomu lhostejné; př.: *me importa un rábano que me quieras o que no me quieras*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).
- rabo**, m., hovor. (1) **con el ~ entre las piernas** (Mex): jako spráskaný pes; se staženým ocasem; ► zahanbený; př.: *salió de la junta con el rabo entre las piernas*; (2) **ser alguien un (viejo) ~ verde** (Mex): starší muž usilující o milostný vztah s mladými dívkami; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).
- raíte**, m., hovor. (1) (Mex): stopovat; (2) (Mex): svézt někoho autem; ► mex. argot *caliche*; (INFO).
- raiz**, f., hovor. (1) **a ~** (Mex): bosky, dotýkající se země; ► mex. argot *caliche*; (INFO).
- ranchero, -ra**, adj/subst., hovor. (1) (Mex): stydlivý, nesmělý; stydlín; př.: *¡no seas ranchero, saluda a los demás!*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).
- rarito, -ta**, adj., hovor., viz: *anfótero*; (DBM).
- rascar**, tr., (1) **~se la panza o la barriga** (Mex): lenošit; nedělat nic; př.: *¿y crees que yo nomás me voy a rascar la panza mientras veo cómo se acaban mis ahorros?*; (2) **~se con sus (propias) uñas** (Mex): starat se každý sám o sebe; každý sám za sebe; př.: *y si nos descubre, pues ya que cada cual se rasque con sus propias uñas*; (3) **~ la pared o las paredes** (Mex): být zoufalý, úzkostlivý; př.: *la Delfina no llegaba y él ya andaba rascando las paredes de angustia*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).
- rascuache**, adj. (1) (Mex): škaredý, ošklivý; ► mex. argot *caliche*; (DBM).
- raspa**, f. (1) (Mex): lidé s nízkým vzděláním, lůza; (2) **hacer la ~** (Mex): zneklidnit; ► mex. argot *caliche*; (MV).
- raspar**, tr., hovor. (1) (Mex): štípat, pálit; ► alkohol v krku; př.: *este tequila raspa muy feo*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).
- rasquera**, f., hovor. (1) (Mex): svědění, škrábání; ► mex. argot *caliche*; (INFO).
- rata**, f., lid. (1) (Mex): kapsář; př.: *se esfumó el muy rata*; (2) hovor., **~ de biblioteca** (Mex): knihomol; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).
- ratero, -ra**, adj/subst., hovor. (1) viz: *chómpiras*; ► drobné věci nízké hodnoty; př.: *hay que cuidarse mucho de los rateros*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).
- rato**, m., hovor. (1) **para ~** (Mex): na dlouhou dobu; bez rizika ztráty či úbytku; př.: *tenemos campeón para rato*; *no te preocupes, tenemos frijoles para rato*; (2) **tener algo para ~ o ir algo para ~** (Mex): trvat určitou dobu, opozdit se; př.: *tiene para rato que lo esperamos*; (3) **en un chico ~** (Mex): kdykoli; př.: *en un chico rato ese dolor le da a usted un buen susto*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).
- raya**, f., lid. (1) **la ~**, viz: *calaca*; (2) **a ~** (Mex): mezi určitými limity, s určitým odstupem; př.: *mantener a raya al enemigo, tener a raya a los animalas* (3) **pasarse de la ~** (Mex): překročit hranice či limit; (4) hovor., **pintar alguien la ~ o su ~** (Mex): stanovit limit; ukončit něco; př.: *Susana me pintó la raya cuando quise darle un beso; pinto mi raya que ya no juego*; (5) **morir en la ~** (Mex): zemřít při plnění své povinnosti; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).
- rayar**, tr., hanl. (1) **rayársele (a uno)** (Mex): poslat někam, urážet; (2) hovor. (Mex): mít z něčeho neočekávaného prospěch; ► např.: z dárku; př.: *te rayaste con la grabadora*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).
- rayo**, m., hovor. (1) **como (de) ~** (Mex): rychle, ve spěchu; př.: *¡vente como de rayo!*; (2) **echar ~s (y centellas)** (Mex): být velmi rozlobený; př.: *viene echando rayos; está que echa rayos*; (3) **oler o saber algo a ~s** (Mex): páchnout nebo chutnat špatně; př.: *la comida del hospital sabe a rayos*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).
- raza**, f., hovor. (1) (Mex): skupinka rodinných příslušníků nebo kamarádů; př.: *llegó a la fiesta con toda su raza*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).
- reata**, f., vulg. (1) viz: *bastón*; př.: *se sacó la reata para mear*; (2) **meter la ~** (Mex): poškodit, (u)škodit, ublížit; př.: *nos metieron la reata en el examen*; (3) hovor., **ser alguien bien o muy ~** (Mex): být statečný, odvážný; být v něčem dobrý; př.: *Gilberto dice que es muy reata para el billar*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).
- rebuznar**, intr., hovor., viz: *huevonear*; př.: *ése sólo abre la boca para rebuznar*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

recio, adv., hovor. (1) (Mex): silou; př.: *pégale recio a la pelota*; (2) (Mex): pronikavě; př.: *gritó tan recio que hasta la tierra tembló*; (3) (Mex): rychle; př.: *mire lo recio que va*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

recortar, tr., hovor. (1) (Mex): kritizovat, mluvit o někom, něčem s despektem; př.: *en la fiesta se la pasaron recortando a todo el mundo*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

rechinar, tr., hovor. (1) **estar alguien que rechina** (Mex): být velmi rozčilený; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

refinar, tr., hovor. (1) (Mex): konzumovat; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

refri, m., hovor. (1) (Mex): chladnička; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

refrito, m., hovor. (1) (Mex): remake; ► nové zpracování starší hudební skladby nebo písničky; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

regar, tr., hovor. (1) **~la** (Mex): udělat chybu; př.: *la regó contándole a su mamá lo que pasó; no hay como él para regarla cuando se trata de hacer sumas*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM). • (2) **~ el tepache** (Mex): udělat něco špatně; pokazit, zničit něco; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

regazón, m., hovor., viz: *despapaye*; (INFO).

registrar, tr., hovor. (1) (Mex): všimnout si něčeho; porozumět něčemu; zapamatovat si něco; př.: *sí, me lo presentaron, pero no registré su nombre*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

relajo, m., hovor. (1) (Mex): pozdvižení, skandál; př.: *había un relajo afuera de su casa*; (2) **echar ~** (Mex): bavit se, dělat si legraci; př.: *fuimos a echar relajo a la feria*; (3) **de o por ~** (Mex): z legrace; př.: *por puro relajo le dijimos que eras casado*; (4) (Mex): zmatek, komplikace, nepříjemnost; př.: *es un relajo hacer trámites en las oficinas de Hacienda*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

resbalar, intr., hovor. (1) **resbalársele algo a alguien** (Mex): nevšímat si napomenutí či výčitek; být cynický; (2) **resbalársele a alguien una persona** (Mex): vnucovat se; nadbíhat; př.: *se le resbalaba a cuanto hombre veía*; (3) lid., **~ del patín**, viz: *agachar la cabecita*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

resbaloso-sa, adj., lid. (1) (Mex): lichotivý, nadbíhavý; př.: *y sé lo loca y resbalosa que es en cuanto ve unos pantalones*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

resto, m., hovor. (1) **colgar un ~** (Mex): chybět hodně k dokončení; (2) **un ~** (Mex): hojně; ► mex. argot *caliche*; (MV).

retachar(se), tr/zvrat., hovor. (1) tr. (Mex): vrátit; (2) zvrat. (Mex): vrátit se; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

retache, m., hovor. (1) (Mex): navrácení; (2) **de ~** (Mex): v navrácení; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

retar, tr., hovor. (1) (Mex): čekat na konec zápasu, aby se dotýčný nebo tým mohl utkat s vítězem; př.: *hagan cola, que aquí retamos muchos*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

retratar, tr., hovor. (1) **~se a alguien** (Mex): dát silnou ránu; př.: *quise rematar al marco, pero se me atravesó un defensa y me lo retraté*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

reven, m., viz: *chesta*; ► s hudbou techno a doprovodným videem; ► mex. argot *caliche*; (MV).

reventado, -da, susbt., hovor. (1) (Mex): pařmen; ► člověk, který rád chodí na večírky; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

reventar, zvrat., hovor. (1) (Mex): přehánět to s alkoholem, pařit; př.: *Gustavo se revienta todos los viernes*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

reventón, m. (1) viz: *chesta*; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

ridículum, m., hovor. (1) (Mex): životopis; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

riel, m., slang *caló* (1) (Mex): boty; (2) lid., **andar o estar ~** (Mex Sonora): být švorc, být chudý; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

rifar, tr., hovor. (1) (Mex): zabodovat, udělat něco dobře; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

rifle, m., hovor. (1) **ser o estar como ~**, viz: *curioso, -ta*; ► pro muže i ženu; (2) **como ~** (Mex): velmi dobře připraven; př.: *llegó como rifle al examen de matemáticas*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

rila, f., argot (1) (Mex): jízdní kolo; ► mex. argot *caliche*; (DA).

risco, m., slang *caló* (1) (Mex): kapsář; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

rola, f., hovor. (1) (Mex): rocková píseň; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

rollero, m., hovor. (1) (Mex): kecal, mluvka, žvanil; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

rollo, m., lid. (1) (Mex): nudné, zdlouhavé téma nebo konverzace; př.: *nos echó un rollo de dos horas y no dijo nada*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).
rosca, f., hovor. (1) **hacerse** ~ (Mex): vyhýbat se něčemu; př.: *no te hagas rosca, paga la cuenta*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).
ruco, -ca, adj/subst., lid. (1) (Mex): starý; stařec; př.: *la fiesta estaba llena de rucos; un maestro muy ruco*; (2) f., hanl. (Mex): ženská; př.: *esa ruca anda muy jacarandosa*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).
rugir, intr., lid. (1) (Mex): zapáchat; př.: *le rugen los pies*; (2) **estar algo que le ruge** (Mex): jevit se velmi obtížným; př.: *llegar a Marte está que le ruge*; (3) **¡ya rugiste!** (Mex): ty jsi to řekl!, ty jsi to slíbil!; ať je po tvém!; př.: *-te invito a la cantina -¡ya rugiste!*; (4) hovor. (Mex): kručet v břiše; př.: *le rugen las tripas de hambre*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

S

sábana, f., (1) **pegársele las ~s (a alguien)** (Mex): vstávat později než obvykle; (2) slang *caló*, viz: *jabuelita!*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).
saber, tr., hovor. (1) **a** ~ (Mex): nevědět; př.: *a saber cuándo llegue*; (2) **sepa** (Mex): neví se; př.: *sepa cuántas personas habrá aquí*; • (3) **¡sepa Pancha!** o **¡sepa la bola!** (Mex): nevím, nemám tušení; ► mex. argot *caliche*; (INFO).
saboreadora, f., hovor. (1) (Mex): pusa; ► mex. argot *caliche*; (MV).
sacamuelas, m/f., hanl. (1) (Mex): zubař; ► mex. argot *caliche*; (DBM).
sacar, tr., hovor. (1) **~le (al bulto o al parche)** (Mex): utéct před něčím/někým nebo se něčeho/někoho bát; vyhnout se ze strachu zodpovědnosti; př.: *no le saques al bulto y enfrente los problemas con tu jefe*; (2) citosl. **¡sáquese!**, **¡sácate!** (Mex): pryč odsud!; př.: *¡sáquese perro mugroso!*; (3) citosl. **¡sácatelas!** (Mex): no, tak to mě podrž!; ► vyj. údiv; př.: *estaban jugando con los cerillos y ¡sácatelas! que va llegando su mamá*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM). • (4) (~) **canas verdes** (Mex): ztratit naději; naštvať někoho nebo mu dělat starosti; (5) ~ **de onda** (Mex): být zaskočený, zůstat stát s otevřenou pusou; (6) ~ **un pedo**, viz: *escamar*; (INFO).
sacón, -na, m/f., hovor. (1) (Mex): zbabělec; ► mex. argot *caliche*; (DBM).
salado, -da, adj., hovor. (1) (Mex): ten, kdo má smůlu; př.: *estaba tan salado, que el día que se sacó la lotería se murió de un ataque*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).
salir, intr. (1) citosl., **¡sale!**, viz: *jándale pues!*; (DBM).
saliva, f., hovor. (1) **gastar** ~ (Mex): zbytečně mluvit; př.: *es un necio, ya no gastes saliva, no lo vas a convencer*; (2) **tragar** ~ (Mex): potlačit v sobě hněv a rozhořčení; př.: *ante esa respuesta tragó saliva pero después se le salieron las lágrimas de rabia y de coraje*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).
salsa, f., hovor. (1) **ser o creerse muy** ~ (Mex): věřit si, být namyšlený; př.: *se cree muy salsa porque fue el único que aprobó el examen de matemáticas*; (2) **sentirse en su propia** ~ (Mex): cítit se jako ryba ve vodě; př.: *se siente en su propia salsa hablando con los especialistas de cómputo*; (3) **traer en ~ a alguien** (Mex): vyčerpávat, zaneprázdnit; př.: *el jefe nos trae en salsa*; (4) **traer en ~ a alguien** (Mex): mít chuť někoho zmlátit; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).
sangrón, -na, adj., viz: *fregón*, -na; (MV).
sardina, f., hovor. (1) **como ~s en lata** (Mex): jako sardinky; ► namačkaní těsně na sobě; (2) (Mex): vyhublý kůň; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).
sardo, m., lid. (1) (Mex): voják; př.: *yo vine a pelear contra los sardos, por eso de la educación socialista*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).
sartén, m/f., hovor. (1) **tener el ~ o la ~ por el mango** (Mex): mít autoritu, moc rozhodovat; být pánem situace; př.: *el patrón siempre tiene el sartén por el mango*; (2) slang *caló*, viz: *almeja*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).
sax, m., hovor. (1) (Mex): saxofon; př.: *se reintegró a la banda con su sax barítono*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).
seca, f. (1) **a** ~ (Mex): jednoduše; ► mex. argot *caliche*; (DBM).
segurolas, adv., viz: *jabuelita!*; (DBM).
semejante, adj., hovor. (1) (Mex): veliký, objemný, rozměrný; př.: *quería que cargara semejante cantidad de maíz*; (2) (Mex): to, co se považuje za špatné, nedostačující, zavrženíhodné; př.: *no*

hablaba con tipos semejantes; no se puede trabajar con semejante herramienta; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

sendos, -das, adj., pl., lid.(1) (Mex): veliký, mimořádný; př.: *se sirvieron sendos platazos de pozole*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

señito, f. (1) (Mex): slečna; ► oslovení; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

seño, f. (1) (Mex): slečna nebo paní; ► oslovení; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

señorita, f. (1) ~ **quedada**, viz: *quedada*; (DBM).

servilleta, f. (1) (Mex): sluha; (2) **su humilde** ~ (Mex): k vašim službám; ► mex. argot *caliche*; (MV).

sesera, f., hovor. (1) viz: *chirimoya*; (INFO).

show, f. (← angl. *show*) viz: *despapaye*; (INFO).

simón, adv., lid., viz: *jabelita!*; př.: *simón, todo lo que ella dice es cierto*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

sobre, citosl. (1) **¡~s!**, viz: *¡ándale pues!*; (2) (Mex): vyj. překvapení; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

sombra, f., lid. (1) (Mex): zjev, přízrak; př.: *vimos sombras en el rancho*; (2) (Mex): slunečník, provizorní stříška proti slunci; (3) **estar o poner a la** ~ (Mex): být ve vězení; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

sombrilla, f., hovor. (1) **importarle o valerle ~ algo o alguien a uno** (Mex): být něco někomu jedno, nezajímat se o něco; př.: *me importa sombrilla lo que digan*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

sonaja, f., slang *caló*, viz: *achicalada*; (DEUM).

sonar, intr., hovor. (1) **~se a alguien** (Mex): zbít někoho; porazit někoho na plné čáře v soutěži nebo utkání; př.: *si te vuelve a molestar lo sueñas*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

soñar, tr., slang *caló*, viz: *darle a alguien su agüita*; (DEUM).

sopa, f., hovor. (1) **estar alguien hecho una** ~ (Mex): zmoknout jako slepice, být durch promočený; (2) slang *caló*, **soltar la** ~ (Mex): přiznat; (3) (Mex): trest, rozsudek; (4) **¡~s!**, citosl., lid. (Mex): vyj. překvapení; ► vyprovokované velikým rámussem; př.: *había mucha neblina y ¡sopas! que se estrellan como diez coches*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

soplar, intr/zvrat., hovor. (1) (Mex): napovědět; př.: *el profesor lo sorprendió soplando y lo reprobó*; (2) (Mex): vydržet něco velmi nudného, nepříjemného, obtěžujícího; př.: *se sopló toda la ceremonia*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

soplo, m., hovor. (1) (Mex): udání; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

sóquer, m., hovor. (1) (Mex): hlupák; ► mex. argot *caliche*; (MV).

sotaco, -ca, adj/subst., hovor., viz: *chaparro, -rra*; (DBM).

suato, -ta, adj., hovor., viz: *babotas*; (DBM).

suave, adj., hovor. (1) (Mex): velmi příjemný, pohodový; př.: *pasamos unas vacaciones bien suaves*; (2) adv., viz: *¡ándale pues!*; př.: *¿vamos al cine? -suave*; (3) **ya estuvo** ~ (Mex): to by už stačilo, už toho bylo dost; př.: *ya estuvo suave de abusar siempre de los más débiles*; (4) **dar la** ~ (Mex): mazat někomu med kolem pusy; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

suelo, m., hovor. (1) **poner a alguien por los ~s** (Mex): vyhubovat někomu; mluvit o někom špatně; (2) **por los ~s** (Mex): zdiskreditovaný, ve špatném stavu; př.: *la administración está por los suelos*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

suelto, -ta, adj., hovor. (1) **estar o andar uno ~ (del estomago)** (Mex): mít průjem; (2) (Mex): drobné mince; př.: *no tengouelto para el camión*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

sueño, m., hovor. (1) **~s guajiros** (Mex): fantazie, nesplnitelné sny; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

suerte, f., (1) slang *caló* (Mex): krádež; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

suéter, m/f. (← angl. *sweater*) (1) (Mex): tchán nebo tchýně; ► mex. argot *caliche*; (DA).

surfo, -fa, m/f., lid. (1) (Mex): nadšenec do surfování; ► mex. argot *caliche*; (DA).

surtirse, zvrat., hovor. (1) (Mex): zranit se; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

T

tablas, adv., hovor. (1) (Mex): fifty fifty, nerozhodně, stejným dílem; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

tablita, f. (1) **salvarse en una** ~ (Mex): zachránit se na poslední chvíli, uniknout o chlup; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

taco, m., hovor. (1) **echarse un ~ de ojo** (Mex): dívat se na hezkou osobu; (2) hovor., **darse ~** (Mex): upozorňovat na sebe, vychloubat se; př.: *se da mucho taco con su motocicleta nueva*; (2) **ponerle o echarle mucha crema a los ~s** (Mex): vychloubat se něčím; (3) **¡acá los ~s!** (Mex): dávejte pozor, dívejte se na mě!; př.: (4) **a mí, mis ~s** (Mex): dožadovat se toho, co dotyčnému náleží; ► mex. argot *caliche*; (DEUM). • (5) **~ de cáncer** (Mex): cigareta; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

tacuche, m. (1) (Mex): oblek; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

tacha, f., hovor. (1) (Mex): extáze; droga ve formě tablet; ► mex. argot *caliche*; (MV).

tachuela, f., hanl. (1) (Mex): osoba malého vzrůstu; ► mex. argot *caliche*; (MV).

talacha, f. (1) o **talache** o **talacho** o **tlalacha** (Mex): mechanická práce; (2) **hacer ~** (Mex): opravit nějaký stroj, automobil; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

talaga, f., vulg. (1) pl., viz: *albóndigas*; (2) hovor., **a la trompa ~** (Mex): bezmyšlenkovitě, nepozorně; př.: *hace las cosas a la trompa talaga*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

talón, m., hovor. (1) **no llegarle a alguien a los ~s** (Mex): nesahat někomu ani po kotníky; ► nevyrovnat se někomu v kvalitě, schopnostech, apod.; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

talonear, intr., hovor. (1) (Mex): provozovat pouliční prostituci; (2) (Mex): žebrat nebo krást peníze na ulici; ► mex. argot *caliche*; (MV).

talonera, f., hovor., viz: *araña*; ► pouliční; (MV).

tallar, zvrat., hovor. (1) (Mex): nepřetržitě obětavě a usilovně pracovat; př.: *se talló toda la vida para sacar adelante a sus hijos*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

tamarindo, m., hovor. (1) (Mex): dopravní policie; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

tambache, m. (1) (Mex): bagáž; (2) (Mex): spousta věcí; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

tambo, m., hovor., viz: *bote*; (DBM).

tango, m., hovor. (1) **hacer (un) ~**, viz: *no medirse*; př.: *no quise acompañarla y me hizo un tango con lágrimas, gritos y pataleos*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

tanque, m. (1) (Mex): bazén; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

tanteada, f. (1) (Mex): výsměch; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

tantear, tr. (1) viz: *hacer de los tamales*; (2) **tantearse a alguien** (Mex): oklamat někoho; vysmívat se někomu; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

tanto, adv., hovor. (1) **~ pedo pa' cagar aguado** (Mex): mnoho povyku pro nic; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

tapar, tr., hovor. (1) **~ el Sol con un dedo** (Mex): snažit se zbytečně skrýt něco notoricky známého; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

tarado, -da, adj., hanl., viz: *babotas*; př.: *hay unos cuantos tarados que se creen dueños de los bancos*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

tarugo, -ga, adj/subst., hovor. (1) (Mex): hloupý; hlupák; hloupost; př.: *le voy a dar sus trancazos pa que se le quite lo tarugo*; *¿y usted qué se trae, viejo tarugo?*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

teco, m., hovor., viz: *cuico*; (INFO).

tecolines, m. pl., hovor. (← nah. *teculli*) (1) o **tejolines** (Mex): mex. pesa, mince, jmění; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

tendear, intr. (1) (Mex): proběhnout jen tak obchody bez nakupování; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

tenis, m., lid. (1) **colgar los ~**, viz: *agachar la cabecita*; (DEUM).

tepache, m., hovor. (1) **regar el ~** (Mex): udělat botu; ► udělat něco nevhodného, indiskrétního; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

teporocho, m. (1) (Mex): trhan z nižších vrstev hlavního města Mexika a obvykle i alkoholik; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

tequilazo, m. (1) (Mex): hlt tequily; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

tequilear, tr. (1) (Mex): popíjet tequilu; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

tierra, f., hovor. (1) **echar(le) ~ a algo** (Mex): zatajit, skrýt něco; snažit se na něo zapomenout; př.: *echarle tierra a un asunto*; *echarle tierra a un fraude*; (2) **echarle ~ a alguien** (Mex): házet na někoho špinu; ► mluvit o někom špatně; př.: *aprovechó la situación para echarle más tierra al procurador*; (3) **tragarse a alguien la ~** (Mex): zmizet; př.: *después de ser presidente se lo tragó la tierra*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

tieso, -sa, adj/subst., lid. (1) (Mex): mrtvý, zesnulý; nebožtík; př.: *lo dejaron tieso de un balazo*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

tijera, f. (1) **cortado(s) con o por la misma** ~ (Mex): dvě osoby, které mají podobný charakter nebo si jsou podobné; př.: *Luis y Pedro están cortados por la misma tijera*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM). • (2) **echar** ~ (Mex): mumlat, (z)kritizovat někoho nepřítomného; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

tijerear, tr. (1) (Mex): brblat, kritizovat; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

tilico, -ca, adj. (1) (Mex): neduživý, slabý; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

tiliche, m., hovor., viz: *baba*; př.: *busca entre tus tiliches para ver si tienes esa pieza*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

tira, f., (1) slang *caló*, viz: *cuico*; př.: *jaguas, ahí vienen los tiras!*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM). • (2) adj., ~ -**pari** (Mex): milující oslavy; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

tirada, f., hovor. (1) **de (o en) una** ~ (Mex): najednou, bez přerušení; př.: *hizo el recorrido de una tirada*; (2) (Mex): cíl, předsevzetí, záměr; př.: *la tirada es terminar el trabajo el año próximo; no sé cuál es su tirada pero ya me fastidió verlo todos los días aquí*; (3) slang *caló*, (Mex): podvod; ► na základě fiktivního balíčku bankovek; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

tirado, -da, adj., hovor. (1) **no estar o no andar tan ~ (a la calle)** (Mex): nebýt v tak špatném stavu; nechodit špatně oblečený, nechodit jako trhan; př.: *ese coche todavía no está tan tirado; gana poco, pero no anda tan tirado a la calle*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

tirar, tr., hovor. (1) ~ **a** (Mex): mít k něčemu sklony; př.: *tira a músico; su hija va tirando cada vez más a soltera*; (2) ~ **a** (Mex): připomínat něco; být něčemu podobný; př.: *los rasgos de su cara tiran a los de su padre*; (3) ~**le a** (Mex): aspirovat na něco, usilovat o něco; př.: *tirarle a jefe*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM). • (4) ~ **de Lucas** (Mex): nevšímat si, nevěnovat pozornost; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

tirazón, m/f. (1) viz: *borlote*; (2) (Mex): únik vody; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

tiro, m., hovor. (1) **de a** ~ (Mex): opravdu, skutečně, naprosto; př.: *de a tiro hiciste mal; nos tratan de a tiro mal*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM). • (2) **al** ~ (Mex): ihned, okamžitě; výborný; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

tirria, f., hovor. (1) (Mex): odpor, averze k něčemu nebo někomu; př.: *tenerle tirria a una persona, darle tirria alguna cosa*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

titipuchal, adv. (1) viz: *bola*; (DBM).

tizo, -za, adj., hovor. (1) (Mex): nadrovaný; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

tlaco, m. (1) ~s, viz: *feria*; (2) **estar alguien sin (un)** ~ o **no tener alguien ni** ~ (Mex): být na mizině; (3) **no importarle a alguien algo un** ~ (Mex): nezasluhovat si pozornost; (4) **(no) valer un** ~ (Mex): nemít téměř žádnou hodnotu, nebýt důležitý; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

tlaconete, m/f., hovor. (1) viz: *buqui (buki)*; př.: *¡semejante tlaconete y ya quiere tener novia!*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

tocada, f., hovor. (1) (Mex): (improvizovaný) rockový koncert; př.: *¿No fuiste a la tocada?*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

tocho, -cha, adj., hovor. (1) **tocho morocho** (Mex): kompletně všechno; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

tomada, f. (1) (Mex): pití alkoholických nápojů; př.: *ya agarró la tomada diaria y te va a hacer daño*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

tomado, -da, adj., hovor., viz: *ahogado*, -da; př.: *a Andriana no le importó verme tomado*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

torcer, tr., lid. (1) **pasar a** ~ (Mex): ublížit někomu; způsobit újmu; př.: *ese accidente nos pasó a torcer: nos quedamos sin dinero*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM). • (2) (Mex): načapat někoho; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

tortear, tr., lid. (1) (Mex): jíst sendvič; (2) (Mex): plácnout po zadku; př.: *en los camiones siempre anda torteando a las chavas*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

tortilla, f., hanl. (1) **echar ~s** (Mex): lesbický sex; (2) **gustarte a alguien las ~s** (Mex): žena, která dává přednost ženskému pohlaví; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

tortillera, adj/subst., hovor. (1) f. (Mex): lesbička; ► mex. argot *caliche*; (MV).

trácala, f., hovor. (1) (Mex): trik, klam; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

tracalero, -ra, m/f. (1) (Mex): podvodník; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

tragar, tr., lid. (1) (Mex): (z)hltnat; př.: *¿quieres decir que por ir a tragar un pedazo de birria nos vamos a meter en la boca del lobo?* (2) hovor., ~**se la píldora** (Mex): nechat se napálit; ■ Syn.:

tragar el anzuelo; (3) ~ **el anzuelo**, viz: *tragar se la píldora*; (4) lid., ~ **camote** (Mex): zůstat beze slov; ► čelit náhlé situaci; (5) hovor., ~ **se la tierra algo o a alguien** (Mex): vypařit se, zmizet; př.: *nunca lo volvimos a ver, se lo tragó la tierra*; (6) **no ~ a alguien** (Mex): mít vůči někomu averzi; př.: *no trago a ese tipo*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

trago, m., hovor., viz: *copiosa*; př.: *echarse un trago*; *eso merece que lo celebremos con otro trago*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

trancazo, m., hovor. (1) viz: *cabronazo*; př.: *sentí ganas de darles sus trancazos*; (2) (Mex): emocionální rána; př.: *fue un trancazo la muerte de su esposa*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

tranquiza, f., viz: *achicalada*; (DBM).

transa, f., lid. (1) (Mex): podvod; př.: *él vive aquí, él sabe qué transas hacen el alcalde y el licenciado*; (2) adj. (Mex): podvodnický; př.: *el ingeniero siempre ha sido muy transa*; (3) **¡qué ~ ?** (Mex): jak se ti daří?; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

trasero, m., hovor., viz: *nachas*; př.: *le dieron un pelotazo en el trasero*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

tren, m., hovor. (1) **llevarse a alguien el ~** (Mex): způsobit obtíž, starost; př.: *¡me lleva el tren: me robaron mi cartera!*; (2) **a todo ~** (Mex): překrásný, luxusní, se vším všudy; př.: *puso un restaurant a todo tren*; (3) **írsele el ~ a una mujer** (Mex): zůstat na ocet; ztratit možnost se vdát; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

trinar, intr., hovor. (1) (Mex): hodně rozzlobit; př.: *yo estaba que trinaba en ese momento, quería golpearla allí*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

trinquete, m., hovor. (1) (Mex): podvod, lest; př.: *el señor hermano del presidente se dedicó a los trinquetes con la leche, las casas y las construcciones*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

traqueteado, -da, adj., hovor. (1) (Mex): hektický; unavený, vyčerpaný; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

trinche, m. (1) (Mex): vidlička; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

trinetear, tr., hovor., viz: *hacer de los tamales*; (INFO).

trippear, tr., hovor. (1) (Mex): poplést, splést; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

triques, m., pl., hovor. (1) (Mex): osobní věci; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

troca, f. (← angl. *truck*) (1) (Mex): nákladák, autobus; ■ Syn.: *troque*; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

trola, f., hovor. (1) (Mex): zápalka; ► mex. argot *caliche*; (MV).

trompabulario, m., hovor. (1) (Mex): slovník sprostých slov; vulgární mluva; ► mex. argot *caliche*; (MV).

trompudo, -da, m/f., hovor. (1) (Mex): našťvanec, rozčilenec; ► mex. argot *caliche*; (MV).

tronar, tr/intr., hovor. (1) intr. (Mex): rozejít se ve zlém; př.: *tronó con su novia*; (2) tr., (Mex): neudělat zkoušku; př.: *tronó matemáticas*; (3) lid., **tronárselas** (Mex): kouřit marihuanu; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

trono, m., hovor. (1) (Mex): toaleta, záchod; př.: *está sentado en su trono*; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

troque, m. (← angl. *truck*) viz: *troca*; (INFO).

trucha, f. (1) **ponerse alguien ~** (Mex): nabrat rozum, otevřít oči, vzpamatovat se; (2) **ser alguien una ~ o ser alguien muy ~** (Mex): být bystrý, chytrý; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

tumbaburros, m., pl. (1) (Mex): slovník; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

tumbadora, f., hovor. (1) (Mex): postel; ► mex. argot *caliche*; (MV).

turistear, intr., hovor. (1) (Mex): cestovat, toulat se; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

tuturusco, -ca, adj. (← tarahumara *tutuquiri*) (Mex): vláčný, přiočilý; ► mex. argot *caliche*; (AHM).

U

újule, citosl. (1) **¡~!** (Mex): vyj. obdiv, údiv nebo výsměch; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

última, adj. (1) **andar en las ~s** (Mex): být blízko smrti; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

ultimadrementemente, adv., hovor. (1) (Mex): poslední dobou, nedávno; ► mex. argot *caliche*; (MV).

uno, -na, adj/záj., hovor. (1) **hacer del ~** (Mex): čurat; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

untar, tr., hovor. (1) **~ la mano** (Mex): podplatit někoho; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

uña, f., hovor. (1) **hacer(se) las ~s** (Mex): zkrášlovat se; př.: *todos los viernes va al salón a hacerse las uñas*; (2) **ser ~ y carne** (Mex): nerozlučná dvojka; př.: *desde la secundaria María e Isabel eran*

uña y carne; (3) **sacar o enseñar las ~s** (Mex): vybarvit se; vytáhnout drápky; být agresivní; př.: *al mes de casados sacó las uñas*; (4) **estar de ~s o tener las ~s afiladas** (Mex): mít s někým nepřátelské vztahy; (5) lid., **estar de rajar con la ~** (Mex): být velmi rozčilený; být na pokraji vybuchnutí; (6) **agarrarse a veinte ~s o con ~s y dientes** (Mex): držet se jako klíště; př.: *yo me agarraba a veinte uñas porque creía que me ibas a tirar*; (7) **tener largas las ~s o las ~s largas** (Mex): mít sklony ke krádežím; (8) lid., **echar ~, hacerle a la ~, gustarle la ~**, viz: *clavar*; (9) **~s largas**, viz: *chómpiras*; př.: *Pascual resultó ser un uñas largas*; (10) **rascarse con sus propias ~s** (Mex): být nezávislý; vystačit si s vlastními silami; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

uñar, tr., hovor., viz: *clavar*; (MV).

uva, f. (1) **de pura ~ o la pura ~** (Mex): ve výborné kondici, ve výborném stavu, excelentní svého druhu; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

V

vaca, f., hovor. (1) (Mex): peníze, které se shromáždí mezi lidmi za účelem účastnit se (hazardní) hry; př.: *hicimos una vaca para la lotería de Navidad*; (2) (Mex): zbylé peníze ze sázky, která skončila nerozhodně, a které budou použity pro další sázku; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

vaciado, -da, adj., hovor. (1) (Mex): sympatický; př.: *¡qué vaciado hablan mis cuates!*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

vacilar, intr., hovor. (1) (Mex): udělat si z někoho srandu tím, že ho dotyčný oklame; bavit se na něčí účet; př.: *parecía que traía mucho dinero, pero nos vaciló y tuvimos que pagar nosotros*; (2) lid. (Mex): bavit se; ► žertovat, tancovat, popíjet alkohol; př.: *los muchachos son bien tremendos, algunos se dedican a tomar, a andar en billares, a andar vacilando*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

vagaciones, f., pl., hovor. (1) (Mex): prázdniny; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

valedor, s., lid. (1) (Mex): týpek; př.: *me gustaría que trajeran a ese valedor para platicar*; (2) (Mex): člověk, který poskytuje pomoc, ochranu nebo podporu; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

valemadrista, m., hovor. (1) (Mex): nestyda; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

valer, intr., hovor. (1) **~ algo un ojo de la cara** (Mex): být velmi drahý, předražené zboží; př.: *esas joyas valen un ojo de la cara*; (2) **¡válgame (Dios)!** (Mex): panebože! ► vyj. překvapení; znechucení; (4) **~le algo a alguien** (Mex): nezajímat něco někoho; př.: *esos rumores me valen*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

valona, f. (1) **hacer a alguien una ~** (Mex): udělat někomu laskavost; zatajit chybu, pomoci se omluvit; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

vaquero, -ra, adj., hovor. (1) **al ratón ~** (Mex): ve chvílce, v okamžiku; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

vaquetón, -na, adj/subst. (1) (Mex): cynický, líný; nestyda; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

vara, f., (1) **tener ~ alta** (Mex): mít autoritu, moc na určitém místě nebo v určité aktivitě; př.: *mi primo es de los que tienen vara alta en esa oficina*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

varilla, f., hovor. (1) (Mex): souhrn drobného, levného zboží (často textilní galanterie), které prodává pouliční obchodník na cestách; př.: *entre la varilla había listones de diversos colores*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

veinte, adj/subst., hovor. (1) **caerle el ~ a alguien** (Mex): porozumět něčemu nebo si vzpomenout po usilovném snažení; př.: *le expliqué durante media hora, hasta que le cayó el veinte*; (2) vulg., **¡a ~!** (Mex): hrubá urážka; ► odpověď na předešlou urážku; př.: *¡chinga a tu madre! / -¡a veinte!*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

venir, tr. (1) **~ guango** (Mex): nezajímat; (2) **~le a alguien guango algo** (Mex): nezajímat něco někoho; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

ver, tr., hovor. (1) **echarse algo de ~** (Mex): být vidět, být jasné, být zřejmé; př.: *se echa de ver que estás contento*; (2) **estar en veremos algo o dejarlo en veremos** (Mex): nechat nějakou záležitost nevyřízenou; př.: *decisión de construir una nueva presa está en veremos*; (3) **de buen ~** (Mex): příjemného zevnějšku; př.: *una muchacha de buen ver*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM). • (4) **~la fea** (Mex): prožívat těžké životní období; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

verde, adj., hovor. (1) **poner ~ a alguien o algo** (Mex): špatně o někom nebo něčem mluvit, urážet ho; př.: *cuando se enteró del desfalco, lo puso verde*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

verdolaga, f., (1) **estar**, **ponerse** o **extenderse como** ~ (Mex): být pyšný na něco nebo na někoho; př.: *Luz está como verdolaga con el doctorado de su hijo Luis*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

verga, f., vulg. (1) viz: *bastón*; (2) **ser bien** ~ (Mex): vynikající, chytrý; (3) **valer** ~ (Mex): nestát za to; nemít žádnou cenu; ► mex. argot *caliche*; (MV).

vetarro, -rra, m/f. (1) (Mex): stařec, stařena; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

viejazo, -za, adj. (1) **dar el** ~ (Mex): rychle zestárnout; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

viejo, -ja, m/f., hovor. (1) (Mex): starej, stará; ► manžel, manželka; př.: *mi viejo se rompió una pierna*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

viriguar, tr. (1) (Mex): zjistit; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

virote, adj. (1) viz: *babotas*; (2) (Mex): určitý typ chleba, houska; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

volado, -da, adj/subst. (1) m. (Mex): hodit si mincí; (2) m., **echar un** ~ (Mex): vyřešit remízu nebo konflikt hozením si mincí; ► mex. argot *caliche*; (DBM). • (3) hovor., **andar** ~, viz: *ahogado*, -da; (INFO).

W

wachear, tr., hovor., viz: *guachar*; (MV).

Y

y, spoj., hovor. (1) (Mex): zdůraznění v přacích větách, rozkazech apod.; př.: *¡ojalá y no llueva!*; *¡Dios quiera y se alivie!*; *¡quién quita y nos saquemos la lotería!*; (2) adv., lid., ~ **de ahí** (Mex): takže; př.: *y de ahí, Juan le dijo a Pedro*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

ya, interj., lid. (1) (Mex): vyj. pochybnost nebo údiv; př.: *me saqué el melate. -¡ya!*; (2) ~ **vas**, ~ **estuvo**, ~ **estás**, ~ **estufas**, viz: *¡ándale pues!*; př.: *¿vamos a pistear?* -*ya vas, carnal*; *bueno, ya estuvo, vamos a echarnos un disparejo*; (3) ~**estuvo**, **ya estufas**, **ya tosió** (Mex): a konec, šlus; př.: *todo eso ya estufas, la onda es saber qué vamos a hacer*; (4) hovor., **ese arroz** ~ **estuvo**, **ese arroz** ~ **se coció** (Mex): tento případ už je vyřízen; př.: *se recibió el viernes, así que ese arroz ya se coció*; (5) lid., ~ **estuvo suave!** (Mex): to už by stačilo; př.: *ya estuvo suave, déjame en paz*; (6) lid., ~ **te (me, nos) estás** o ~ **se (me, nos) están callando, saliendo, yendo**, apod. (Mex): okamžitě zmlkni, zmlkňte; odejdi, odejděte; jdi, jděte; př.: *ya te me estás largando con tus chivas*; *ya se están yendo para la escuela*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

yema, f., lid. (1) (Mex: Guanajuato, Hidalgo): slepičí vajíčko; (2) (Mex: Guanajuato): viz: *bola*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

yerba, f., hovor., viz: *jerez seco*; př.: *¿traes yerba?*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

yete, m., hovor. (1) (Mex): strážný, dozorce; ► mex. argot *caliche*; (MV).

yoli, adj. (← angl. *jolly*) (1) (Mex: Sonora): velmi dobrý, vynikající; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

Z

zacateada, f., viz: *achicalada*; (DBM).

zacatear, tr. (1) (Mex): potrestat; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

zafado, -da, adj., hovor. (1) (Mex): bláznivý; potrhlý; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

zafar, tr., citosl. (1) **¡zafo!** (Mex): neúspěšným se!; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

zambo, -ba, adj., hanl. (1) (Mex Oaxaca): viz: *chaparro*, -rra; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

zángano, -na, adj/subst., hovor., viz: *gandalla*; (DEUM).

¡zas!, citosl. (1) (Mex): buch, bum; př.: *juntó muchas piedras y ¡zas!, ¡zas!, que le da sus buenas pedradas*; (2) (Mex): v okamžiku, na lusknutí prsty; ► vyjádření rychlosti; př.: *yo no supe ni cuántos, pero ¡zas!, que los meten a la cárcel*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

zoncear, intr. (1) (Mex): chovat se jako blbeček, dělat hlouposti; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

zorimbo, -ba, adj. (1) (Mex): užaslý, ohromený; (2) **estar** ~ (Mex): být přio opilý, vláčný; ► mex. argot *caliche*; (MV).

zorrear, intr., hovor. (1) (Mex): flirtovat, koketovat; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

zorrillo, m., hovor. (1) **hacerse alguien el** ~ (Mex): dělat ze sebe hloupého; (2) **oler a** ~ (Mex): velmi zapáchat; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

zorro, -rra, adj., hovor. (1) (Mex): vychytralý; šikovný nachystat léčku, podvod nebo někoho oklamat; př.: *ser alguien un zorro en los negocios*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

zotaco, -ca, adj., viz: *chaparro, -rra*; (MV).

zumba , f. **(1) agarrar una ~**, viz: *pasárseles a alguien las cucharadas*; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

zurdo, -da, m/f. **(1) batear con la zurda**, viz: *ser alguien del otro lado*; (DEUM).

4. Comentario

En este capítulo intentaré explicar la metodología usada en la elaboración de mi tesis, los problemas que tuve que enfrentar en el transcurso de la traducción de ideas y términos dudosos; en otras palabras, los vocablos que no pueden ser traducidos directamente al checo mediante una sola palabra y que en el intento de buscar una expresión similar empleada en el idioma checo cambia ligeramente su significado.

Mi trabajo consistió inicialmente en averiguar la lista de los vocablos dados por el profesor Černý, a partir de los cuales debí elaborar el estudio presente. El conjunto de vocablos se centró exclusivamente en mexicanismos actuales, conocidos también como jerga mexicana. Dado que la mayoría de los vocablos son usados más en la forma hablada que escrita, y de que se trata del habla moderna, decidí trabajar no solamente con diccionarios de mexicanismos (todos de carácter monolingüe), sino que también busqué ayuda entre los hablantes nativos.

Para indagar sobre los vocablos elegí como documento base el *Diccionario del español usual en México*⁸, dirigido por Luis Fernando Lara Ramos; y como textos de apoyo el *Diccionario breve de Mexicanismos*⁹ de Guido Gómez de Silva, *El habla del México Vivaracho*¹⁰ de César Macazaga Ordoño, *Diccionario de americanismos*¹¹ y *Así habla el Mexicano*¹² de Jorge Mejía Prieto. Sin embargo, para encontrar las palabras equivalentes o adecuadas, en checo, mi gran apoyo fue el diccionario español-checo, elaborado por Jiří Chalupa *Španělsko-český, česko-španělský slovník*¹³, así como el diccionario *Velký španělsko-český slovník*¹⁴, escrito por Josef Dubský y, por último, el diccionario electrónico de la página web Seznam.cz¹⁵.

Como ya sabemos, mi trabajo consistió en elaborar los vocablos considerados como la jerga mexicana, a la cual pertenecen coloquialismos, palabras populares, caló mexicano, vulgarismos, y otro léxico denominado como ofensivo, es decir, los vocablos usados

⁸ LARA RAMOS, L.F.: *Diccionario del español usual en México*. México D.F.: El Colegio de México, 1996.

⁹ SILVA, DE G.G.: *Diccionario breve de mexicanismos*. México D.F.: Academia Mexicana, segunda edición, 2008.

¹⁰ MACAZAGA ORDOÑO, C.: *El habla del México Vivaracho*. México D.F.: Panorama Editorial, 2010.

¹¹ ASOCIACIÓN DE ACADEMIAS DE LA LENGUA ESPAÑOLA: *Diccionario de americanismos*. Lima: 2010.

¹² MEJÍA PRIETO, J.: *Así habla el Mexicano*. México D.F.: Panorama Editorial, S.A., 1989.

¹³ CHALUPA, J.: *Španělsko-český, česko-španělský slovník*. Praha: Fin Publishing, s.r.o., 2008.

¹⁴ DUBSKÝ, J.: *Velký španělsko-český slovník, I/A-H, II/I-Z*. Praha: Academia, 1993.

¹⁵ <<http://slovník.seznam.cz>>

generalmente en la forma hablada y en las situaciones informales. Resulta pertinente tomar en cuenta que el trabajo, al estar sustentado por diversos diccionarios, exigió la unificación de algunas denominaciones de vocablos. Por ejemplo, en el DBM¹⁶ aparecía la denominación *festivo*, en esta situación decidí, junto con la palabra concreta, no adquirir nada para que no se confundiera el lector, además de que la tesis formará parte de un trabajo colectivo, en el cual tampoco serán incorporadas estas denominaciones de vocablos.

Igualmente los léxicos que pertenecen a la lengua estándar no se distinguen con ninguna marca. En cambio, el lenguaje utilizado diariamente entre amigos y miembros familiares, o mejor dicho, en ocasiones no formales, se presentan mayoritariamente de forma oral y para este caso son marcados como *hovor.*, al tratarse de coloquialismos. La calificación *lid.*, es decir, palabras populares, se refiere al uso de la lengua y no a un grupo determinado por tipo de gente; se trata de vocablos que manifiestan su procedencia en la tradición expresiva mexicana y que durante siglos no fue intervenida por la educación formal ni por la evolución del español culto (cabe hacer mención que mucha gente se identifica con su propio pueblo mediante este tipo de vocablos). Otro grupo, marcado como *vulg.*, pertenece a las palabras groseras; se trata de voces que provocan la sensación de insulto en quien las registra, o provocan cierta agresión entre las personas, dándoles un tono fuerte. El último grupo está formado por palabras ofensivas, señaladas en el trabajo como *hanl.*; aunque, no son palabras groseras por sí mismas, sí logran ofender a las personas a las que son destinadas. *Slang caló* conocido también como caló o caliche; en este caso se trata de un conjunto de vocablos, locuciones o morfemas que constituyen alguna parte del habla de los ladrones o delincuentes y mediante la cual se reconocen entre sí. Hoy día el caló puede pertenecer a la jerga de origen popular, basada en el habla de los delincuentes como el pachuco y otras manifestaciones orales de los jóvenes.¹⁷

A pesar de ser ya publicados varios diccionarios monolingües dedicándose exclusivamente a los mexicanismos y a la jerga mexicana no encontré todo el léxico que venía en la lista. Entonces, por las razones antes expuestas, decidí aprovechar mi estancia en México e intentar de completar y averiguar los significados de algunos vocablos que no pude encontrar en los diccionarios, dando prioridad a las palabras que pudieran verificarse

¹⁶ SILVA DE, G.G.: *Diccionario breve de mexicanismos*. México D.F.: Academia Mexicana, segunda edición, 2008.

¹⁷ LARA RAMOS, L.F.: *Diccionario del español usual en México*. México D.F.: El Colegio de México, 1996; pág. 12 y 287.

mediante el conocimiento de los hablantes nativos y no a través de uso del internet. No obstante, en los casos en que los diccionarios contemplan sólo la definición universal de una palabra, pero que, por motivos del estudio exigía alguna especificación, estuve obligada usar las páginas del internet, sobre todo en aquellos casos en que era necesario tener un significado más cercano a lo checo.

Claro está que, cuando trabajamos con el internet, hay que tener siempre en cuenta que, aunque se trate de una palabra mexicana, puede ser usada también en otros países latinoamericanos con un significado diferente. Por tanto, siempre resulta conveniente averiguar su acepción usando más páginas web con la búsqueda avanzada y comparar los significados entre sí; además de la gran utilidad de auxiliarse de los dibujos encontrados en las páginas del Google¹⁸ durante la búsqueda de los vocablos problemáticos. Las imágenes me ayudaron a encontrar el término en checo que fuera más cercano al original, especialmente en aquellos casos en los que no existía un equivalente exacto por la diferencia sociocultural entre México y República Checa; a éstos pertenecen generalmente denominaciones de bebidas típicas, animales y otros fenómenos.

Como un problema no tan grave, pero sí muy frecuente, veo el inconveniente lingüístico que surge a causa de las diferencias socioculturales. Estos problemas surgen cuando la lengua checa carece de la palabra equivalente al vocablo mexicano o porque, eventualmente, sucede que en checo no tenemos denominación para el fenómeno concreto. En estas situaciones intenté a encontrar otra frase usada por los checos en las ocasiones similares y acercarme lo más posible al significado. Sin embargo, me enfrenté con expresiones o vocablos que tuve que describir, a pesar de ser alternativas no tan elegantes y más largas de acuerdo a las exigencias propias del diccionario. Para una mejor comprensión de algunas traducciones o descripciones que no tienen equivalente checo contemplé en un anexo, al final de mi tesis, algunos dibujos. Asimismo, partiendo del trabajo con diccionarios monolingües, de carácter explicativo, ofrezco numerosas definiciones, en lugar de sólo un vocablo, para diversas palabras con el mismo significado; es decir, intenté abarcar el mayor número de sinónimos utilizados en la lengua checa informal.

Para una mayor comprensión, a continuación se presentan ejemplos de cómo resolví, ciertos casos de palabras problemáticas, pertenecientes a voces que no pueden ser traducidas

¹⁸ <<http://www.google.cz>>

al checo mediante una sola palabra o locución, o bien, por la diferencia cultural entre los países (en estos casos opté por la traducción exacta):

«**chicano, -na**» (con la definición escrita en DEUM¹⁹).- «ciudadano de los Estados Unidos de América, de origen mexicano, que participa en la defensa de sus derechos sociales, laborales, culturales y lingüísticos como minoría en ese país». En checo «Mexičan s občastvím Spojených států amerických, který bojuje za sociální, pracovní, kulturní a jazyková práva své komunity coby menšiny».

«**cuatro gatos**»- se refiere a «cuando son muy pocas personas en relación con las esperadas». Traducido al checo como «lidé; ► když se jich dostaví velmi málo ve srovnání s tím, kolik se očekávalo».

«**nagual**» explicado por el DEUM como «el que usa zapatos tenis o de suela blanda para entrar a robar». Con la versión checa, «osoba používající tenisky nebo měkkou obuv za účelem vniknout dovnitř a krást».

Según los hablantes nativos la locución «**mientras menos burros, más olotes**» «expresa la idea de que si hace falta alguien en alguna repartición, es mejor porque a los demás les toca más» o que los «beneficiados de un reparto, que asistieron a un evento, recibieron más de lo que esperaban». Este caso lo solucioné mediante la traducción «čím méně nás bude, tím lépe pro nás, protože na nás více zbude». Aunque, también se nos ofrece la locución «kdo dřív přijde, ten dřív mele», opté por la primera versión, menos elegante, porque me parece más cercana al significado original. Mientras que la segunda locución tiene el significado un poco diferente comparándolo con el original.

El tercer significado del vocablo «**tirada**» fue definido en el DEUM como «manera de robar que consiste en que el ladrón tire al suelo un paquete de supuestos billetes para que su víctima lo encuentre pero, al ser requerido por el ladrón de que lo comparta con él, termine por darle dinero para quedarse con el paquete». Por considerar esta versión demasiado larga, resolví la traducción de una forma más corta para que el lector pueda tener una idea más clara,

¹⁹ LARA RAMOS, L.F.: *Diccionario del español usual en México*. México D.F.: El Colegio de México, 1996.

aunque más general, del significado de la palabra «podvod; ► na základě fiktivního balíčku bankovek».

En el caso de la traducción del tercer significado de la voz «**colgado, -da**» usé la locución verbal «osoba čekající jako kůl v plotě», a pesar de que en la jerga mexicana no se usa esta locución; sin embargo, la considero apropiada para el idioma checo, sin desvirtuar el significado original del vocablo. El mismo caso aplica para la expresión «**dar atole con el dedo**» (entendida como «engañar, embaucar»), para la cual elegí la locución checa «mazat med kolem huby».

«**Madrugete**» cuya definición en DBM fue «acción de madrugar, adelantarse y tomar ventaja en una acción o empresa», se aproxima en su traducción al checo mediante la locución «ranní ptáče, dál doskáče». Cabe destacar que algunas expresiones mexicanas sí existen en checo; donde ambos idiomas ofrecen la misma locución para denominar aquel fenómeno, tal es el caso de «**poner o servir algo en charola de plata**». En checo, «naservírovat na stříbrném podnose».

La definición original del séptimo significado de «**cuero**» según DEUM es: «mujer homosexual pasiva, generalmente atractiva», dado que en la lengua checa no existe una palabra que denomine el significado de este vocablo, decidí traducir exactamente la definición del DEUM como «lesbička (pasívní); ► obyčejně atraktivní». En la locución «**chava rol**» encontramos prácticamente el mismo problema. En este caso usé nuevamente la traducción completa de la definición ofrecida por DEUM, «la lesbiana que tiene el papel activo en una relación amorosa con otra». En checo, «lesbička, hrající vůdčí roli v lesbickém vztahu».

Considero importante mencionar el vocablo «**baba**» en uno de sus significados singulares y que es referido al «pulque», tratándose de una bebida alcohólica fabricada por la fermentación del jugo sacado de una planta llamada *maguey* o *pulque agave* cuyo nombre científico es *Agave salmiana*²⁰. El diccionario DEUM nos ofrece la palabra *pulque* como uno de los significados del vocablo «baba»; en el mismo diccionario se nos ofrece la definición como «bebida alcohólica, blanca y espesa, que se obtiene por fermentación del jugo del maguey (aguamiel) y cuya concentración de alcohol no suele ser mayor de 10% del volumen

²⁰<http://www.desert-tropicals.com/Plants/Agavaceae/Agave_salmiana.html>, [consulta: 28/03/2012].

total²¹». Entonces sabemos de cual tipo del alcohol se trata, pero según mi opinión veo útil mencionar también la clase de planta de la cual se extrae el jugo; por tanto, la siguiente frase describe una traducción relativamente larga del vocablo «baba», además de incluir el nombre científico del sustantivo: **baba**, f., lid. (1) (Mex): pulque; ► mexická pálenka bíle barvy, hustější konzistence s obsahem alkoholu obvykle více než 10 %, která se vyrábí fermentací šťávy z rostliny zvané maguey (*Agave salmiana*); ■ Syn.: *pulma, pulmón*; (2) ~ **de perico** (Mex): cetka; bezcenná věc; př.: *para mí veinte mil pesos son un montón, pero para ti son una baba de perico*; ■ Syn.: *cháchara, chingadera, chingaderita, chisme, tiliche, chimisturria*; ► mex. argot *caliche*; (DEUM).

Cabe hacer mención que la lengua informal mexicana tiene un vocabulario extenso de sinónimos en el campo referido a la dependencia o gusto por las bebidas alcohólicas: «**ahogado, -da**» = «opilý», con sus sinónimos *briago, -ga; fumigado, -da; grifo, -fa; en estado inconveniente; jalado, -da; pedo, -da; tomado, -da; andar volado, -da; «pasársele a alguien las cucharadas»* = «přehnat to s pitím, opít se», con los sinónimos *ponerse hasta las chanclas, empedarse, encuetarse, inflar, mamar, ponerse hasta atrás, ponerse un cuete, agarrar una zumba*; «**alipús**» = «alkoholický nápoj», con los sinónimos *farolazo, pisto*; «**birria**» = «pivo», cuyos sinónimos son *brusqui (bruski), chela, cheve, elodia, helodia*; «**baba**» = «pulque», con sinónimos como *pulma y pulmón*.

Continuando con el tema de vocablos sinónimos, podemos observar una gran variedad de términos relacionados con la muerte y la violencia, tales son los casos de: «**achicalada**» = «výprask, nakládačka», teniendo como sinónimos *madriza, putiza, sonaja, tranquiza, zacateada*; «**cabronazo**» = «silná rána, šlupka», con sinónimos como *carajazo, carambazo, catorrazo, chingadazo, fregadazo, guamazo, madrazo, putazo, trancazo*; «**dar en la madre o en la torre**» = «dát někomu nakládačku, zmlátit», cuyos sinónimos son *parar, poner, dar, apod. una friega; darle a alguien en la madre, partirle la madre*; «**agachar la cabecita**» = «zemřít, natáhnout bačkory», teniendo sinónimos como *irse al otro lado, estirar la pata, pelar, petatearse, quebrar, quedar, resbalar del patín, colgar los tenis*; «**darle a alguien su agüita**» = «zabít někoho», con sinónimos como *arrancar el cuero, bailar, despachar, encabechar, darle a alguien su guardadito, quebrar, quemar, soñar*; también pertenece a este

²¹ LARA RAMOS, L.F.: *Diccionario del español usual en México*. México D.F.: El Colegio de México, 1996; pág. 1126.

grupo la voz «**calaca**» = «smrt», que cuenta con sinónimos como *la flaca, la novia fiel, la raya*.

Otros vocablos con funciones semejantes son las entradas vinculadas al sexo e insultos de temática sexual, como por ejemplo: «**anfótero**» = «homosexual», con los sinónimos *jotón, locochón, marica, maricón, mariposón, puñal, puto, raro*; «**ser alguien del otro lado**» = «být homosexual», que como sinónimos tiene *ser alguien de los otros, ser de otro bando, ser del otro laredo; batear con la zurda*; «**araña**» = «prostitutka», entre cuyos sinónimos pertenecen *bato del rol, güila, jinetera, piruja, puta, talonera*; y «**echar un brinco**» = «mít pohlavní styk», con los sinónimos *coger, desflemar en cuaresmeño, jinetear, jugar al balero, juntar, planchar*.

5. Metodología

En esta parte quisiera brevemente describir el proceso de la elaboración de la parte práctica de mi tesis, el cual consistió en la búsqueda de los vocablos hablados en México equivalentes en la lengua checa.

Primero trabajé con los diccionarios de mexicanismos ya mencionados en la parte teórica anterior, donde cada palabra fue averiguada y traducida al checo. Dado que el DEUM ofrece, para algunos vocablos, numerosas explicaciones y ejemplos en forma de frases completas, decidí integrar modelos, de acuerdo a mi criterio, representativos y con mejores explicaciones. En los casos donde una palabra tiene varias connotaciones, para una mejor ejemplificación, coloqué un mayor número de frases, cada una con diferente sentido para mejor comprensión de todos los significados. Por ejemplo, **mate**, m., hovor. **(1) darle ~ a algo o a alguien** (Mex). En checo, dokončit, dojíst něco; zabít někoho; př.: *vamos a darle mate al pastel; le dieron mate en la cárcel*; ► mex. argot caliche; (DEUM).

Desgraciadamente el *Diccionario del español usual en México* no ofrece frases con ejemplos para cada vocablo, razón por la cual, en la tesis, tampoco aparecen prototipos junto a cada locución. Si bien, algunos diccionarios como el *Diccionario breve de Mexicanismos*, *El habla del México Vivaracho*, el *Diccionario de americanismos* y *Así habla el Mexicano*,

ofrecen frases ejemplares esporádicas, éstas resultan totalmente insuficientes para aminorar la complicación de la traducción más cercana en el lenguaje checo.

Dada la escasez de entradas en los diccionarios de mexicanismos, fui obligada a buscar otro tipo de estrategia para poder completar la parte práctica; de hecho, la contemporaneidad de gran cantidad de vocablos dificultó el hallazgo en fuentes escritas. Ante tal situación me pareció conveniente elegir la técnica de los informadores y, para ello, consideré a cuatro informadores de diferente edad, sexo y grado de educación, con la finalidad de lograr la mayor cobertura posible en la escala del léxico que aparece en la parte práctica. Los colaboradores fueron:

- Ignacio Ortega Muñoz, profesor universitario, 40 años
- Susana López Toledo, ama de casa, 34 años
- Laura Tovar Flores, estudiante, 23 años
- José Sánchez Carillo, estudiante, 20 años

Dado el tamaño de la muestra, y lo que implicaría una cobertura total, resulta obvio que abarcar todas las connotaciones de los vocablos asignados es prácticamente imposible; por tanto, me concentré exclusivamente en cierta región del Estado de México, específicamente en su capital, Toluca de Lerdo. El país está conformado por 31 estados y un distrito federal, lo cual da una idea de la complejidad de significados para un solo vocablo proveniente del lenguaje informal (jerga) utilizado por los mexicanos.

En los casos en que los entrevistados propusieron dos o más significados para una palabra, o por la variabilidad misma en sus declaraciones, consideré pertinente incorporar todas sus respuestas, anulando así el “problema”. Cabe destacar que para la mayoría de los vocablos los colaboradores dieron, en esencia, la misma respuesta, e inclusive llegaron a coincidir en su nulo argumento para ciertas locuciones desconocidas para éstos.

Finalmente, para los casos de vocablos, propuestos por profesor Černý, que no fueron encontrados en diccionarios ni reconocidos por los informadores, opté por publicarlos en esta parte, tal y como venían en la lista. Dicha lista incluye aperingar: *agarrarse o aferrarse fuerte a algo*; bombo, -ba: *molido, destruido, rendido, harto, muy cansado*; cajearse: *tener obligación de pagar*; calote: *fornido, musculoso, muy fuerte*; caminar: *robar*; capear: *entender, aceptar una propuesta*; cascabelear: *estar enfermo, no comportarse normalmente*;

chufa: *cosa*; fachadiento: *vago, desobligado, desvergonzado*; guasanga: *bullá, algarabía*; hacer jalón: *ayudar, seguir la corriente*; jimbar: *arrojar (en el estado de Chiapas)*; joy: *término informal entre hombres. (deformación de "hijo")*; lisa: *camisa*; mariposilla: *prostituta*; quebrada: *oportunidad, (traducción del inglés "break")*; quillo: *abreviación de jalisquillo*; tribilín: *cárcel*; tumbado del burro: *loco*; y yonque: *depósito de chatarra (de inglés junkyard)*.

6. Palabras dudosas

Como señalé en los apartados anteriores, para el caso del grupo de palabras dudosas decidí usar las páginas del internet para especificar el significado de las palabras o locuciones, cuya definición encontrada en los diccionarios me parecía insuficiente o demasiado general. En ciertas situaciones, usé internet para acercarme en lo posible al significado en el lenguaje checo, mediante un procedimiento de búsqueda, de las voces de interés, en páginas web de Google y de comparación de contextos para poder establecer una traducción adecuada de la locución al idioma checo. A continuación se citan algunas de estas palabras:

Acordeón, m., hovor. (1) (Mex): tahák; př.: *lo sacaron del examen de matemáticas porque le encontraron un acordeón en la pluma*; (2) ~ **de guarnelas**, ~ **de guarnetas** (Mex): hromada kukuřičných placek; ► mex. argot *caliche*; DEUM ofrece como significado, «un altero de tortillas», cuya traducción no resulta obvia. De hecho, al buscar mayores datos por internet se encuentran imágenes de un conjunto de tortillas sobrepuestas, evocando un acordeón. Con base en esta información decidí optar por la traducción «hromada kukuřičných placek».

Argüende, m. (1) (Mex): drby, klepy, pomluvy; pártý, oslava; ■ Syn.: *chisme*; ► mex. argot *caliche*; (DBM). Este vocablo se define, en DBM, como un episodio social muy agitado, y cuya traducción al checo resulta difícil por no ser generalizable; de acuerdo a la página web del WordReference²² se puede deducir que se trata exclusivamente de un chisme o rumor, aunque en el propio diccionario de WordReference²³ se contemplan dos posibles traducciones, la de una habladuría y la de una fiesta. Como se puede observar, ambas situaciones encajan en el significado ofrecido por DMB. Asimismo, de este vocablo se

²² <<http://forum.wordreference.com/showthread.php?t=45544>>, [consulta: 27/03/2012].

²³ <<http://www.wordreference.com/es/en/translation.asp?spe=arg%C3%BCende>>, [consulta: 27/03/2012].

desprende otra voz: la de **argüendero**, - **ra**, cuya connotación es la de chismoso, -sa, también ofrecida por el MV²⁴.

Jaula, f., lid. **(1)** (Mex): cela; **(2)** slang *caló* (Mex): obytná, obvykle třípatrová budova; ► s bytem pro jednu či více osob; popřípadě se sklepem, terasou, nádvořím nebo zahradou; ► mex. argot *caliche*; (DEUM). En este caso los diccionarios contienen una explicación insuficiente de su segundo significado como «casa habitación»; por tanto, fue necesario buscar, en páginas web, aquellas referencias que nos acercaran a un significado más concreto, encontrando lo siguiente: «edificación construida para ser habitada por una persona o grupo de personas que puede organizarse en una o varias plantas (normalmente no superando los tres niveles) y que en ocasiones dispone de un sótano o un semisótano y de una cubierta superior transitable, denominada azotea. Asimismo, si las dimensiones del terreno lo permiten, suele contar con un patio y jardín»²⁵. En versión checa se tiene: «obytná, obvykle tři patrová budova; ► obsahující byty pro jednu či více osob; popřípadě se sklepem, terasou, nádvořím nebo zahradou» (para que el lector tenga una mejor idea del concepto, adjunté una imagen al final del trabajo).²⁶

7. Conclusión

Esta tesis consta de aproximadamente mil entradas, pertenecientes a la jerga mexicana, traducidas a la lengua checa. La intención de esta investigación fue la de averiguar el significado de cada vocablo y consecuentemente encontrar la palabra o locución adecuada en el idioma checo. Aunque, no debemos olvidar que la aportación de este trabajo es parcial, ya que en realidad forma parte de un proyecto colectivo, cuyo propósito es el de publicar un primer diccionario español-checo, orientado al campo léxico latinoamericano.

El proceso de este trabajo ha sido explicado en el comentario y en la metodología, junto con los problemas a enfrentar durante el desarrollo del mismo. Destacando que en el transcurso de su elaboración, particularmente en la parte práctica, hubo detalles de mayor exigencia, intelectual, interpretativa, de conocimiento e, inclusive, de gran sensibilidad en

²⁴ MACAZAGA ORDOÑO, C.: *El habla del México Vivaracho*. México D.F.: Panorama Editorial, 2010.

²⁵ <<http://www.buenastareas.com/ensayos/Que-Es-Una-Casa-Habitacion/1499754.html>>, [consulta: 28/03/2012].

²⁶ Véase: Anexo: Obr. č. 4.

ambas lenguas, dada la informalidad de las locuciones, y poder establecer las expresiones correctas en el lenguaje checo, de la manera más directa posible.

Por último, quisiera señalar que lo vivido, en el lapso de realización de esta fracción del diccionario objetivo, ha sido muy enriquecedor en todos los aspectos, desde el nuevo léxico mexicano contemporáneo que aprendí, tanto en fuentes secundarias como empíricamente, hasta el trato con la gente, sus costumbres y los contextos en que los aplican. Esperando que dicha investigación sea útil para la construcción y culminación del diccionario español-checo de americanismos y, con ello, para un amplio número de usuarios interesados en el tema.

Anotace:

Autor: Kristýna Matějková

Univerzita Palackého Olomouc, Katedra romanistiky, Španělská filologie

Název: Diccionario de americanismos

Podnázev: Jergas latinoamericanas (México)

Vedoucí diplomové práce: prof. PhD. Jiří Černý, CSc.

Počet znaků: 184 062 (bez mezer)

Počet stran: 69

Přílohy: 1. obrázky; 2. CD

Počet titulů použité literatury: 8

Klíčová slova: slovník, španělsko-český, mexický výraz, mexický slang, španělština, čeština

Charakteristika: Tato diplomová práce se skládá ze dvou částí, a to praktické a teoretické. Praktickou částí je část slovníková, která je založena na překladu termínů z mexické španělštiny do češtiny. Teoretická část pak obsahuje komentář k překladu, jenž je zaměřen na problematiku, se kterou jsem se v průběhu překladu setkala.

Annotation:

Author: Kristýna Matějková

Department of the Romance Studies at the Philosophical Faculty

Title: Dictionary of americanisms

Subordinate title: Argot of Latin America (Mexico)

Thesis supervisor: prof. PhD. Jiří Černý, CSc.

Number of signs: 184 062 (excl. spaces)

Number of pages: 69

Number of supplements: 1. pictures; 2. CD

Number of used sources of literature: 8

Key words: dictionary, spanish-czech, mexican expression, mexican argot, spanish, czech

Characteristics: This thesis consists of two parts, the first part is practical and the second part is theory. The practical part includes dictionary part, which is based on translation from Mexican Spanish to Czech language. Theoretical part includes commentary of translation focused on problems, which I previously encountered during my translation work.

Bibliografía:

ASOCIACIÓN DE ACADEMIAS DE LA LENGUA ESPAÑOLA: *Diccionario de americanismos*. Lima: 2010.

CHALUPA, J.: *Španělsko-český, česko-španělský slovník*. Praha: Fin Publishing s.r.o., 2008.

DUBSKÝ, J.: *Velký španělsko-český slovník, I/A-H*. Praha: Academia, 1993.

DUBSKÝ, J.: *Velký španělsko-český slovník, II/I-Z*. Praha: Academia, 1993.

LARA RAMOS, L.F.: *Diccionario del español usual en México*. México D.F.: El Colegio de México, 1996.

MACAZAGA ORDOÑO, C.: *El habla del México Vivaracho*. México D.F.: Panorama Editorial, 2010.

MEJÍA PRIETO, J.: *Así habla el Mexicano*. México D.F.: Panorama Editorial, S.A., 1989

SILVA, DE G.G.: *Diccionario breve de mexicanismos*. México D.F.: Academia Mexicana, segunda edición, 2008.

<<http://slovník.seznam.cz>>

<<http://www.google.cz>>

<<http://forum.wordreference.com/showthread.php?t=45544>>

altero de tortillas:

<<http://bien-estar.com/uploads/tortillas.jpg>>, [consulta: 15/03/2012].

cámper:

<<http://www.personalopinion.co.uk/a-camper-is-great-for-the-family/>>, [consulta: 3/04/2012].

casa habitación:

<<http://www.buenastareas.com/ensayos/Que-Es-Una-Casa-Habitacion/1499754.html>>, [consulta: 28/03/2012].

<<http://xalapaenriquez.olx.com.mx/departamentos-economicos-en-venta-de-casas-geo-coatepec-ver-iid-281476776>>, [consulta: 28/03/2012].

maguye:

<http://www.desert-tropicals.com/Plants/Agavaceae/Agave_salmiana.html>, [consulta: 28/03/2012].

<http://gomexico.about.com/od/fooddrink/ss/mezcal_process.htm>, [consulta: 28/3/2012].

pulque:

<<http://www.ianchadwick.com/tequila/pulque.htm>>, [consulta: 28/03/2012].

<<http://es.wikipedia.org/wiki/Pulque>>, [consulta: 28/03/2012].

xoloitzcuintle:

<http://eng.royalcanin.com/breeds/dog-breeds/fci-group-5/xoloitzcuintle/xoloitzcuintle_0004>, [consulta: 28/03/2012].

pick – up:

<<http://photo-dictionary.com/phrase/2558/pick-up-truck.html#b>>, [consulta: 3/04/2012].

Anexo:

Obr. č. 1; <<http://bien-estar.com/uploads/tortillas.jpg>>, [consulta: 15/03/2012].

Obr. č. 2; <<http://www.ianchadwick.com/tequila/pulque.htm>>, [consulta: 28/03/2012].

Obr. č. 3; <http://www.desert-tropicals.com/Plants/Agavaceae/Agave_salmiana.html>, [consulta: 28/03/2012].

Obr. č. 4; <<http://www.personalopinion.co.uk/a-camper-is-great-for-the-family/>>, [consulta: 3/04/2012].

Obr. č. 5; <http://eng.royalcanin.com/breeds/dog-breeds/fci-group-5/xoloitzcuintle/xoloitzcuintle_0004>, [consulta: 28/03/2012].

Obr. č. 6; <<http://xalapaenriquez.olx.com.mx/departamentos-economicos-en-venta-de-casas-geo-coatepec-ver-iid-281476776>>, [consulta: 28/03/2012].

Obr. č. 7; <<http://photo-dictionary.com/phrase/2558/pick-up-truck.html#b>>, [consulta: 3/04/2012].

Anexo:

**Obr. č. 1: acordeón de guarnelas/
acordeón de guarnetas**

Obr. č. 2: pulque

Obr. č. 3: maguey (Agave salmiana)

Obr. č. 4: cámpervan

